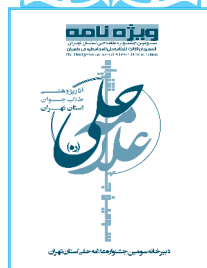

بسم الله الرحمن الرحيم

ویژه نامه

سومین جشنواره علامه حلی استان تهران
المهرجان الثالث للعلامة حلي المحافظة في طهران
The Third provincial festival Allameh Helly in Tehran

سخن دبیر خانه / ۲

اساسنامه جشنواره / برخی از مهم ترین مفاد اساس نامه / ۴

فکر و ذهن پژوهشی / مصاحبه با آیت الله سیدباقر خسروشاهی / ۶

لزوم فعال تر شدن دو محور علمی پژوهشی / یادداشت حجت الاسلام والمسلمین سید محمدرضا آقامیری / ۱۰

ضرورت پژوهش در دنیای تعارض اندیشه ها / مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین جعفر سماوات / ۱۴

ظرفیت هایی نهان اما ضروری / یادداشت آقای حسین خسروی / ۱۸

دبیرخانه دائمی، تنها راه نیل به اهداف جشنواره / مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین موسوی شبستری / ۲۲

ضرورت نوگرایی بیش رونده در پژوهش / یادداشت حجت الاسلام والمسلمین علی اکبر رضایی / ۳۰

پژوهش، قلب تپنده حوزه های علمیه / یادداشت آقای حامد رفیعی / ۳۴

ضرورت توسعه فرهنگ پژوهش / یادداشت حجت الاسلام مهدی عباد اردستانی / ۳۸

پژوهش نیازمند طراحی یک نظام علمی / یادداشت حجت الاسلام عباس قانع / ۳۹

توسعه دانش، در گرو نقد جدی و عالمانه است / مصاحبه آقای سیدعلی شمسی / ۴۰

فلسفه نقد، ترسیم صحیح حقیقت / مصاحبه آقای محمد کریمی / ۴۶

ضرورت فراگیری قواعد پژوهشی / مصاحبه خاتم بادران / ۴۸

برنامه ریزی جهت تقویت محتوا / مصاحبه خاتم خلیلی / ۵۰

پرهیز از ملاحظات خاص در ارزیابی آثار / یادداشت خاتم شهیدی فر / ۵۲

رویکرد تخصصی در ارزیابی تفصیلی / یادداشت حجت الاسلام والمسلمین سید محمد حسینی همدانی / ۵۴

تقویت بنیه علمی، ضرورت پژوهشگری / یادداشت حجت الاسلام والمسلمین ظفر قاسمی / ۵۶

آموزش پژوهش محور و سرلوحه فعالیت ها / مصاحبه خاتم قندهاری / ۵۸

علاقه، استعداد و آموزش سه عنصر کلیدی پژوهش / یادداشت خاتم میرمؤمنی / ۶۰

فهرست آثار برگزیدگان / ۶۲

برگزیده های جشنواره / چکیده آثار برگزیده برادران / ۶۴

برگزیده های جشنواره / چکیده آثار برگزیده خواهران / ۸۲

سخن برگزیدگان / یادداشت برگزیدگان و شایستگان تقدیر / ۹۹

آمار / جدول و نمودارها / ۱۰۸

بخش ویژه / آمار و چکیده های تحقیق کلاسی / ۱۱۸

لوح تقدیر / ۱۲۷

تهیه و تنظیم: دبیر خانه جشنواره

مدیر اجرایی: حامد رفیعی

طراح و صفحه آرا: رضا نوروزی

ویراستار محتوایی و ادبی:

حجت الاسلام علی اکبر رضایی

و گروه علمی

تألیف: عباس آقامیرزا جعفر

همکاران:

سیدعلی شمسی، سیدوهاب حسینی

محمد ایرانشاهی، علی باقری

محمد کریمی

تلفن: ۷۷۴۸۸۹۰۰

دورنگار: ۷۷۴۸۶۰۰۷

نشانی: تهران، خیابان پیروزی،

خ نیروی هوایی ۲/۳۱ - پلاک ۲۵

ر ایانامه دبیرخانه جشنواره استان تهران

tehran.helli@gmail.com

مصدوقی پستی: ۱۴۵-۱۷۳۸۵

ناشر: چاپ اندیشه

تاریخ نشر: بهار ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

امروزه یکی از روش‌ها و ابزارهای شناسایی نخبگان، برگزاری جشنواره‌های تخصصی در سطح کشوری، استانی و یا درون سازمانی است. در این گونه برنامه‌ها که اغلب دارای افت و خیزهای مادی و معنوی هستند نخبگان هر رشته، استعداد و توانمندی خود را در معرض معرفی و بهره‌مندی مسئولان و متولیان امر می‌گذارند تا از رهگذر آن، ضمن برخورداری از مزایای خاص، حضور خود در صحنه‌های علمی، فنی و سیاسی کشور را به نمایش گذارده و از فرصت‌های بالندگی بهره‌مند گردند.

صرف‌نظر از فواید دیگر این جشنواره‌ها همچون ایجاد روحیه خودباوری و شور و نشاط در جوانان، باید به این نکته توجه داشت که جشنواره‌های ملی کشور نوعی نشان، نماد و نمایه تراز علمی در مقایسه با سایر کشورها تلقی می‌گردند. از این رو همواره تلاش جدی صورت می‌گیرد تا اهداف مورد نظر از جهت کمی و کیفی و نتایج حاصله به صورت حداکثری تأمین گردد.

بر این اساس معاونت پژوهش حوزه علمیه قم نخستین جشنواره علامه حلی رحمته را به‌منظور شناسایی و معرفی نخبگان و نویسندگان جوان حوزوی در سال ۸۷ برگزار کرد که حاصلی گران‌قدر داشت. همچنین در سال ۱۳۸۹ اولین جشنواره علامه حلی رحمته استان تهران با دبیری حجت‌الاسلام والمسلمین جعفر سماوات و هماهنگی جشنواره مرکزی رقم خورد. باید اذعان کرد که جشنواره امسال که بحمدالله سومین دوره خود را پشت سر می‌گذارد کوله باری از تجربه و موفقیت را کسب کرده است که می‌تواند چراغ راه آینده و پیشرفت‌های آتی باشد.

طی سه دوره گذشته جمعاً بیش از ۳۲۰۰ اثر به دبیرخانه جشنواره ارسال شد که پس از ارزیابی نهایی افزون بر ۹۰ اثر به‌عنوان برگزیده، انتخاب و جوایز ارزشمندی به آنان اهدا گردید.

ذکر این نکته ضروری است که دوره سوم را باید از جهاتی نسبت به دو دوره گذشته ممتاز دانست. چرا که این دوره گرچه از لحاظ کمی و تعداد آثار ارسالی در سطحی پایین‌تر از دوره

دوم برگزار شد اما این امر نشان داد که فرهنگ ارتقای کیفیت و ارزشمندی آن، در حوزه‌ها نهادینه شده و گسترش یافته است و به همین دلیل عده زیادی حاضر نشدند آثار خود را که به زعم خود ضعیف می‌نماید به جشنواره ارسال کنند. از سوی دیگر نحوه مدیریت برنامه ثبت‌نام و دریافت آثار از سطح بالاتری برخوردار بود. همچنین دقت بیشتری در ارزیابی آثار اعمال گردید به گونه‌ای که می‌توان برگزیده‌ها را حقیقتاً شایسته این رتبه دانست.

در پایان ذکر این نکته حائز اهمیت است که جشنواره برای رسیدن به اهداف آرمانی خود نیازمند ملزوماتی است که به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود:

۱- جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه زمانی می‌تواند همسنگ شأن و منزلت حوزه تلقی گردد که به صورت رسمی از وزارت علوم مجوز گرفته و ملی شده باشد. در چنین حالتی خواهد توانست به خواسته‌های منطقی و واقعی طلاب پژوهشگر نیز پاسخ گوید و همچون جشنواره‌های دیگر که ملی هستند از امتیازات ویژه برخوردار گردد.

۲- ملی شدن جشنواره به مقدماتی نیاز دارد ملزوماتی است. یکی از آن‌ها ارتقای سطح کیفی آثار است. به عبارت دیگر آثار طلاب می‌بایست با استانداردهای لازم در پژوهش منطبق باشد تا سطح جشنواره به حد مطلوب و شایسته خود نائل گردد.

۳- طلاب محترم باید بیش از گذشته مقام پژوهش و نویسندگی را ارج نهند و برای کسب مهارت‌های لازم با جدیت تمام بکوشند چرا که شواهد عینی نشان می‌دهند آینده علمی کشور در اختیار پژوهشگران خواهد بود.

در پایان از تلاش و حمایت بی‌دریغ و همه‌جانبه مجموعه معاونت محترم پژوهش مدیریت حوزه علمیه استان تهران تقدیر کرده و کوشش خالصانه و پی گیر آنان را ارج می‌نهمیم. امید که در سایه عنایت حق تعالی و حمایت حضرت ولی عصر علیه السلام همواره موفق و سلامت باشند.

دبیرخانه سومین جشنواره علامه حلی استان تهران

برخی از مهم‌ترین مفاد دستورالعمل برگزاری جشنواره‌های استانی

مقدمه: با استناد به مصوبه شماره ۳۲۳/۳۴۷۶ شورای سیاستگذاری جشنواره علامه حلی رحمته مورخ ۱۳۹۱/۲/۱۷، دستورالعمل اجرایی برگزاری جشنواره علامه حلی رحمته در استان‌ها به منظور افزایش انگیزه طلاب استان‌های سراسر کشور جهت شرکت در جشنواره و افزایش مشارکت مدیریت‌های استانی در برگزاری آن، تدوین می‌شود.

ماده ۲- جشنواره استانی با شرایط زیر برگزار می‌شود:

- (الف) داشتن حداقل یکصد اثر از مجموع آثار ارائه شده در آخرین دوره جشنواره
 - (ب) داشتن توان علمی لازم برای ارزیابی آثار مطابق با آیین‌نامه ارزیابی آثار
 - (ج) داشتن توان اجرایی لازم برای برگزاری جشنواره استانی
 - (د) انعقاد تفاهمنامه بین معاونت‌های پژوهش حوزه‌های خواهران و برادران استان
- ماده ۳- مکان دبیرخانه جشنواره:**

دبیرخانه استانی در معاونت پژوهش حوزه علمیه برادران استان متقاضی تشکیل می‌شود.

ماده ۴- ارکان جشنواره استانی عبارتند از:

- ۱- شورای جشنواره
- ۲- دبیر جشنواره
- ۳- شورای علمی

ماده ۵- اعضای شورای جشنواره استانی عبارتند از:

- ۱- مدیر حوزه علمیه برادران استان (رئیس شورا)
- ۲- مدیر حوزه علمیه خواهران استان (نایب رئیس شورا)
- ۳- معاون پژوهش حوزه علمیه برادران استان
- ۴- معاون پژوهش حوزه علمیه خواهران استان
- ۵- دبیر جشنواره استانی (دبیر شورا)

ماده ۶- وظایف شورای جشنواره استانی عبارت است از:

- ۱- تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی کلان جشنواره استانی در چارچوب اسناد بالادستی
- ۲- نظارت بر حسن اجرای جشنواره استانی مطابق با آیین‌نامه‌ها و ضوابط ابلاغی

- ۳- زمینه‌سازی جهت مشارکت بیشتر مدارس علمیّه استان در جشنواره
- ۴- تصمیم‌گیری در خصوص زمان، مکان و کیفیت برگزاری مراسم همایش اختتامیه
- ۵- جذب و تأمین منابع مالی جشنواره استانی

ماده ۷- انتصاب دبیر جشنواره:

دبیر جشنواره استانی از میان فضلا و اساتید حوزوی دارای سابقه پژوهشی و اجرایی موفق، با پیشنهاد مشترک معاونان پژوهش حوزه‌های علمیّه برادران و خواهران استان، تایید مدیران حوزه‌های علمیّه برادران و خواهران استان، موافقت رئیس شورای سیاستگذاری جشنواره علامه حلی رحمته‌الله و حکم رئیس شورای جشنواره استان منصوب می‌شود.

ماده ۸- وظایف دبیر جشنواره استانی عبارت است از:

- ۱- تشکیل و اداره دبیرخانه جشنواره استانی
- ۲- حسن همکاری با دبیر و مسئولان دبیرخانه مرکزی جشنواره علامه حلی رحمته‌الله
- ۳- تعیین مسئول اجرایی جشنواره استانی
- ۴- پیشنهاد رؤسای گروه‌های ارزیابی به شورای جشنواره استانی

ماده ۹- وظایف شورای علمی جشنواره استانی عبارت است از:

- ۱- تایید صلاحیت ارزیابان پیشنهاد شده توسط رؤسای گروه‌های ارزیابی
- ۲- تعیین نهایی برگزیدگان جشنواره استانی مطابق با ضوابط جشنواره علامه حلی رحمته‌الله

ماده ۱۲- معیار انتخاب آثار

معیار انتخاب آثار برگزیده جشنواره سراسری علامه حلی رحمته‌الله، ارزیابی دبیرخانه مرکزی جشنواره علامه حلی رحمته‌الله است.

ماده ۱۴- دبیرخانه مرکزی علامه حلی رحمته‌الله به مراجعات مستقیم طلاب شرکت‌کننده در جشنواره استانی پاسخگو نیست و امور مربوط به جشنواره استانی، فقط از طریق دبیرخانه جشنواره استانی قابل پیگیری است.

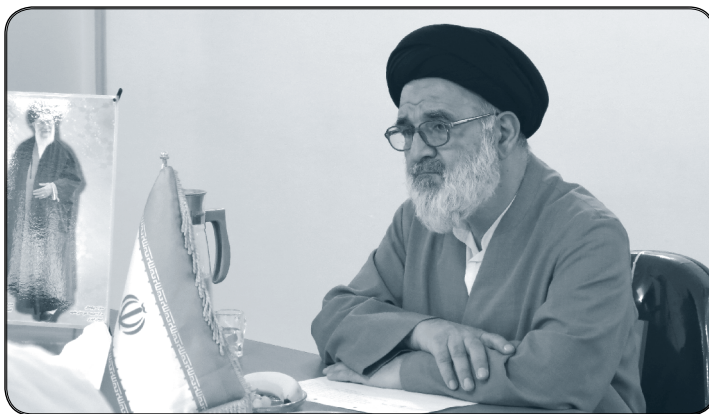

فکر و ذهن پژوهشی، عنصر جاودانگی علمای شیعه

حضرت آیت الله سیدباقر خسروشاهی بعد از اتمام دروس حوزوی و درس خارج فقه و اصول، ضمن تألیف و تدریس، تولیت و سرپرستی مدرسه علمیه شیخ عبدالحسین رحمه الله را بر عهده دارد، مدیریت و عضویت شورای حوزه علمیه استان تهران را نیز می‌توان از سوابق علمی و اجرایی ایشان برشمرد.

ویژه‌نامه نظر حضرت‌تعالی در باره ورود طلاب به عرصه پژوهش چیست؟

پژوهش ریشه در فرهنگ شیعه دارد، یعنی از صدر اسلام مسئله کتاب، پژوهش و تألیف وجود داشته است. در نقل‌ها آمده که امیرالمؤمنین علیه السلام یک دفترچه کوچک حاوی احکام به دسته شمشیر خودشان بسته بودند یا صحیفه‌ای داشتند که روایات در آن جمع شده بود. در عصر امام صادق و امام باقر علیهما السلام نیز که آرامش نسبی سیاسی بر جامعه اسلامی حاکم بود حوزه‌های علمی تشکیل گردید و کتاب‌های زیادی درباره احکام اسلامی نوشته شد، اصول اربعه‌ام در این دوره تدوین گردید. بنابراین علم‌محوری اعم از پژوهش و آموزش همواره در فرهنگ شیعه مشهود بوده است. اما از ابتدای غیبت کبری مسئله اخذ روایت از ائمه علیهم السلام جای خود را به استنباط احکام داد و موضوع اجتهاد و پژوهش مطرح گردید. مرحوم صدوق رحمه الله از جمله علمای بزرگی است که ذهن پژوهشی داشت و کتاب‌های فراوانی تألیف کرد. پس از او شیخ طوسی، علامه حلی رحمه الله، محقق حلی رحمه الله، محقق کرکی رحمه الله، شهید اول رحمه الله و ثانی رحمه الله و ... آثار فراوانی بر جای گذاشتند که نشانگر وجود فکر پژوهشی در علمای شیعه در طول تاریخ بوده است. پس از انقلاب اسلامی جهش قابل توجهی در خصوص پژوهش در حوزه‌های علوم دینی اتفاق افتاد و همچون چشمه‌ای فوران کرد و مراکز تحقیقاتی بسیاری تأسیس گردید و در سایه آن آثار علمی فراوانی به‌وجود آمد. بنابراین طلاب جوان باید از این فضای پژوهشی مناسبی که برای آنان فراهم آمده به درستی استفاده کنند و از همان آغاز دوره طلبگی وارد عرصه پژوهش شوند.

ویژه نامه از نظر حضرت تعالی شاخص های علمی و اخلاقی یک پژوهشگر چیست؟

به طور طبیعی کسانی که اهل قلم و مطالعه و تحقیق باشند از سطح علمی بالاتری برخوردار هستند. چرا که به صورت محسوس و با زحمت شخصی خود کسب دانش می کنند و مصرف کننده صرف نیستند، در مسائل علمی با اطمینان و اعتماد بیشتری اظهار نظر می کنند و رسیدن به اجتهاد در این افراد، زودتر و محتمل تر است. برخورداری از قدرت پژوهش همانند سخنوری، یک نعمت الهی است و کسانی که از این نعمت بهره مند باشند در رتبه و مقام بالاتری قرار دارند. از این رو نام و یاد علمای پژوهشگر مانند محقق ثانی، محقق کرکی، شهید اول، شهید ثانی، شهید صدر، مرحوم آیت الله خویی و شهید مطهری نسبت به کسانی که قدرت پژوهشگری نداشتند ماندگارتر بوده اند. پژوهشگر دارای ذوق و استعداد پژوهشگری است و ذهن خلاق و مسئله محور دارد، در کسب دانش و مطالعه کوشا و خستگی ناپذیر است و از فرصت ها به نحو احسن استفاده می کند.

ویژه نامه نظر جناب عالی در باره جشنواره های علمی که در سطح کشور برگزار می شوند و آثار پژوهشگران از جمله طلاب را مورد ارزیابی قرار می دهند چیست آیا شرکت در این برنامه ها می تواند در پیشرفت طلاب نقش داشته باشد؟

پژوهشی موفق است که روشمند باشد و روشمندی اثر با تعامل با مراکز علمی و پژوهشی امکان پذیر خواهد بود. جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه یکی از این مراکز است که هر ساله

پژوهش‌ها را بررسی می‌کند و نکات قوت و ضعف آن را به پژوهشگر نشان می‌دهد و زمینه رشد آنان را فراهم می‌آورد. ضمن این که با تجلیل از پژوهشگران برتر از مقام علم و ترویج دانش و پژوهش تقدیر می‌کند.

ویژه‌نامه حضرت‌عالی رشد کمی و کیفی جشنواره را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

بحمدالله طلاب عزیز به نحو شایسته ای از جشنواره استقبال کرده اند این امر نشان می‌دهد اولاً روحیه و علاقه نسبی نسبت به امر تحقیق وجود دارد که باید قدر دانسته شود. ثانیاً این موضوع تکلیف ما را سنگین تر می‌کند که برای رشد طلاب بیش از گذشته سرمایه‌گذاری کنیم. ثالثاً نشانگر وظیفه سنگین اساتید حوزه است که با شناسایی این استعدادها در جهت بارور کردن و بالندگی آن‌ها بیش از گذشته بکوشند.

ویژه‌نامه به نظر شما طلاب پژوهشگر با چه موانع و دغدغه‌هایی رو به رو هستند؟ و مدیریت حوزه علمیه استان تهران تاکنون چه برنامه‌هایی در جهت رفع این موانع و دغدغه‌ها داشته و دارد؟

گرچه امکانات مدیریت حوزه علمیه استان تهران چندان گسترده و مکفی نیست، ولی طی سه سال گذشته تلاش‌های مستمری را برای رفع موانع صورت داده است. که از جمله می‌توان به تجهیز کتابخانه‌ها، تهیه اینترنت پر سرعت و نرم افزارهای گوناگون اشاره کرد. همچنین بر همکاری اساتید با طلاب تأکید شده و هم اکنون این امر رواج یافته است.

ویژه‌نامه به ابتکار دبیر جشنواره علامه حلی رحمته‌الله استان تهران، امسال بخشی با عنوان تحقیق کلاسی برای طلاب پایه اول تا سوم اجرا شد که با استقبال نسبتاً خوبی مواجه گردید. این برنامه نشان داد که طلاب از همان پایه اول هم می‌توانند دست به کار پژوهشی بزنند. حضرت‌عالی در این زمینه چه توصیه ای دارید؟

اصولاً آموزش هر چیزی بنابر آن‌چه در روایات آمده باید از سنین پایین آغاز شود تا

به درستی در جان فرد تأثیر گذارد. نکته دیگر این که این امر نشان می‌دهد طلاب جوان با اهمیت تحقیق آشنا هستند که در این سطوح اولیه دست به قلم شده‌اند و حتماً در آینده، ما نویسندگان پر توانی خواهیم داشت. البته دبیرخانه جشنواره باید برای این افراد برنامه‌ریزی‌های مدونی داشته باشد تا برای سال‌های آتی شاهد درخشش بیشتر آنان باشیم.

ویژه‌نامه همان‌گونه که استحضار دارید امسال معاونت پژوهش استان تهران کلاس‌هایی را با کمک دبیرخانه جشنواره علامه حلی (ع) در مدارس علمیه برگزار کرد و طی آن به آموزش روش تحقیق و فن نویسندگی به طلاب پرداخت. دیدگاه حضرت‌عالی در این خصوص چیست؟

این امر حرکت بسیار مبارکی است چرا که تحقیق و پژوهش در حوزه‌های علمیه همواره به صورت خودجوش بوده است. البته اگر روشمند باشد به طور قطع محصول بیشتری خواهیم داشت، اگر کلاس‌های آموزشی تشکیل شوند، قهراً افراد با ذوق و استعداد بیشتری جذب خواهند شد. بنده امیدوارم ان‌شاءالله با تلاش معاون محترم پژوهش و همکاری مدیران و اساتید، شاهد شکوفایی بیشتر پژوهش در حوزه‌های علمیه استان تهران باشیم.

ویژه‌نامه در پایان، سفارش شما به همکاران دبیرخانه جشنواره علامه حلی (ع) تهران و طلاب شرکت‌کننده چیست؟

بحمدالله دبیرخانه امسال به شکل منسجم‌تری کار جشنواره را سامان دهی کرده است همچنین دقت بیشتری در ارزیابی آثار و صدور کارنامه‌ها صورت گرفته است. آموزش روش تحقیق در بعضی از مدارس علمیه تهران و فرهنگ سازی جشنواره علامه حلی (ع) نیز از فعالیت‌های دیگر دبیرخانه و معاونت پژوهش بوده است که همگی ارزشمند و قابل تقدیر هستند. اگر کارتان برای خدا باشد محصول کار هم الهی و اثربخش خواهد بود. این، باقیات و صالحات برای همه ماست. به طلاب نیز توصیه می‌کنم که امانت را در نقل مطالب دیگران رعایت کنند و حتماً به منبع اصلی ارجاع دهند. این کار هم از جهت اخلاقی و هم از جهت اتقان و اعتبار کار، مفید است.

لزوم فعال‌تر شدن دو محور علمی پژوهشی و تربیتی در حوزه‌ها

حضرت حجت الاسلام والمسلمین سید محمد رضا آقامیری دوران سطح و خارج فقه و اصول را در قم سپری کرد. تدریس در حوزه و دانشگاه و تألیف کتاب و مقالاتی چند از سوابق علمی و پژوهشی ایشان است. وی هم اکنون مدیریت حوزه علمیه خواهران استان تهران را برعهده دارد.

مقوله فراگیری صرف و آموختن سطحی که به حافظه آدمی مربوط می‌شود، دارای مراتبی است. گاه ممکن است کاملاً سطحی باشد، مانند جملاتی که کودکان یاد می‌گیرند و یا قدری عمیق‌تر باشد، مانند جدول ضربی که دانش آموزان سوم دبستان می‌آموزند و یا گاهی پیچیده‌تر، مانند الفیه مالک که طلاب مبتدی بیت‌هایی از آن را از بر می‌کنند. این‌ها همه فراگیری صرف است که چنانچه با تفهیم همراه نگردد، ارزش چندانی ندارد. اما اگر در برخی از زوایای همین فراگیری، ژرف‌نگری و موشکافی شود به داده‌هایی در ذهن تبدیل می‌گردد که می‌توان در موقع نیاز از آن بهره کافی برد.

گاهی اوقات گذر از این بخش (فراگیری صرف) با مباحثه و مطالعه صورت می‌گیرد. اما به حقیقت خود نمی‌رسد. آنچه این داده‌های سطحی را غنی می‌سازد، پژوهش و تحقیق است. پس اهل علم که اهل حقیقت و ژرفای دانش هستند، لازم است برای غنی‌سازی آموزه‌های خود، امر تحقیق و پژوهش را مد نظر داشته و از همان سال‌های آغازین طلبگی به امر پژوهش و تحقیق اهتمام ورزند.

از دیرباز این باور را داشتیم که اهل علم با قلمزدن، داده‌های ذهنی خود را ماندگار می‌نمایند، گویا حک شدن دانش‌ها در ذهن طلاب با کتابت و قلمزدن میسور و هموار می‌گردد و چنانچه هر طلبه با استفاده از تازه‌ترین روش‌های نویسندگی، بیاموزد که چگونه قلم بزند و این مهارت را با بهره‌مندی از تحقیق و پژوهش به ثمراتی مفید تبدیل سازد. در حقیقت بخشی از دین خود را به جامعه اسلامی و شریعت محمدیه ﷺ ادا نموده است.

شایان ذکر است که چنانچه طلبه، که یکی از عمده‌ترین وظایف او تبلیغ دین مبین است به خطابه و منبر بسنده کند و سراغ قلم و کتابت نرود، بخش بزرگی از مخاطبان را از دست داده است. مثلاً طلبه متوسطی را می‌شناسم که با بهره‌مندی از مهارت کتابت و قلم فرسایی، موضوعات قابل توجه دینی را انتخاب و پیرامون آن، صفحاتی را به زیور طبع آراسته و به صورت کتابی در دسترس قرار داده است. این کتاب تاکنون بیش از ۳۰ بار تجدید چاپ شده و این حسن اتفاق، بدان معناست که گستره مخاطبان آن، به طور چشم‌گیری افزایش یافته است. در صورتی که اگر همان طلبه صرفاً به منبر و خطابه اکتفا می‌کرد، حداکثر جامعه مخاطبان او به دویست تن، نمی‌رسید.

بنابراین؛ اگر طلبه با قلم و نگاشتن آشنا نشود، بخش عظیمی از مخاطبان خود را از دست داده است و چنانچه با هر دو مهارت منبر و قلم بیگانه بود، باید شاهد افول و اضمحلال شخصیتی خود باشد.

طلبه‌ای که اهل قلم شد، چپش مطالب در ذهنش منطقی و ماندگار بوده و نسبت به دانسته‌های خویش حاضرالذهن و سریع‌الانتقال است! اما طلبه‌ای که با مقوله قلم و نگارش آشنا نیست، کمتر از این امتیاز بهره می‌برد. با قلم و نگاشتن، داده‌ها بر ذهن حک شده و دانسته‌ها ماندگار می‌ماند و چنانچه؛ نویسنده‌ای چیره‌دست شد و در نوشته هایش نور اخلاص تالو داشت، اثرش جاودانه خواهد گشت، چرا که نوشته‌اش وجه الله گردیده و وجه الله است که جاودان می‌ماند! و این رمز بقاست.

اندکی درنگ در جواهر الکلام، کفایه الاصول و مکاسب شیخ انصاری و برخی کتب منبع و معتبر، رمز این جاودانگی را روشن خواهد ساخت. از سویی دیگر چنانچه طلبه بتواند با تأمل و فکر، نقد و ابرام و تحقیق و پژوهش، اثری را به جامعه علمی تقدیم کند، بخشی از دین خود به جامعه اسلامی و انسانی، ادا نموده است و چه بسا در راستای تکامل علم ادیان، قلم او تأثیر تام داشته و موجب بهره‌برداری جامعه علمی گردد.

افزون بر آن‌چه که گفته شد، در باب مزایای کتابت باید گفت: آن استادی که پیش از درس، مطالب را به صورت منطقی نوشته و تدوین کرده است و قبل از ورود به متن کتاب، با استفاده از همان دست نوشته‌ها، محتوای اجمالی درس را برای طلاب بیان می‌نماید، در القاء و تفهیم مطالب کتاب به طلاب، موفقیت بیشتری را به همراه خواهد داشت و از همین رو بوده است که عده‌ای از تلامذه افاضل علما، اقدام به نگاشتن درس اساتید کرده و به عنوان تقریرات منتشر می‌کردند. این شیوه مفید در سده‌های اخیر در حوزه‌های علمیه شیعه متداول و مرسوم بوده است.

توسعه حوزه‌های علمیه آثار مبارکی را به دنبال دارد، درچه‌های جدیدی که هر ساله به روی مراکز علمی و فرهنگی گشوده می‌شود. بخشی از آن به خاطر توسعه حوزه‌های علمی است! توضیح مطلب آن‌که: اکنون حوزه‌ها بیش از هر زمان، وظیفه بسط معنویت و علم و دانش را به عهده دارند، چرا که متأسفانه! علوم انسانی به واسطه تلاش فراگیر غربیان و با میدان داری آنان پایه ریزی می‌شود و آنان بر اساس اندیشه‌های اومانیستی، لیبرالیستی و سکولاریسم و نظام سرمایه (امپریالیسم)، چنین علمی را مورد بررسی قرار می‌دهند.

بنابراین، وقتی پیرامون اقتصاد منابعی را تأمین و یا پیش طرحی را ارائه می‌دهند،

منطبق بر همان نظام سرمایه داری است یعنی در این اندیشه، اتفاق و صدقه، خمس و زکوات، امور حسبیّه، لق طه، مزارعه، مساقات و یا حرمت مخابره معنایی ندارد!! و در عوض ربا و استثمار بخش مهم آن را تشکیل می‌دهد، اسراف میزان توسعه اقتصاد می‌گردد و در این سیاه بازار وظیفه حوزه‌های علمیه بازنگری در اقتصاد و سایر علوم انسانی است. آیا ما مکتب اقتصادی در اسلام داریم؟ یا نداریم؟ عقود و معاملات ما در مباحث اقتصادی جا دارد؟ حقیقت مضاربه چیست؟ راه‌های فرار از ربا چه جایگاهی دارد؟ اصلاً ارتباط اقتصاد با عبادات چگونه است؟ چه ربطی میان معاملات و عبادات می‌توان برقرار کرد؟ آیا اصلاً این دو ارتباطی با هم دارند؟ آیا اندیشه سکولار در این مکتب اقتصادی جای دارد؟ تجارت و بیزنس در این مکتب اقتصادی چگونه خواهد بود؟

داشته باشیم و همچنین؛ برای رشته‌های مختلف علوم انسانی، محتوای کافی و برخط را لحاظ نماییم.

و محور تربیتی؛ که اهمیتی بیش از آموزش دارد و در رتبه مقدم بر آن است و از این روست که امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند: «إفسد العالم فسد العالم» آنگاه که دانشمندان فاسد شوند دنیا تباه خواهد شد، یعنی اگر عالمان خود را به مکارم اخلاق نیارایند، دنیا را تباه می‌سازند و همچنین فرمودند: «معلم النفس و مؤدبها احق بالاجلال من معلم الناس و مؤدبهم» آن کس که نفس خویش را تعلیم دهد بیشتر سزاوار ستایش است تا آن کس که مردم را، پس طلاب علوم دینی پیش از آنکه خود را مزین به زیور علم نمایند، باید که محلا به جلوه‌های اخلاق سازند.

محور سخنان مان جشنواره علامه حلی رحمته الله بود و بحث پر اهمیت پژوهش، اما به‌مناسبت، گریزی به بحث حائز اهمیتی، لحظاتی ما را از مبحث اصلی دور ساخت. باید دانست؛ پژوهش یک مهارت است و ممارست و تمرین می‌خواهد. اگر طلاب روش‌های پژوهش را ندانند، هم ملول می‌شوند و هم دیرتر به نتیجه می‌رسند! باید طلبه بدانند، تحقیق پیرامون یک موضوع را از کجا آغاز کند؟ مقدمه چگونه باشد، ذی‌المقدمه چیست؟ فرضیه چگونه تدوین می‌شود و چگونه باید از یادداشت‌هایش نتیجه بگیرد؟

در حقیقت، پژوهش، پرورش صغری و غنی‌سازی و تحلیل آن است و همچنین تحلیل و غنی‌سازی کبری، که در یک پروسه کاملاً منطقی، نتیجه‌ای غیرقابل خدشه از آن مستفهم گردد و این مهم در موضوعات حائز اهمیت مجال بیش‌تری را می‌طلبد. بنابراین موضوع هویت حوزه‌های علمیه چون به پرورش نفوس انسانی و تربیت جامعه مربوط می‌شود از اهمیت خاصی برخوردار است و لاجرم تا ملات بیش‌تری را می‌طلبد. بحث آموزش و پژوهش که دو مقوله مرتبط، اما مجزا هستند هر کدام اهمیت ویژه

خود را دارا هستند. پژوهش، تحلیل و غنی‌سازی همان آموخته‌های صرف است که این مهم، آموخته‌های ما را ارزشمندتر می‌نماید. بنابراین باید مدیران و دست‌اندرکاران مدارس علمیه و مراکز حوزوی، نسبت به مسئله پژوهش، اهتمام تام داشته باشند. کارگاه‌های پژوهش محور در مدارس باید توسعه یابد. از همین امروز باید طلبه را به تحقیق روی روایات و حتی تحلیل آیات کریمه ترغیب نمود. کارگاه‌های ترجمه باید در مدارس دایر باشد! بحث نسخه‌شناسی که مشوق طلاب به سوی دقت در متون و محتوای سلف صالح است، می‌تواند محور برخی فعالیت‌های فوق برنامه باشد. اگر چنین شد طلبه در سال سوم می‌تواند خود به منابع مراجعه نماید و روایات را در حدّ خودش درک کند نه اینکه پنج سال درس بخواند و با متون حوزوی کاملاً بیگانه باشد. سابق الاّیام؛ اهتمام زیادی نسبت به اعراب القرآن در حوزه‌ها به چشم می‌خورد، الآن نیز باید این اهتمام بیش‌تر شود.

در مدارس حوزه علمیه خواهران استان تهران، در برخی موضوعات، تحقیقات خوبی ارائه گردیده، مثل مدرسه حضرت خدیجه علیها السلام که خواهران طلبه، تحقیقات مبسوطی پیرامون روایات حضرت خدیجه علیها السلام جمع‌آوری کرده‌اند، که گویا رقمی بالغ بر چهار هزار روایت در منابع فریقین راجع به این بانوی بزرگ را جمع‌آوری کرده‌اند که در یک لوح فشرده در دسترس علاقمندان قرار گرفته است. این استعداد و ظرفیت در بسیاری از مدارس علمیه حوزه علمیه تهران اعم از برادر و خواهر موجود است فقط باید طلاب را با روش تحقیق آشنا کرد و بحمدالله در مدارس علمیه خواهران تا حدودی این امکان وجود دارد و از طرح‌های پژوهشی در مدیریت تهران به گرمی استقبال می‌شود.

شایان ذکر است؛ حوزه علمیه خواهران استان تهران، علاوه بر آنکه از کلیه طرح‌های پژوهشی فردی و مدرسه‌ای، حمایت همه‌جانبه معمول داشته و کارگاه‌های

پژوهشی و علمی برگزار نموده و جلسات روش‌شناسی تحقیق و پژوهش را نیز مکرر در مدارس، دایر کرده است. حمایت علمی دیگر از طلاب را در قالب مشارکت در برگزاری جشنواره علامه حلی رحمته‌الله صورت داده است.

گفتنی است؛ که مباحثه آغاز خوبی برای پژوهش است اگر دو هم‌بحث‌حوزوی موضوع درسی را بکاوند، پخته و غنی نمایند دو اتفاق می‌افتد؛ هم آموخته‌های آنان «کالنقش فی الحجر» می‌شود و هم در بحث پژوهش کارا می‌گردند و کم‌کم پژوهشگری چیره دست خواهند شد.

مطلب دیگری که قابل توجه است؛ این است که؛ بارها متذکر این نکته شده‌ام که زمان ما زمان انفجار اطلاعات است و در این سیاهه اطلاعات همه چیز موجود است. یعنی هم مطالب ضروری و واجب و هم مطالب حرام و منکر و هم مطالب مکروه و مستنکر و هم مطالب مندوب و مستحب و هم مطالب مباح و یا لا طائل که نفع و ضررش مساوی است و در اینجا باید اطلاعات را مدیریت کرد و مطالب خوب را از بد تمیز داد و در اخذ اطلاعات دانا بود. پس دانایی در دریافت اطلاعات با وقت کم ما ضروری می‌نماید.

پس یکی از وظایف طلاب این است که اولاً خودشان این دانایی را در دریافت اطلاعات داشته باشند! چرا که هم وقت کم داریم و همه ظرفیت شلوغی اطلاعات در ذهنمان را نداریم و ثانیاً مردم را و جامعه را به سمت اطلاعاتی سوق دهیم که آن اطلاعات برای فرد و جامعه مفید است و این ممکن است متفاوت باشد، مثلاً معارف فلسفی و یا عرفانی؛ اطلاعات مقدّس و بی‌ظنیری است اما این اطلاعات را آیا می‌توان در اختیار طلبه پایه چهارم گذاشت؟ حتی برخی مطالب حقّه کلامیه مثل برخی مباحث قرآنی را می‌توان در اختیار همه قرار داد؟ پس طلبه باید هوشمند باشد در آنچه به عنوان خوراک اندیشه به مخاطبان می‌دهد چیست؟ حتی ممکن است

برخی مطالب مهدویت مناسب مخاطب نباشد. مباحث شبهه برانگیز که ریشه بسیاری از آن‌ها حق است آیا می‌تواند در اختیار همه قرار گیرد.

بصائر الدرجات روایتی را از امام سجاد (ع) نقل می‌نماید که حضرت در آن روایت می‌فرماید: «لو علم ابوذر ما فی قلب سلمان لقتله»، معلوم می‌شود پیامبر اکرم (ص) نیز اطلاعات را دسته بندی شده مناسب با ظرفیت اصحاب به مقربین اعطاء می‌فرمودند که در این میان امیرالمؤمنین ظرفیت کاملی بود. فاطمه زهراء ظرفیت کاملی بود اما سلمان هم همان ظرفیت را داشت؟ مقدار هم همین طور بود؟

در پایان؛ عرض من این است که مسئولین محترم دبیرخانه جشنواره، به دور از جنسیت طلبه، مطالب علمی را (لو خلی و طبعه) بررسی نمایند. واقعاً محور، پژوهش باشد، محور علم باشد که البته این تأکید است و حتماً همین طور است و مناسب است از حضور خواهران طلبه بیشتر بهره گرفته شود و همین حضوری که در حوزه برادران مشاهده می‌شود همین حضور در حوزه خواهران نیز در جشنواره باشد، باید حضور خواهران طلبه در این جشنواره بیش‌تر شود و این جشنواره را گسترش داد و از شخصیت‌های علمی غیر حوزوی نیز برای حضور در مراسم اختتامیه، دعوت کرد. مثلاً از برخی شخصیت‌های دانشگاهی باید برای حضور در مراسم دعوت به عمل آورد تا مطالب ما بیش‌تر مورد نقد قرار گیرد تا بالنده شود.

در دنیای تعارض اندیشه ها، ضرورت تحقیق و پژوهش امری حتمی است

حجت الاسلام والمسلمین جعفر سماوات پس از اتمام سطح سه حوزه علمیّه قم و اشتغال در درس خارج و فعالیت های پژوهشی، تبلیغی و تدریس در مدارس علمیّه تهران، عهده دار معاونت پژوهش حوزه علمیّه برادران استان تهران می باشد و نیز به عنوان مدیر مسئول نشریه علمی اطلاع رسانی محفل فعالیت می کند.

ویژه نامه جایگاه و شأن علمی حوزه های علمیّه در حفظ و گسترش علوم چگونه است؟

حرکت های علمی شیعی، چه در قالب گروه های کوچک و چه به شکل تشکّل ها و مدارس علمیّه، همواره به عنوان متولّی امر دین، به وظیفه خود، یعنی حفظ، رشد و توسعه علوم و معارف انسانی و اسلامی به شایستگی عمل کرده اند. حفظ و انتقال معارف و حیانی و علوم ائمه طاهرین (علیهم السلام) تا امروز، حاصل قرن ها تلاش بی وقفه و مجاهدت علما و روحانیون برجسته ای است که جملگی تربیت یافته دو پایگاه نجف اشرف، قم و سپس دیگر حوزه های علوم دینی بوده اند.

حضرت امام خمینی (رحمه الله) در بخشی از پیام تاریخی خود، ملقّب به منشور روحانیت، که در سوم اسفندماه سال ۱۳۶۷ ه.ش صادر گردید، خطاب به طلاب و روحانیون، نقش و جایگاه خطیر علمی علما و حوزه های علمیّه را این گونه ترسیم نموده اند: «جمع آوری و نگهداری علوم قرآن و اسلام و آثار و احادیث پیامبر بزرگوار (صلی الله علیه و آله) و سنت و سیره معصومین (علیهم السلام) و ثبت و تبویب و تنقیح آنان در شرایطی که امکانات بسیار کم بوده است و سلاطین و مستمران در محو آثار رسالت همه امکانات خود را به کار می گرفتند، کار آسانی نبوده است که بحمدالله امروز نتیجه آن زحمات را در آثار و کتب با برکتی همچون کتب اربعه و کتاب های دیگر متقدّمین و متأخرین از فقه و فلسفه، ریاضیات و نجوم و اصول و کلام و حدیث و رجال، تفسیر و ادب و عرفان و لغت و تمامی رشته های متنوع علوم مشاهده می کنیم. اگر ما نام این همه زحمت و مرارّت را جهاد فی سبیل الله نگذاریم، چه باید بگذاریم؟ لذا حفظ جایگاه

رفیع و بی‌بدیل حوزه‌های علمیّه در جهت حفظ، رشد و توسعه معارف و فرهنگ اسلامی در شرایط حسّاس تاریخی، سیاسی، اجتماعی و بین‌المللی که امروز دنیای اسلام در آن قرار دارد، ضروری و البته دشوارتر است.

ویژه‌نامه وضعیت علمی حوزه‌های علمیّه در بین کشورهای اسلامی چگونه است؟

امروز به‌دلیل توسعه ابزارهای ارتباطی، فعالیت علمی حوزه‌های علمیّه نه فقط محدود به ممالک اسلامی، بلکه در مقیاسی جهانی معطوف به طرح مباحث و مسائل جدید و ارائه پاسخ به سؤالات گوناگون و متعدد شده و وظیفه این نهاد مقدس را بسیار خطیر و بیش از پیش سنگین نموده است. رونق چشم‌گیر کرسی‌های درس در قم و تبدیل آن به مرکز علوم و معارف شیعی و همچنین رویداد عظیم انقلاب اسلامی و حوادث پس از آن، ایران را به مرکز فعالیت‌های علمی و فرهنگی جهان تشیّع بلکه جهان اسلام تبدیل کرده و صیت و صوت آن‌را به گوش مشتاقان و تشنگان در سراسر عالم رسانده است.

ویژه‌نامه با توجّه به کاستی‌های موجود، مهم‌ترین وظایف معاونت پژوهش حوزه علمیّه چیست؟

چگونه؟ جشنواره علامّه حلیّ (ع) در منظومه فعالیت‌های معاونت پژوهش چه جایگاهی دارد؟

با نگاهی به کارنامه فعالیت سه دهه اخیر حوزه‌های علمیّه به نوعی شاهد کم‌توجهی به فعالیت‌های پژوهشی هستیم که به دلایل مختلفی به‌وجود آمده و موجبات مهجوریت تحقیق و پژوهش را فراهم نموده است. به یقین، در دنیای تعارض اندیشه‌ها، ضرورت تحقیق

و پژوهش و روی آوردن به نویسندگی، امری حتمی و ضروری است که معاونت پژوهش حوزه علمیه استان تهران در حدّ توان و بضاعت خویش مفتخر و مکلف است با توجّه وافر، امر تحقیق و پژوهش علمی را تثبیت و این جایگاه بنیادی را حفظ نماید.

معاونت پژوهش حوزه علمیه استان تهران، فعال سازی معاونت های پژوهش در مدارس علمیه، حمایت حداکثری از پژوهشگران، طلاب مستعد و اهل قلم و فعالیت های پژوهشی را وظیفه خود دانسته و آن را از طریق برگزاری دوره های تخصصی روش تحقیق، مهارت های نویسندگی، دعوت از اساتید و پژوهشگران برتر جهت ارزیابی مقالات و آثار علمی طلاب و سعی در ارائه دقیق و مفصل نقاط قوت و ضعف آثار، پی گرفته است. از آثار مثبت این فعالیت ها را می توان در رشد جهش گونه کمی و کیفی آثار ارسالی طلاب به جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه استان تهران، مشاهده نمود.

ویژه نامه تحقیق و پژوهش را از چه زمانی باید آغاز کرد؟ آیا پژوهش بدون اندوخته علمی

مناسب، به ثمر خواهد نشست؟

به طور حتم، طی صحیح مراحل آموزشی مرسوم در حوزه های علمیه، پایه و شالوده اجتهاد در دین و پژوهش در حوزه های مختلف علوم انسانی و اسلامی است. کم توجهی به دروس متداول و مرسوم حوزه، موجبات فقر علمی و در نتیجه نقص و بی ثمر شدن فعالیت های علمی در آینده را رقم خواهد زد. در واقع شروع فعالیت پژوهشی متناسب با سطوح آموزشی، در سال های شروع تحصیل نیز سبب بالندگی و کسب مهارت های پژوهشی و عمق یافتن داشته های علمی خواهد شد.

ویژه نامه آفت مهمی که برخی طلاب را در مسیر کسب معارف گرفتار می کند چیست؟

بی تردید برای هر طالب علمی، شناخت و اهتمام به رفع آفات، در مسیر رشد و بالندگی علوم مهم است؛ یکی از این آفات مهم کناره گیری از مطالعه و اشتغال به امور غیر علمی

است. رفع این نقیصه و امثال آن جز با ایجاد فضا و انگیزه و روحیه علمی از طریق حمایت متولیان و مسئولین و ایستادگی، استقامت و تحمّل مشکلات، توسط طالبان علوم میسر نیست.

ویژه نامه جشنواره های علمی با چه انگیزه های برگزار می شود و چه کاستی هایی متوجه آنها

است؟

تکریم و تشویق طلاب، ایجاد شور و انگیزه علمی، ایجاد عزّت و اعتماد به نفس و احساس مفید و موثر بودن از اولویّت های بارز این گونه مراسم ها است. البته، این که بخش عمده برخی از این برنامه ها صرفاً به فرصتی برای تذکرها ی اخلاقی تبدیل شده، مناسب اغراض مذکور نیست و ممکن است موجبات تکدّر خاطر طلاب جوان را فراهم سازد.

ویژه نامه مسائل اخلاقی خصوصاً مباحث مربوط به اخلاق پژوهش، چه جایگاهی دارد؟

رعایت اخلاق پژوهشی، از جمله ضرورت های یک پژوهش علمی است. اهتمام بر این امر، بر مستند ساختن و قوّت علمی اثر نیز خواهد افزود. باید مراقب بود تا موفقیت های علمی، فرد را دچار غرور و دیگر ردایل اخلاقی نکند. از این منظر می توان تحقیق و پژوهش را وسیله و نردبانی برای درک بهتر معارف الهی و مقدمه توحید عملی دانست.

ویژه نامه دبیران سه دوره جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه استان تهران را به اختصار معرفی

فرمایید.

این معاونت تاکنون موفق به برگزاری سه دوره جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه در سطح استان شده است. دوره اوّل آن به دبیری بنده، دوره دوم به دبیری استاد حمیدیه و دوره سوم آن به دبیری استاد موسوی شبستری در حال برگزار شدن است. امید است دوره های بعدی جشنواره نیز قوی تر و منسجم تر از دوره های پیشین برگزار شده و حوزه علمیّه استان تهران از برکات این رویداد علمی مستفیض گردد.

ظرفیت‌هایی نهان اما ضروری

آقای حسین خسروی دانشجوی مقطع دکتری در رشته انقلاب و تمدن اسلامی (گرایش اندیشه سیاسی در اسلام) است. وی دارای سوابق پژوهشی چون تألیف و ترجمه کتاب و مقاله بوده و مدتی است مسئولیت معاونت پژوهش حوزه علمیه خواهران استان تهران را بر عهده دارد

برگزاری جشنواره‌های علمی و پژوهشی رسم خوشایندی است که شاید بتوان از آن به عنوان مؤلفه‌ای برای سنجش فرهنگ و تمدن یک جامعه استفاده کرد. به بیان دیگر در یک جامعه هر چه رسم تقدیر از فعالان عرصه‌های علمی و پژوهشی بیشتر و پررنگ تر باشد می‌توان توقع داشت که ظرفیت‌های بیشتری برای رشد زمینه‌های فرهنگی و حتی تمدن سازی فراهم خواهد شد. بحمدالله حوزه‌های علمیه کشور نیز چند سالی است فعالیت‌های مطلوبی را در این زمینه آغاز کرده که یکی از آن‌ها برگزاری جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه است.

اینک پس از پنج دوره برگزاری به صورت کشوری و سه دوره به صورت استانی، این جشنواره می‌تواند و باید در کنار دیگر جشنواره‌های علمی - پژوهشی کشور همچون جشنواره فارابی، جشنواره شیخ بهایی و جشنواره خوارزمی در عالی‌ترین سطح برگزار شود؛ چرا که تشویق و ترغیب افراد مستعد در حوزه پژوهش، ظرفیت‌های پنهان و درعین حال ضروری جوامع علمی را فعال و آشکار می‌سازد و از این روی امید آن داریم که در آینده نزدیک برگزیدگان جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه نیز همانند برگزیدگان سایر جشنواره‌ها از امکانات و امتیازات شایسته و ملی برخوردار گردند.

با این حال در کنار مطالبی که ذکر شد، توجه به چند نکته ضروری است: تصور نگارنده بر این است که نقش مهم و تأثیرگذار حوزه‌های علمیه در ابعاد مختلف

مذهبی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و حتی اقتصادی بر هیچ شخصیت فرهیخته‌ای اعم از حوزوی و غیر حوزوی پوشیده نیست. از سوی دیگر کشور عزیز ما اینک به تعبیر مقام معظم رهبری - مدظله‌العالی - در حال عبور از پیچ تاریخی بزرگ که همانا «تمدن سازی» و «احیای تمدن نوین اسلامی» است قرار دارد.

بنابراین حوزه‌های علمی می‌توانند و باید در این خصوص با بهره‌گیری از توانمندی‌های پژوهشی و علمی خود نقش‌آفرینی جدی داشته باشند. از سویی مسئولین و سیاست‌گذاران کلان نظام مقدس جمهوری اسلامی در این زمینه تلاش‌هایی کرده‌اند و برای نمونه پس از ده‌ها جلسه کارشناسی و تخصصی، نقشه جامع علمی کشور را به تصویب رسانده‌اند.

در این نقشه که به مثابه مهم‌ترین سند راهبردی علمی کشور تلقی می‌شود، سعی شده در قالب هدف‌گذاری‌های کلان و کاربردی، مسیر حرکت علمی کشور را ترسیم و راهبری کند. حال پرسش اساسی این است که نقش و جایگاهی که در این سند برای حوزه‌های علمی کشور ترسیم شده چیست؟

اهمیت این پرسش از آنجاست که بخش عمده‌ای از فعالیت‌های علمی کشور تا آنجا که به رشته‌های تخصصی حوزه مرتبط است، باید در حوزه‌های علمی صورت پذیرد. سؤالات فرعی دیگری نیز می‌توان مطرح کرد؛ از جمله این که اساساً اساتید و طلاب

محترم حوزه‌های علمیّه تا چه میزان با محتوای این سند آشنایی دارند و در تحقق آن خود را مسئول می‌دانند؟

نکته حائز اهمیت دیگر این است که باید دقت داشت تحقق چنین برنامه‌ها و اهدافی تا حد قابل اعتنایی دستوری نیستند. به عبارت دیگر نمی‌توان انتظار داشت تحوّل علمی در کشور صرفاً در چارچوب و برنامه‌ها و هزینه‌های مترتب بر آن که در امثال این نقشه پیش‌بینی شده محقق شود و لازم است همگی تا حد توان در اجرای آن بکوشیم و بحمدالله چنین فضایی در حوزه‌های علمیّه مهیّا است.

با مروری بر نقشه علمی کشور متوجّه دو دسته از وظایف، برنامه‌ها و ظرفیت‌های پیش‌بینی شده برای حوزه‌های علمیّه می‌شویم. دسته نخست آن‌هایی است که تصریح به نقش حوزه‌های علمیّه دارند و دسته دوم آن‌هایی است که در ضمیر پنهان خود برای حوزه‌های علمیّه مسئولیت جدی ایجاد می‌کنند که در مقایسه با یکدیگر، حجم دسته دوم قابل اعتنا تر است.

اگرچه این نوشتار مجال مناسبی برای بازخوانی جایگاه و نقش حوزه‌های علمیّه در نقشه جامع علمی کشور نیست، اما به همین میزان اکتفا می‌کنیم که اهداف کلان ترسیم شده برای نظام علم و فناوری کشور در این سند نمی‌تواند ناظر به حوزه‌های علمیّه کشور نباشد. به بیان بهتر اگرچه ممکن است نقش‌های مصرحی که در این زمینه برای حوزه‌های علمیّه بر شمرده شده اندک باشد اما قطعاً تحقق بخش محوری و عمده این نقشه، بدون در نظر گرفتن جایگاه رفیع و نقش بی‌بدیل این نهاد الهی به‌عنوان نهادی انسان‌ساز، اندیشه‌پرور و علمی، امکان‌پذیر نیست.

برای مثال دستیابی به جایگاه اول علم و فناوری در جهان اسلام و احراز جایگاه الهام بخشی در جهان، استقرار جامعه دانش بنیان و عدالت محور، تعمیق و گسترش آموزش های عمومی و تخصصی همراه با تقویت اخلاق و آزاداندیشی، دستیابی به علوم و فناوری نوین و نافع، کمک به ارتقاء علم و فناوری در جهان اسلام و احیای موقعیت محوری و تاریخی ایران در فرهنگ و تمدن اسلامی و ... از جمله مواردی است که نقش پنهان حوزه های علمی کشور در آن ها دیده می شود. در تمامی موارد ذکر شده و نیز ویژگی های مطلوب الگوی علمی کشور که در این نقشه آمده است، از مفاهیم عالی الهی و انسانی در کنار مفاهیم مهم علم و فناوری یاد شده است.

همچنین هدف بخشی به نظام علم و فناوری و نوآوری کشور به ویژه بند سوم آن که ناظر بر مسئولیت های الهی افراد در قبال خود، خدا، خلقت و جامعه است و نیز کمیت هایی چون اخلاق و ایمان (البته اگر بتوان آن را در شمار کمیت ها دانست)، انتشارات علمی، کار گروهی، آمایش آموزشی و اثربخشی، به طور یقین از نقش های پنهان و آشکار حوزه های علمی در سند جامع علمی کشور به شمار می روند.

در پایان لازم است از تمامی دست اندرکاران و مسئولین محترم دبیرخانه استان تهران اعم از معاون محترم پژوهش حوزه علمی برادران استان تهران، دبیر محترم جشنواره، دبیران محترم علمی و اجرایی و دیگر عزیزانی که شبانه روز و خستگی ناپذیر برای برگزاری هرچه بهتر این جشنواره کوشش می کردند و همچنین همکاران خدوم معاونت پژوهش حوزه علمی خواهان استان تهران تشکر و قدردانی شود.

دبیر خانه دائمی، تنها راه نیل به اهداف جشنواره

حجت الاسلام والمسلمین سید مسعود موسوی شبستری پس از اتمام دوره سطح در حوزه علمیه قم و اشتغال در درس خارج فقه و اصول، دبیر دومین جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه سراسر کشور بود و هم اکنون نیز دبیر سومین جشنواره علامه حلی استان تهران است. تدریس و فعالیت در مؤسسات پژوهشی از سوابق علمی و پژوهشی ایشان به شمار می رود.

ویژه نامه: به نظر شما آیا دائمی شدن دبیرخانه جشنواره علامه حلی ضرورت دارد؟ چه

راهکارهایی در این زمینه پیشنهاد می فرمایید؟

دبیرخانه عضوی از یک مجموعه و محلی برای همکاری تمام قسمت های این مجموعه است که در یک بازه زمانی مشخص و با سیاست های خاصی فعالیت می کند. دبیرخانه در حقیقت نمونه ای از توان اجرایی آن مجموعه است و ثبات و دائمی بودن آن می تواند دسترسی به اهداف را آسان و میسر کند.

وقتی طلاب و ارزیاب ها بدانند با سیستمی ثابت روبه رو هستند تعامل بهتری با جشنواره خواهند داشت و خود این مجموعه که این دبیرخانه را راه اندازی کرده، از یک امنیت خاطری بهره مند می شود. وقتی دبیرخانه ثبات داشته باشد می تواند از توانایی ارزیابان و کادر خود به شکل بهتر و سازمان یافته تری استفاده کند و رفت و آمد اجرایی و علمی در دبیرخانه به راحتی رصد می شود وقتی کادر دبیرخانه ثابت باشند آسیب شناسی و آسیب زدایی راحت تر اتفاق می افتد. ارتقای دوره ای جشنواره هم به راحتی قابل پیش بینی و اجراست ولی اگر قرار باشد هر سال همه چیز حتی اعضای دبیرخانه عوض شوند، این به معنی تأسیس و اختتام است و ارتباط سال گذشته با سال آینده به حداقل می رسد.

کیفیت و سرعت کار همیشه در یک جا، درجا خواهد زد. اگر دبیرخانه ماندگار و ثابت باشد در حقیقت می توان از همه این نقاط و نکات بهره برد. ثبات دبیرخانه در درجه اول به

خود و اعضای آن اعم از دبیر، دبیر اجرایی، دبیر علمی و ارزیاب آرامش می‌بخشد و به آنان فرصت برنامه‌ریزی برای برنامه‌های سال آینده می‌دهد. طلاب هم می‌توانند قدم‌های بعدی دبیرخانه را به راحتی شناسایی کرده و بر اساس آن برنامه‌ریزی کنند. همچنین می‌توان از این فرصت استفاده کرد و ارزیاب‌ها را به صورت متناوب به مدارس فرستاد تا روش‌های صحیح را به طلاب بیاموزند و تدوین مقالات و آثار با نظارت آنان صورت گیرد.

این امر برای ارزیاب‌ها هم لذت بخش خواهد بود. ولی اگر به خاطر عدم ثبات دبیرخانه، ارتباط با طلاب قطع شود آموزش‌هایی که طلاب از برخی افراد نه چندان ماهر دریافت می‌کنند، یکدستی و اتقان کار را از بین می‌برد و چه بسا اشکالات سال گذشته مجدداً در آثار ارسالی به جشنواره جاری انعکاس یابد.

ویژه‌نامه جنباعالی هماهنگی میان جشنواره استانی و جشنواره کشوری علامه حلی رحمته الله علیه را

چگونه ارزیابی می‌کنید؟

جشنواره‌های استانی در حقیقت بازوان اجرایی و علمی جشنواره مرکزی محسوب می‌شوند. گر چه به نقطه دلخواه و آرمانی نرسیده ایم، چون جشنواره مرکزی به تازگی ثبات پیدا کرده و چندان عمر طولانی ندارد. این امر نیازمند گذر زمان است ولی همان گونه که عرض کردم ثبات جشنواره مرکزی باعث ثبات ارزیابان، ارتقای سطح کیفی و ارتباط متقابل

مجموعه رتبه‌های بالاتر از دبیرخانه و دست‌اندرکاران خواهد شد. به عبارت دیگر چنان‌چه جشنواره مرکزی به جشنواره‌های استانی اهمیت بیشتری بدهد و از آن‌ها حمایت کند و ارتباط میان ارزیاب‌ها راحت‌تر شود، سنگینی کار جشنواره مرکزی کاهش خواهد یافت. همچنین اختلاف‌های موجود بین ارزیابی‌های دبیرخانه استانی و مرکزی به صفر خواهد رسید. البته این بدان معنا نیست که جشنواره مرکزی برگزیده‌های استانی را مجدداً مورد ارزیابی قرار ندهد.

جشنواره استانی به یک معنا کمک کننده جشنواره مرکزی است و قسمتی از بار کمی و کیفی آن را بر دوش می‌کشد. از سوی دیگر طلاب نیز باید بتوانند شیوه‌های ارزیابی و وحدت رویه ارزیابان را به روشنی درک کنند و اختلاف فاحشی در ارزیابی آثار اتفاق نیفتد.

ویژه نامه به نظر شما آیا زمینه‌های ایجاد این وحدت رویه فراهم شده و در حال پیشرفت

است یا اتفاق خاصی نیفتاده است؟

الحمدلله این وضعیت نسبت به جشنواره اوّل و دوم بهتر شده است. گرچه هنوز مشکلاتی در این زمینه وجود دارد و به‌همین دلیل سرعت آن قدری پایین است. مثلاً یکی از مشکلات این است که هنوز تقویم کاری منظمی در برگزاری جشنواره و همایش معرفی برگزیده‌ها تعیین نشده است. این امر چابکی و سرعت عمل و کیفیت بالای دبیرخانه را با مشکل مواجه می‌کند و استقلال آن را از بین می‌برد. راه‌حل آن است که دبیرخانه، مستقل از معاونت پژوهش باشد تا بتواند به‌معنای حقیقی کلمه، رسمیت یابد و در کنار سایر معاونت‌ها از جایگاه اداری برخوردار گردد.

ویژه نامه به نظر شما جشنواره علامه حلی رحمته‌الله تا چه حد توانسته در حوزه‌های علمیّه شور

پژوهش ایجاد کند؟

من اعتقاد راسخ دارم که جشنواره توانسته نشاط خاصی را در حوزه‌های علمیّه در سطح طلاب و حتی مدیران ایجاد کند. این همان هدفی بود که ما برای رسیدن به آن تلاش می‌کردیم. البته این کافی نیست باید در همه سطوح از این نشاط حمایت شود. مثلاً همکاری معاونت آموزش و پژوهش با یکدیگر، فعالیت پژوهشی طلاب را راحت‌تر خواهد کرد. اگر این فضا رشد کند و آموزش و پژوهش به این همکاری ادامه دهند شاهد شکوفایی بیشتر طلاب در این عرصه خواهیم بود.

ویژه‌نامه چشم‌انداز دبیرخانه جشنواره استانی تهران و امر پژوهش در استان تهران را

چه‌طور ارزیابی می‌کنید؟

استان تهران الحمدلله عالم‌خیز بوده، هست و خواهد بود. فقط من تصوّر این است که هنوز آن ظرفیت حقیقی استان تهران در این مسابقه و نمایشگاه و جشنواره هنوز به‌درستی نمایش داده نشده است. به‌طور قطع شأن استان تهران هنوز به ویتترین جشنواره حتی جشنواره استانی نیامده است.

ما باید با اسامی تکراری در فهرست برگزیده‌ها خداحافظی کنیم. مطمئن باشید اگر آموزش و پژوهش خوب اتفاق بیفتد در هر دوره هم رقابت سنگین‌تر می‌شود و هم اسامی تکراری حذف خواهد شد. این که یک عده‌ای پژوهشگر بودند و هر سال اثر پژوهشی ارائه بدهند و تشویق شوند این روش مناسبی نیست. البته ارزش و قرب آنان محفوظ است ولی باید اجازه دهیم مشارکت همگانی اتفاق بیفتد و همه وارد این چرخه شوند و همه افراد توانایی‌هایشان را نشان بدهند. معاونت پژوهش حوزه علمیّه استان تهران باید بحث آموزش پژوهش را گسترش دهد تا بتوانیم در جشنواره‌های آتی نتیجه بهتری بگیریم.

ضرورت نوگرایی پیش رونده در پژوهش

حجت الاسلام والمسلمین علی اکبر رضایی مسئول گروه علمی سومین جشنواره استانی علامه حلی استان تهران می باشد. وی دوره سطح و خارج فقه و اصول را در شهرهای تهران، یزد و قم سپری کرد و از سال ۷۲ به کار پژوهش و تحقیق در حوزه تاریخ اسلام و رجال مشغول شد؛ تاکنون از وی آثار متعددی در قالب مقاله و کتاب به چاپ رسیده است.

توجه به دیرینگی پژوهش:

مسئله پژوهش و تحقیق در حوزه‌های علمی به معنای حقیقی خود، امری نوین و نوپیدا نیست و نمی توان این مراکز را با روش و منش پژوهندگی بیگانه دانست. آن چه از میراث گرانقدر حوزه ها و تراث مکتوب عالمان و فقیهان فرهیخته بر می آید حکایت از تاریخ دیرینه پژوهشگری و جایگاه بنیادین آن در مراکز حوزوی دارد.

با این همه باید اذعان داشت که امروزه شاکله و نمادهای کاوشگری، دچار تحولات سازنده و پیش رونده شده است و شیوه های گذشته هر چند در زمان خود ارزشمند و لازم الاجرا بوده اند ولی در عصر جدید، به ذائقه همگان خوشایند نمی نمایند و نیازمند هنرمندی و آرایش های نوشتاری نوینند. البته این به معنی واگذاری ذخایر کهن و منابع علمی فناپذیر حوزه های علمی نیست. بلکه نوعی استمتاع از فرآورده های تازه بشری و ابزار و روش های جدیدی به شمار می روند که اختراع و اندیشیده شده اند و به زبان مشترک می مانند. ضمن این که کاربست آن ها در هر گرایشی، با فهم عموم پژوهشگران همگرایی افزون تری خواهد داشت.

از سوی دیگر گسترش زمینه های پژوهش و گشوده شدن آفاق جدید و جهانی برای ورود به مباحث علمی، امری انکار ناپذیر است و به روشنی آثار آن را می توان در مباحث سیاسی، اجتماعی و فرهنگی بین الملل مشاهده کرد. از این رو بر حوزه های علمی که عقبه ای مستحکم و بنیادین دارند فرض است که با رویکردی جدید و عالمانه، دست کم در حوزه های

مربوط به دین و علوم اسلامی گام‌هایی جدی و استوار بردارند و به فراخور نیازهای روز و پرسش‌های نوپیدا، مرزهای دانش را درنوردند. این امر بر حجم و ارزش اندیشه‌های حوزوی خواهد افزود و ذائقه جهانی را که به شدت مشتاق شناخت مبانی و مسائل اعتقادی اسلام است سیراب خواهد ساخت.

پژوهش؛ راهبرد عمل به فرمان رسول خدا ﷺ

به هر روی چنان که رسول خدا ﷺ فرموده‌اند بار دین، بر دوش عالمان نهاده شده و بر آنان است تا مکتب اسلام را آن گونه که باید، از زنگار تأویل‌ها، گزافه‌گویی‌ها و توجیه‌های ناروای کج اندیشان و پذیرش ناآگاهان بزداپند و نیز فرمود: دانش را با نگاشتن، مهر و حراست کنید. به خدا سوگند از این دهان جز حق، خارج نخواهد شد. عمل به این فرامین از صدر اسلام تاکنون همواره از سوی عالمان دین به‌ویژه فقیهان شیعه مورد اهتمام جدی قرار گرفته است تا آن‌جا که حتی در اوضاع نابسامان سیاسی-اجتماعی دوره‌های مختلف، پژوهش را راهبردی اساسی و واجب و بزرگترین وسیله حفظ کتاب و سنت و علوم شرعی و عقلی دانسته و تا پای جان بدان پایبند بوده‌اند. مرحوم آقابزرگ تهرانی و علامه سید محسن امین، فهرستی طولانی و بس ارزشمند از تلاش علمی و آثار گرانقدر این دسته از فقیهان و دانشمندان شیعی به دست داده‌اند که در حد خود شگفت‌انگیز است.

چند توصیه به پژوهشگران:

۱- از آفات اساسی رشد و بالندگی علمی، ورود در همه حوزه‌ها و حیطه‌های پژوهندگی است. این امر ضمن آن که موجب سرگشتگی پژوهشگر است ناتوانی او در برابر حریفان قدرتمند را در پی خواهد داشت. تا آن جا که حتی فرهیخته‌ای چون ابن سینا را در مواجهه با ذی فن ناتوان می‌سازد. پس انجام تحقیق بدون کسب تخصص لازم، بی معنی و ناممکن خواهد بود.

البته بهره‌مندی از استعداد شخصی در هر گرایشی، مبنای اصلی متخصص شدن است. مبنای دیگر در انتخاب تخصص، عشق محقق به آن رشته تخصصی است. عشق، اکسیری است که مس وجود آدمی را به طلا مبدل می‌سازد. اگر شیدایی و شیفتگی در کار نباشد ورود در هر امری تضییع عمر خواهد بود.

۲- امروزه تولید رشته‌های علمی در حوزه فهم دین و مسائل آن در ایران به حدی است که تنها آشنایی با محورهای اصلی آن‌ها، نیازمند صرف وقت بسیار است. این اتفاق که به لحاظ معرفتی و علمی، رخدادی کاملاً نادر، استثنائی و جهشی به‌شمار می‌رود، کشور را به مقیاس قرون پیش برده است. با این همه، در همین ایران پیشاهنگ و پویا، بسیاری از حوزه‌های معرفتی که در سطح جهانی رواج دارند برای پژوهشگران ایرانی شناخته شده نیستند.

۳- تحقیق و پژوهش در لغت به معنی واریسی کردن، کشف حقیقت و به کنه

حقیقت امری رسیدن و در اصطلاح، کوششی علمی و اندیشیده توأم با طرح و نقشه برای پاسخ به یک سوال مجهول است. مطابق این تعریف، صرف گردآوری مطالب از منابع مختلف، هر چند علمی و قابل استفاده باشد تحقیق محسوب نمی گردد و ارزش علمی و پژوهشی ندارد

۴- پژوهشگر حوزوی باید علوم پایه همچون صرف، نحو، بلاغت، منطق، فقه و اصول را که به مثابه سرمایه اصلی و نخستین است به درستی و در حد کمال فراگیرد و به درجه اجتهاد نائل گردد. زیرا تحقیق، زمانی به معنای حقیقی خود سامان می یابد که ناشی از قوه اجتهاد و مثبت نظریه ای نوین باشد و جز آن را نمی توان پژوهش نامید بلکه رونویسی از آثار دیگران و تبدیل خطی به چابی محسوب می گردد. البته این بدان معنا نیست که تمرین پژوهشگری را نیز باید تا رسیدن به اجتهاد به تعویق انداخت و روش های آن را از ابتدا نیاموخت.

بر این اساس شرکت در جشنواره علامه حلی رحمته، محملی شایسته و عالمانه، کمیاب و کیمیا برای نیل به این هدف عالی و پیش رونده محسوب می گردد و طلاب ارجمند می توانند خود را در معرض آموزندگی و تمرین نظام مند قرار دهند. البته این حقیقت را نیز نباید پنهان داشت که در ورای عنوان جشنواره، تلاش های خالصانه و بی وقفه بسیاری نهفته است که زیر نظر مدیر محترم حوزه علمیه استان تهران از سوی معاونت محترم پژوهش و دبیرخانه جشنواره در طول سال سامان می یابد و امید می رود مورد رضایت پروردگار و حضرت ولی عصر علیه السلام قرار گیرد.

پژوهش قلب تپنده حوزه های علمیّه

آقای حامد رفیعی طلبه سه حوزه علمیّه قم است. وی علاوه بر تحصیلات حوزوی سابقه تحصیل در موسسات پژوهشی از جمله موسسه امام خمینی (ره) را نیز دارد. وی در کنار فعالیت در دبیرخانه سومین جشنواره علامه حلّی، با معاونت پژوهش استان نیز همکاری دارد.

پژوهش، به عنوان قلب تپنده و محرّک اصلی پیشرفت و توسعه در هر زمینه ای از مقولات علمی و ضمانتی برای استمرار آن توسعه، شناخته شده است. هر رشته ای از علوم مختلف، که بدون بهره گیری از پژوهش های کارآمد و به صورت اتّفاقی، از بعضی ابعاد توسعه برخوردار است، پیشرفته نامیده نمی شود و نمی توان امید داشت که این توسعه در آینده مسیر مطمئنی را طی خواهد کرد.

از دیگر سو، بهره گیری از ثمرات علمی پژوهش هایی که سابقاً در هر زمینه ای انجام شده، به بهبود فرآیند پژوهشی و روش های معمول در زمینه های مورد نظر منجر می شود. در واقع، این نتایج می تواند در آینده در اختیار سایر پژوهشگران قرار گرفته و مبنای منبعی برای صورت گرفتن پژوهش های بعدی باشد و یا اگر پژوهش های قبلی نتایج کاربردی داشته باشند، در اختیار کسانی قرار می گیرد که می توانند از آن نتایج برای حل معضلات موجود بهره گیرند. همچنین پژوهشگران موفق به کارگروهی در طرح های پژوهشی بهیما می دهند و تلاش می کنند، پژوهش خود را با همکاری یکدیگر انجام دهند و نتایج یافته های خود را به نحو کارآمدی منتشر ساخته و در اختیار دیگر محققان قرار دهند.

همه مزیت های یاد شده به نحوی در رقابتهای پژوهشی که در قالب جشنواره و فراخوان مقاله و ... برگزار می شوند، گرد هم می آیند. این قبیل همایش ها و جشنواره ها اتّفاقات مبارکی هستند که در جریان آن ها پژوهشگران از طرفی با بایگانی آثار از ادوار گذشته جشنواره روبرو هستند که این آرشیو آثار، نماینده کاستی ها و پیشرفت های موجود در زمینه

پژوهش مورد نظر است. از سوی دیگر با پژوهشگران دیگری آشنا می‌شوند که در همان مقوله مورد پژوهش یا دارای تجربیاتی هستند و یا در حال تحقیق و فحص منابع می‌باشند. و بدین صورت است که نطفه بسیاری از پژوهش‌ها گروهی و همکاری‌های علمی پدید می‌آید.

جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه استان تهران نیز که سومین دوره آن، با اتمام ارزیابی همه آثار شرکت کننده، به پایان راه خود رسید، از این دست فعالیت‌ها است. رقابتی سراسر علمی - پژوهشی که در راه نیل به هدف بلند فرهنگ سازی پژوهشی خود، در هر دوره گامی مؤثر و قابل توجه بر میدارد.

اولین فراخوان جهت ارسال آثار به دبیرخانه سومین جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه استان تهران، در اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۱ و در قالب چاپ و توزیع پوسترها و بنرهای حاوی این فراخوان، به مدارس علمیه و علاقمندان رقابت‌های پژوهشی اعلام شد. این فراخوان، شروع مرحله ارسال آثار به دبیرخانه جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه استان تهران بود.

فعالیت‌های دبیرخانه جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه استان تهران، با تشکیل جلسات متعدد شورای جشنواره، متشکل از ریاست محترم حوزه علمیه استان تهران، ریاست محترم حوزه علمیه خاوران استان تهران، معاونت محترم پژوهش حوزه علمیه استان تهران، معاونت محترم پژوهش حوزه علمیه خاوران استان تهران و دبیر محترم سومین جشنواره استانی به صورت رسمی آغاز شد.

اولین جلسه عمومی و رسمی سومین جشنواره استانی، گردهمایی مسئولین پژوهش استان مورخ ۴ مهرماه ۹۱ بود که به عنوان افتتاحیه سومین جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه استان تهران، برگزار شد و طی آن مسئولین پژوهش مدارس علمیه در جریان چند و چون برنامه های در دست اقدام جشنواره قرار گرفته و جهت مشارکت مفیدتر در برگزاری جشنواره استانی، آماده شدند.

به دلیل استقبال طلاب محترم و نیز علاقه مندی دبیرخانه به شرکت آثار بیشتری از طلاب محقق و اهل قلم در جشنواره، مهلت ارسال آثار دو بار تمدید شد و بدین ترتیب، مجموعاً، طلاب پژوهشگر استان تهران، هشت ماه جهت تنظیم و ارسال اثر خود به دبیرخانه جشنواره فرصت داشتند. پس از اتمام دومین مهلت ارسال آثار، ارزیابی آثار رسیده به دبیرخانه جشنواره توسط گروه ارزیابی - شامل ده نفر از اساتید فن پژوهش و مقاله نویسی - شروع شد. گرچه تمدید مهلت ارسال آثار سبب کاسته شدن زمان معمول برای ارزیابی آثار شده بود؛ اما با همت و پشتکار ارزیابان محترم، آثار ارسالی در زمانی اندک و در عین حال با دقت علمی و فنی فراوان مورد بررسی قرار گرفتند. امسال با شرکت قریب به ۱۲۰۰ اثر، جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه استان تهران دیگر بار، دوره ای پویا و قابل توجه را پشت سر گذاشت. حضور ۶۶۲ اثر از حوزه علمیه برادران و ۵۳۱ اثر از حوزه علمیه خواهران استان، نمایش دهنده رقابت دوشادوش و نزدیک برادران و خواهران جوان طلبه در عرصه رقابت آثار دین پژوه است. از نکات درخشان و حائز اهمیت جشنواره امسال می توان به تصویب و اعمال فیلتر و صافی قوی علمی آن اشاره نمود که در قالب نقدها و ارزیابی هایی دقیق تر و حساس تر از ادوار گذشته، به نمایش درآمد. بررسی تیزبینانه، فنی و علمی آثار توسط ارزیابان خبره، علاوه بر این که محکی جدی برای مقالات و پایان نامه های شرکت کننده در جشنواره و سبب گرم تر شدن میدان رقابت آثار پژوهشی بود، عیار محتوایی آنان را نیز به صاحبان آثار نشان داد و از این رهگذر توانست کارگاه عملی - آموزشی مناسبی برای طلاب جوان پدید آورد.

با این حال، ورود ۲۶۱ اثر به مرحله ارزیابی تفصیلی و گذر از مرحله ارزیابی اجمالی، نشان از سطح کیفی امیدوار کننده و رو به رشد آثار پژوهشی طلاب جوان دارد که از تلاش‌های بی وقفه مسئولین پژوهش استان در زمینه آموزش روش تحقیق و پژوهش، خبر می‌دهد. گواه این مطلب، برگزاری اردوهای برون شهری با رویکرد آموزشی، راه اندازی کارگاه‌های کوتاه و بلند مدت آموزش پژوهش و سهل الوصول کردن دسترسی و استفاده از اساتید معتبر پژوهش است که با حمایت‌های همه جانبه مادی و معنوی معاونت پژوهش حوزه علمیه استان تهران، طلاب را در رسیدن به اهداف میان مدت و بلند مدت پژوهشی یاری نموده است. مقصدی که هر چند نیل به آن، صعب و سخت است، اما دست اندرکاران پژوهش استان به مثابه وظیفه‌های خطیر، سنگینی آن را بر دوش خود با حلو و شیرینی می‌پذیرند. اکنون، در انتهای راه جشنواره سوم استان تهران، نتیجه همه این زحمات و تلاش‌های شبانه‌روزی معاونت پژوهش حوزه علمیه استان تهران و فعالان دبیرخانه سومین جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه استان تهران را پیش روی دید نقاد و منصف همه علما، فضلا و طلاب گرانقدر استان نهاده‌ایم و خشنودیم که با کوله باری غنی از پیشنهادات و انتقادات‌شان، رهسپار شروعی نو بر این رقابت علمی پژوهشی نوپا می‌شویم و دلگرمیم که در این راه، از حمایت‌ها و مساعدت‌های بی‌دریغ‌شان بی‌نصیب نخواهیم ماند.

در انتهای سخن، تقدیر و سپاس نثار می‌کنیم بر مساعدت‌های پر محبت مدیریت محترم حوزه علمیه استان تهران و معاونت پژوهش استان، که در سختی‌های راه، بی‌چشم‌داشت، حامی، یاور و راهنمای راهمان بودند. همچنین از ارزیابان محترم آثار، مدیران ارجمند، کمال تشکر و سپاس را داریم. مدارس علمیه، مسئولین پژوهش مدارس علمیه استان و طلاب پژوهشگر و ارجمند استان که با توجهات و حضور پر شور خود، هر چه بیشتر، این رقابت علمی را پر رونق نمودند، کمال تشکر و سپاس را داریم.

به امید آن که تلاش‌های ناچیزمان، مرضی درگاه باری تعالی واقع شده باشد.

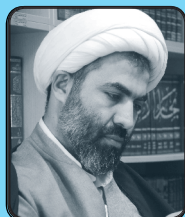

ضرورت توسعه فرهنگ پژوهش و نظارت اساتید

حجت الاسلام والمسلمین مهدی عباد اردستانی پس از اتمام سطح سه حوزه علمیه قم، تحصیلات دانشگاهی در مقطع کارشناسی و اشتغال در مقطع خارج فقه و اصول، به تدریس فقه و اصول در مدرسه علمیه بقیه الله تهران مشغول شد و فعالیت‌های پژوهشی در مؤسسات از سوابق علمی پژوهشی ایشان محسوب می‌شود.

برگزاری جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه که حقیقتاً اقدامی مبارک و برخاسته از بینش دلسوزانه و عالمانه عزیزان در حوزه علمیه و نشانگر حس مسئولیت‌پذیری آنان در عرصه علم است، بحمدالله توانسته تا حدی غبار مظلومیت از چهره پژوهش و تحقیق در حوزه‌های علمیه بزداید. اما از آن‌جا که این عرصه نیازمند فرهنگ سازی است لازم است معاونت‌های محترم مدارس اعم از پژوهش، آموزش، تهذیب و.. با ورود جدی خویش، فرهنگ دست به قلم شدن و نوشتن را در بخش‌های مربوط به خود توسعه دهند.

از نقاط ضعف جشنواره در زمینه آثار ارسالی می‌توان به ضعف در اعتبار منابع و دست دوم بودن آن‌ها، و در زمینه برگزاری جشنواره طولانی شدن زمان ارزیابی‌ها و برگزاری همایش جشنواره اشاره کرد. ضمناً پیشنهاد می‌شود: ۱- شورایی با حضور اساتید حوزه برای تصویب موضوعات شایسته و علمی و نظارت بر فعالیت پژوهشی طلاب از ابتدای طرح تحقیق تا تکمیل اثر تشکیل گردد. ۲- بانک جامع موضوعات پژوهشی در همه بخش‌های علوم اسلامی و انسانی در مدارس تأسیس شود. ۳- درسنامه پژوهش در برنامه‌های درسی حوزه به صورت اجباری گنجانده شود. ۴- اساتید راهنما دوره‌های آموزش روش تحقیق را به خوبی طی کرده و در این زمینه از مهارت و تجربه کافی برخوردار شوند.

پژوهش، نیازمند طراحی یک نظام علمی

حجت الاسلام والمسلمین عباس قانع تحصیلات حوزوی را تا چهار دوره مصاحبه خارج فقه و اصول گذراند و کارشناسی حقوق را نیز دریافت کرد؛ وی همچنین سابقه چهار سال تدریس فقه و اصول و همکاری در تهیه کتب اعتقادی، اخلاقی و تاریخی به عنوان مدیر گروه پژوهش دارد.

با توجه به این که بنای حوزویان، ژرفنگری و پیشبرد علم و جوابگویی به نیازهاست نکاتی را معروض می‌دارم:

در درجه نخست باید برای پژوهش، یک نظام مطالعه شده طراحی شود تا برنامه‌ها در جهت افق و چشم اندازهای مدنظر حرکت کرده و همواره در پروسه ارزیابی قرار گیرند. یکی از نتایج این برنامه‌ریزی آن است که مقالات با موضوعات آزاد و بی هدف به جشنواره ارسال نمی‌گردند. آثاری که به هیچ عنوان در صدد رفع معضل یا مسائل مورد نیاز جامعه نیستند مورد تشویق قرار نمی‌گیرند. همان گونه که آموزش به معنای اخص آن یعنی تشکیل کلاس و برگزاری امتحانات، نقشی محوری در برنامه‌های حوزه دارد، پژوهش نیز باید از محجوریت بیرون آمده و برای اجرای برنامه‌های آن ضمانت اجرایی تدبیر شود. زیرا نباید دست روی دست گذاشت و مسئله پژوهش و تولید علم را به عده‌ای قلیل سپرد و با تکیه بر تلاش‌های گسترده‌ای که پیشینیان به خرج داده‌اند خود را از فعالیت‌ها و روش‌های جدید پژوهش بی‌نیاز دانست. بلکه همان ضرورتی که در آموزش احساس می‌شود باید در پژوهش نیز وجود داشته باشد. در غیر این صورت دانش آموخته حوزوی بعد از سالیان متمادی، هرگز نخواهد توانست پاسخ گوی نیازهای جامعه باشد. بنابراین حوزه‌های علمیّه در این زمینه مسئولیتی خطیر دارند و باید در جهت رشد علمی و پژوهشی طلاب جوان که عمر گران‌بهای خویش را در اختیار حوزه‌ها قرار داده‌اند بکوشند.

سومین جشنواره علامه علی استان تهران

توسعه دانش، در گرو گفتگو و نقد جدی و عالمانه است

آقای سید علی شمس‌پس از اتمام سطح سه حوزه علمیّه، دوره تخصصی کلام را سپری کرده و هم‌اکنون در حال تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد رشته دین‌شناسی است. وی در هیئت تحریریه فصلنامه محفل عضویت دارد و ارزیاب علمی دبیرخانه منشورات معاونت پژوهش استان تهران است.

ویژه‌نامه نفس ارزیابی شدن اثر یک محقق، در مسیر تکامل کمی و کیفی اثر، چه مقدار و چگونه تأثیر گذار است؟

اساساً رشد و توسعه دانش، در گرو گفتگو و نقد جدی و عالمانه است. هر مقدار که یک اثر علمی مورد نقد قرار گیرد بر قوام علمی و وثاقت آن اثر افزوده شده و به لحاظ دقت، عمق، صحت و موجه بودن محتوا، هرچه بیش‌تر به معیارهای یک اثر علمی، نزدیک خواهد شد. به نظر می‌رسد فضای علمی جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه فرصت بسیار مناسبی را برای نقد جدی آثار علمی طلاب، ایجاد کرده است.

ویژه‌نامه به نظر شما سطح کمی و کیفی آثار ارسالی به دبیرخانه این دوره از جشنواره چگونه بوده و چه راهکاری را برای تقویت این سطح پیشنهاد می‌کنید؟

به نظر می‌رسد آثار ارسالی به سومین جشنواره به دلیل تجربه دو دوره گذشته و به لحاظ رعایت ساختار ظاهری، به معیارهای پژوهشی نزدیک‌تر شده و در مقایسه با آثار دوره‌های قبلی، رشد چشمگیری داشته است. اما از نظر کیفیت محتوا، گرچه نسبت به دوره‌های گذشته شاهد ارتقاء قابل توجهی هستیم، ولی از این منظر همچنان دچار مشکلاتی است. نقش معاونت پژوهش استان در نحوه و کیفیت سیاست‌گذاری‌های علمی و برنامه‌ریزی صحیح و منطقی با توجه به کاستی‌ها، نیازها، ظرفیت‌ها، وظایف و جایگاه علمی حوزه، بسیار حائز اهمیت است. همچنین طی مراحل آموزشی به گونه‌ای صحیح و روشمند، مبتنی بر اصول

و قواعد خاص خود و کسب مهارت در بکارگیری آن از طریق انجام طرح‌های تحقیقاتی و با نظارت اساتید پژوهش نیز از جمله موارد ضروری در این زمینه است. تأکید بر مطالعه فراوان، عمیق و روشمند در حوزه‌های مورد علاقه و مناسب با استعداد طّالِب و آشنایی آن‌ها با گستره دانش‌های مختلف علوم انسانی و تلاش جهت انجام پژوهش‌های مسئله محور و کاربردی هم، از مهم‌ترین اموری است که زمینه رشد و ارتقاء سطح کمی و کیفی آثار پژوهشی طّالِب را فراهم خواهد ساخت.

ویژه نامه تعداد موضوعات و آثار مسئله محور و کاربردی که امسال به جشنواره ارسال شد

را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

با توجه به کاستی‌هایی که همچنان در بخش کیفی و محتوایی آثار ارسالی وجود دارد متأسفانه تعداد آثار مسئله محور و کاربردی، چندان راضی کننده نبوده است. گرچه این نواقص و کمبودها نسبت به دوره‌های گذشته، بسیار سامان یافته است. مسئله محور نبودن و کاربردی نبودن آثار بر خلاف ساختار و شکل، که می‌توان نواقص آن را با سرعت و در زمانی کوتاه جبران کرد، تنها با سیاست گذاری صحیح و برنامه ریزی دقیق و به مرور زمان بهبود خواهد یافت. سطح کیفی آثار، علاوه بر این که نشان دهنده عمق و سطح دانش و قوّت مهارت‌های پژوهشی طّالِب است، از سویی می‌تواند بازتاب میزان توفیق برنامه‌ها و جهت‌گیری علمی مجموعه حوزه باشد، که البته با توجه به شروع فعالیت مجموعه مدیریت

حوزه علمیّه استان تهران و وظیفه بسیار سنگین و حسّاس معاونت پژوهش استان، بحمدالله تا به حال قدم‌های بلند و محکمی در این زمینه برداشته شده که برگزاری موفق و پر ثمر سه دوره جشنواره علمی علامه حلی رحمته نشانگر صدق این مدّعا است.

پیرزۀ نامه راهکارهای پیشنهادی شما به طلاب و دست اندرکاران پژوهش در مدارس علمیّه برای ارتقای سطح کیفی مقالات چیست؟

- کمک به توسعه دانش طلاب و عمق بخشیدن به آن از طریق مطالعه هدفدار و روشمند.
- زمینه سازی جهت کسب مهارت در مسئله‌یابی و توجّه به بُعد کاربردی پژوهش‌های علمی.

- آموزش شناسایی منابع معتبر و مرتبط با مسئله و همچنین نحوه به کارگیری آن.
- ایجاد روحیه علمی پژوهشی درخصوص کسب مهارت تحلیل منطقی داده‌ها، جهت تبیین، تحلیل و نقد علمی.
- نظارت دقیق، مستمر اساتید بر روند تدوین و تولید آثار پژوهشی.

پیرزۀ نامه عمده نقاط ضعف و قوت طلاب استان را در تولید اثر پژوهشی در چه مواردی مشاهده کردید؟

مهم ترین نقاط قوّت:
- تقویت روحیه پژوهشی طلاب استان نسبت به ادوار گذشته.
- توجّه بیش از پیش به رعایت ساختار و قالب آثار.
مهم ترین نقاط ضعف:
- محدود بودن دایره معرفتی نسبت به موضوع مورد بررسی و کم توجّهی به گستره دانش‌ها و مسائل علوم انسانی.
- کم توجّهی به مسئله محور بودن پژوهش‌ها.

ویژه نامه جنابعالی برای ارتقای جایگاه جشنواره ونیل به اهداف آن چه پیشنهادی دارید؟

جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه، محمل بسیار مناسبی جهت بُروز و ظهور و شناسایی استعدادهای علمی طُلاب جوان حوزه‌های علمیه است. تلاش برای ارتقای جایگاه علمی و نیل به اهداف بلند مدت آن را می‌توان از چند بُعد مورد بررسی قرار داد. معاونت پژوهش حوزه علمیه به‌عنوان متولی اصلی، سیاست‌گذار، برنامه ریز و زمینه ساز رشد و توسعه کمی و کیفی فعالیت‌های علمی پژوهشی، جایگاه بسیار پر اهمیتی را در فرهنگ سازی و همچنین حمایت از پژوهشگران حوزوی دارد.

آسیب شناسی جنبه‌های کمی و کیفی آثار شرکت کننده در جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه و برنامه ریزی بر اساس آن و تلاش جهت حمایت حداکثری از طُلاب پژوهشگر و مستعد را می‌توان از جمله مهم‌ترین مسائل پیش روی این معاونت دانست. بُعد دیگر را می‌توان در درون مدارس علمیه پی گرفت. مسئولین محترم پژوهش مدارس به عنوان بازوی اجرائی و مشورتی معاونت پژوهش استان، در واقع حلقه وصل این معاونت با طُلاب محسوب می‌شوند. قوت و ضعف علمی و اجرائی آنان و همت، جدیت و انگیزه ایشان تعیین کننده میزان موفقیت سیاست‌ها و برنامه‌های علمی است که ممکن است برای تدوین آن، ماه‌ها تلاش مجدّانه فکری و کار کارشناسی صورت گرفته باشد.

آشنایی با اصول پژوهش و مهارت در آن، بهره‌مندی از تجربه کافی، آشنایی با حوزه‌های مختلف علوم انسانی و دانش‌های حوزوی، تلاش برای یافتن استعدادهای برتر و حمایت از طُلاب جهت شکوفایی توانمندی‌های علمی از جمله مهم‌ترین وظایف مسئولین پژوهش در مدارس علمیه است. در چنین بستر مناسبی است که طُلاب علاوه بر طی صحیح مراحل آموزشی، ضرورت، نقش و جایگاه پژوهش‌های علمی را به درستی شناخته و شرکت در جشنواره‌های علمی همچون علامه حلی رحمته الله علیه را محک آزمون علمی خویش و فرصتی برای شکوفایی توانمندی‌های خود، خواهند یافت.

فلسفه نقد، ترسیم صحیح حقیقت

آقای محمّد کریمی، طلبه سطح سه حوزه، دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته فلسفه، برگزیده کشوری جشنواره علامه حلی رحمه الله سال ۱۳۹۰ و مدرّس روش تحقیق در مدارس علمیّه استان تهران می باشد. وی تجربه تدریس دروس سطح یک حوزوی را در کارنامه علمی خود دارد و هم اکنون عضو هیئت تحریریه نشریه محفل معاونت پژوهش حوزه علمیّه استان تهران است.

ویژه نامه نفس ارزیابی شدن اثر یک محقق، در مسیر تکامل کمی و کیفی اثر، چه مقدار و

چگونه تأثیر گذار است؟

امروزه هر اثر علمی پژوهشی می باید از صافی ارزیابی عبور کند تا به مرحله انتشار برسد، در فرایند ارزیابی، پژوهشگر تمام آنچه در اثبات فرضیه خود آورده را در معرض نقد ارزیابان قرار می دهد تا عیار اثر علمی خود را با معیار نقد منصفانه داوران جشنواره محک بزند و این از بهترین راه های رشد پژوهش و پژوهشگر در کشور است. از آنجا که پژوهش یک هویت جمعی دارد و هیچ تحقیقی در خلأ محقق نمی شود، ضرورت دارد پژوهشگر خود را نسبت به نقد دیگران آماده سازد. لازمه این کار البته رشد فرهنگ نقد و نقادی در فضای علمی کشور هم هست. فلسفه نقد و ارزیابی، ترسیم صحیح حقیقتی است که در قالب مسئله و فرضیه از جانب پژوهشگر ادعاء شده است، بنابراین رشد جریان علمی کشور هیچگاه نمی تواند از نقد و ارزیابی بی نیاز باشد.

ویژه نامه به نظر شما سطح کمی و کیفی آثار ارسالی به دبیرخانه چگونه بوده و چه راهکاری

را برای تقویت این سطح پیشنهاد می کنید؟

کمیت آثار مطلوب بود ولی نباید رهن برنامه ریزان جشنواره شود. در ارزیابی محتوایی و کیفی، طبعاً نگاه مسئولان و ارزیابان کمی سختگیرانه تر از سال گذشته بود. به هر حال نقشه راه جشنواره به سمتی می رود که آثار کیفی بیشتری تولید شود. برخی از مدارس همچون مدرسه امام خمینی رحمه الله و مدرسه فیلسوف الدوله - به نظر بنده - زحمات قابل

تقدیری برای ارائه کارهای مطلوب متحمل شدند. کیفیت بالای برخی از آثار کاملاً مشهود بود که می‌طلبید در سال‌های آینده شاهد افزایش چنین آثاری باشیم. رسیدن به چنین هدفی همکاری بیشتر مدارس با معاونت پژوهش استان را می‌طلبید. پویایی مدارس، نقش شگرفی در رشد طلاب دارد. یکی دیگر از راهکارها، تکیه بر تحول آموزشی و حرکت به‌سوی آموزش‌های مسئله‌محور است. تغییر نگاه آموزشی از ملزومات حتمی کارهای پژوهشی است که متأسفانه تاکنون محقق نشده است. بنده پیشنهاد دارم، معاونت محترم پژوهش حوزه علمیه استان تهران، علاوه بر آموزش روش پژوهش به طلاب، لازم است دوره‌هایی برای آموزش اساتید محترم مدارس در نظر بگیرد. دوره‌هایی که ناظر بر شیوه تدریس، روح تحقیق و مسئله‌محوری را در مخاطب پرورش دهد. آموزش اساتید، بر آموزش طلاب مقدم است. آموزش‌های جاری در سطح مدارس، متن‌محور، ناظر بر امتحان، ایستا، بدون تحقیق کلاسی و با کمترین کارآمدی است که می‌طلبید با تغییر رویکرد اساتید به آموزش مسئله‌محور، ناظر بر کار کلاسی، پویا و تحقیق‌مدار تبدیل شود. تحقق این امر البته همکاری هر دو معاونت آموزش و پژوهش را خواهد طلبید.

ویژه‌نامه نظرشمامدرباره اهمیت راهبردی و کاربردی بودن موضوعاتی که امسال به

جشنواره ارسال شده چیست؟

قبل از پاسخ به سؤال باید منظور از راهبرد روشن شود، اگر منظور از راهبرد علوم استراتژیک باشد به نظر بنده نقش اولی مجامع علمی، تولید اندیشه است نه راهبرد. تولید اندیشه رتبتاً بر

طرح الگو و راهبرد مقدم است. کار اساسی حوزه و دانشگاه نقش آفرینی در فضای اندیشه است، البته نه اندیشه برای اندیشه، بلکه اندیشه برای حل معضلات فکری. این مشکل در آثار ارسالی وجود دارد و علتش هم عمدتاً به مسئله محور نبودن آثار بر می گردد. زیرا پژوهش با محوریت مسئله قطعاً سراغ این سؤال خواهد رفت که اثر تحقیقی دقیقاً می خواهد به چه مسئله و مشکلی پاسخ بگوید. البته در این میان آثاری هم بوده اند که از معضلات فکری محسوس جامعه و مشکلات حساس راهبردی و اجرایی کشور جدا نباشند.

بیزه نامه راهکارهای پیشنهادی شما به طلاب و دست اندرکاران پژوهش در مدارس علمیّه برای ارتقای سطح کیفی مقالات چیست؟

- ۱- برگزاری دوره های روش تحقیق و روش تدریس پژوهش محور برای اساتید حوزه.
- ۲- تداوم برنامه های آموزش روش تحقیق به طلاب و البته گزینش طلاب برتر برای شرکت در کلاس هایی با سطحی بالاتر.
- ۳- نویسندگی روزانه طلاب در علوم حوزوی به روش تلخیص، تقریر، شرح، طرح مسئله، نقد و در امور دیگر: توصیف پدیده ها، خاطره نویسی، داستان دینی و ... هر روز دویست کلمه، کمتر یا بیشتر برای تقویت مهارت نویسندگی و کم کردن شکاف ذهن و زبان.
- ۴- مطالعه روزانه و یا هفتگی مقالات انتشار یافته در مجلات رسمی علوم انسانی.
- ۵- همکاری بهینه و مطالعه شده میان معاونت های آموزش و پژوهش برای رشد آموزشی و پژوهشی طلاب.
- ۶- ایجاد پرونده های رایانه ای پژوهشی برای طلاب به جهت ثبت آثار و عملکردشان.
۷. تشویق طلاب ساعی در عرصه پژوهش.

بیزه نامه آیا در ارزیابی آثار ارسالی به جشنواره ملاحظات خاصی در نظر گرفته شده است؟ (مقاله اولی ها، توجّه صرف به سطح نویسنده، توجّه به تجربه نویسنده و) بله اساساً برگه های ارزیابی از ابتدا ناظر بر سطح پژوهشگر طراحی شده بود. هر چقدر

سطح علمی نویسنده بالاتر بود طبعاً ارزیابی‌ها هم باتوجه بیشتری انجام می‌گرفت. در مجموع ارزیابی محتوایی و کیفی آثار، کمی سختگیرانه‌تر از سال گذشته بود..

ویژه نامه عمده نقاط ضعف و قوت طلاب استان را در تولید اثر پژوهشی در چه مواردی

مشاهده کردید؟

برخی از آثار متأسفانه دامنه تحقیق خود را روشن نکرده بودند. این مشکل چشمگیر بود. مثلاً مسئله‌ای از دیدگاه متکلمین شیعه و سنی یا مسئله دیگری از دیدگاه فقهاء شیعه مطرح شده بود، ولی در عمل جز معدودی از متکلمین و فقهاء مورد توجه واقع نشده بودند، این ناشی از ضعف در تقریر و طرح مسئله و عدم ملاحظه توان علمی طلبه است. در ادعای بررسی نظر متکلمین شیعه و سنی لازم است حداقل نظر اهم متکلمین فریقین بررسی شود. یکی از اشکالات دیگر، تحلیل و عبارت پردازی طلاب است. متأسفانه طلاب با رجوع به منابع و فیش برداری، خودشان کمتر عبارت پردازی و تحلیل و بررسی ارائه می‌دهند که این یک ضعف است و اثر را به یک اثر گردآوری تبدیل می‌کند. اشکالی دیگری که به‌نظر بنده مهم آمد این بود که برخی با مؤانست با یک اثر خاص تمام مقاله خود را متأثر از همان یک منبع شکل داده بودند. اگرچه از منابع دیگری هم بهره گرفته بودند ولی توجه به صدر و ذیل مقاله به‌راحتی نشان می‌داد که تحلیل‌های عمده از یک کتاب بیشتر نبوده که این هم اثر را در حد یک اثر گزارشی تقلیل می‌دهد.

ویژه نامه نقاط قوت و ضعف جشنواره (علمی، اجرایی و ...) از نگاه شما کدامند؟

به نظر من مسئولان جشنواره باید نسبت به تعیین تاریخ شروع و پایان کار خود، دقت بیشتری مبذول دارند. برپایی جشنواره مبارکی مثل جشنواره علامه حلی رحمته‌الله حضور پیوسته دبیر جشنواره و نظارت و حمایت شورای برنامه‌ریزی را می‌طلبد.

ضرورت فراگیری قواعد پژوهشی

خانم بادران تحصیلات حوزوی را تا مقطع خارج فقه و اصول ادامه داده و کارشناسی الهیات را نیز از دانشگاه دریافت نمودند. تدریس روش تحقیق در سطوح مختلف حوزوی و تألیف چند مقاله از سوابق علمی و پژوهشی ایشان به شمار می‌رود.

ویژه‌نامه نفس ارزیابی شدن اثر یک محقق، در مسیر تکامل کمی و کیفی اثر، چه مقدار و چگونه تأثیر گذار است؟

ارزیابی آثار پژوهشی موجب بهبود فعالیت‌های پژوهشی و توسعه دانش و توانمندسازی طلاب می‌گردد و نقاط قوت و ضعف آن‌ها را مورد شناسایی قرار می‌دهد و روند نظام پژوهش را کارآمدتر می‌کند.

ویژه‌نامه به نظر شما سطح کمی و کیفی آثار ارسالی به دبیرخانه چگونه بوده است؟ و چه راهکاری را برای تقویت این سطح پیشنهاد می‌کنید؟

استقبال همانند سال‌های گذشته بسیار خوب بود اما به رغم رشد کیفی آثار، با نیازهای روز چندان متناسب و کاربردی به نظر نمی‌رسید. بنابراین جشنواره علامه حلی رحمته‌الله باید علاوه بر اختصاص جایزه‌ای ویژه، آثار راهبردی و به‌ویژه گروهی را مورد حمایت قرار دهد. همچنین باید برای ارتقای سطح کیفی آثار، کارگاه‌های پژوهشی تشکیل دهد.

ویژه‌نامه راهکارهای پیشنهادی شما به طلاب و دست‌اندرکاران پژوهش در مدارس علمیه برای ارتقای سطح کیفی مقالات چیست؟

مطالعه آثار علمی پژوهشی با توجه به علائق و بالا بردن توانایی‌هایی نگارش و ارسال بسته‌های آموزشی نظیر نرم افزارهای آموزش روش تحقیق و... برای علاقه‌مندان، تقویت معاونت پژوهشی مدارس، افزایش ساعات مطالعه آزاد در مدارس و به اشتراک گذاشتن امکانات مدارس در قالب سایت، نرم افزار و ...

ویژه نامه آیا در ارزیابی آثار ارسالی به جشنواره ملاحظات خاصی در نظر گرفته می‌شد؟
(مقاله اولی‌ها، توجه صرف به سطح و تجربه نویسنده، و...)

آشنایی با نویسندگان و توانایی‌ها و علائق ایشان در ارزیابی‌ها نقشی اساسی دارند و اظهار نظر تنها بر مبنای سطح محتوای اثر مشکل است.

ویژه نامه عمده نقاط ضعف و قوت طلاب استان را در تولید اثر پژوهشی در چه مواردی مشاهده می‌کنید؟

اغلب آن‌ها از نظر محتوی بسیار خوب بودند اما از جهت قواعد پژوهشی مانند توجه به کلیات تحقیق و روش آن، نوآوری و ارائه پیشنهادها و ارجاع دهی مناسب، دچار ضعف بودند.

ویژه نامه ارزیابان و اعضاء گروه علمی جشنواره چگونه طلاب اهل قلم را یاری کردند؟
با توجه به زمان اندک ارزیابان محترم سعی کردند تا اشکالات آثار را به صورت شفاف در بخش ارزیابی توصیفی ذکر کنند. ارزیابی آثار با توجه به توان طلاب و به گونه‌ای انعطاف‌پذیر صورت گرفت.

ویژه نامه جنابعالی برای ارتقای جایگاه جشنواره و نیل به اهداف آن چه پیشنهادی دارید؟
برای راهبردی شدن پژوهش‌ها لازم است ابتدا نیاز سنجی شده و سپس اولویت‌های پژوهشی مشخص گردد آن گاه در ابتدای سال به اطلاع پژوهشگران برسد. تا از تکرار عناوین و پژوهش‌ها جلوگیری شده و طلاب نیز نسبت به ضرورت تحقیق در موضوعات مورد نیاز آگاهی یابند.

برنامه ریزی جهت تقویت محتوا

خانم خلیلی دوره سطح حوزه را سپری نموده و هم اکنون دانشجوی دکترا است. وی افزون بر سوابق تدریس، در موضوعات فقه، اصول، اندیشه اسلامی و ... دارای آثار پژوهشی از جمله دو کتاب و چند مقاله است.

ویژه نامه به نظر شما ارزیابی اثر یک محقق تا چه حد و چگونه در مسیر تکامل کمی و کیفی آن تأثیر گذار است؟

نتیجه ارزیابی یک اثر تحقیقی در صورتی که به اطلاع خود محقق برسد نه تنها در مسیر تکامل کمی و کیفی اثر ارزیابی شده بسیار موثر است بلکه موجب می شود آثار بعدی محقق نیز ارزنده تر و با کیفیت بهتر انجام گیرد و راه او را در پروسه تحقیق هموار سازد.

ویژه نامه به نظر شما سطح کمی و کیفی آثار ارسالی به دبیرخانه چگونه بوده است؟ و چه راهکاری را برای تقویت این سطح پیشنهاد می کنید؟

آثار یادشده، از نظر کیفی تفاوت چندانی با سنوات گذشته نداشت. برنامه ریزی ها باید در جهت تقویت محتوا و کاربردی شدن پژوهش ها صورت پذیرد حال آن که به نظر می رسد تاکنون کمیت آثار، مورد توجه بیشتری بوده است. با توجه به این که جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه به طلاب جوان اختصاص دارد و طبعاً صاحبان نظر و اندیشه و فرهیختگان مجرب، امکان شرکت در جشنواره را ندارند، می توان تمهیداتی اندیشید تا طلاب بتوانند کارهای پژوهشی خود را زیر نظر اساتید راهنما سامان دهند و سطح کیفی آثار را با انگیزه بیشتری ارتقاء بخشند.

پیشنهاد می شود مشخصات پژوهشگر، استاد راهنما و مدرسه علمیّه نیز از اثر حذف شود و تنها کد آن ها در اختیار ارزیابان قرار گیرد تا ارزیابی ها منصفانه تر بوده و از هر گونه شائبه ای

مصون باشند. اعلام فراخوان در ابتدای سال تحصیلی و همزمان با بازگشایی مدارس، برگزاری کارگاه‌های یک روزه در مدارس، معرفی موضوعات کاربردی و مسئله محور، چاپ آثار برگزیده در قالب کتاب و مجموعه مقالات، برگزاری گردهمایی سالانه برگزیدگان جشنواره در قالب اردوهای علمی- پژوهشی و تجلیل از اساتید راهنمای آثار برگزیده نیز باید مورد توجه مسئولان جشنواره قرار گیرد.

ویژه نامه عمده نقاط ضعف و قوت طلاب استان را در تولید اثر پژوهشی در چه مواردی

مشاهده کردید؟

موضوعات تکراری و کلیشه‌ای، محتوای ضعیف، عدم رعایت نکات شکلی و بی‌توجهی به اسلوب های صحیح پژوهش، عدم مراجعه به منابع اصلی و معتبر از نقاط ضعف آثار بود.

سومین جشنواره علامه علی استان تهران

پرهیز از ملاحظات خاص در ارزیابی آثار

خانم شهیدی فر دوره سطح را تا اتمام رسائل و مکاسب گذراند. کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث را نیز دریافت کرد؛ تدریس در حوزه و دانشگاه، تألیف چند کتاب و مقاله و ارزیابی شمار زیادی از آثار ارسالی به جشنواره از سوابق علمی و پژوهشی وی به شمار می‌آید.

بدون شک پژوهش مدت‌هاست که در جهت کشف مجهولات و امور ناشناخته، تعمیق دانسته‌ها و کار بست اطلاعات در زمینه‌های گوناگون مورد توجه مراکز علمی جهان قرار گرفته است. بر این اساس وجود پژوهش در حوزه‌های علمی به طور عام و برگزاری جشنواره‌های علمی-پژوهشی به طور خاص امری ضروری به نظر می‌رسد. اما باید در نظر داشت که جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه با رعایت اصول و قواعد خاص خود مانند رعایت مسایل اجرایی، گزینش ارزیابان باتجربه و دارای مهارت و دانش کافی، زمان‌بندی مناسب برای دریافت آثار و بررسی آن‌ها به نقطه مطلوب و آرمانی خود خواهد رسید.

از سوی دیگر ارزیابی آثار در مسیر تکامل کمی و کیفی آن‌ها تأثیر فراوان دارد، مثل این که انسان خود را در معرض نظارت دیگران ببیند و در صدد اصلاح منش و گفتار خود برآید. بنابراین ارزیابی هر اثر پژوهشی به خودی خود عامل مؤثری در افزایش کیفیت آثار و پیشرفت جشنواره خواهد بود.

البته آثاری که امسال به دبیرخانه جشنواره ارسال گردید نسبت به دوره‌های پیشین کاربردی تر بود. همین امر مایه خوشحالی است؛ زیرا بیانگر این نکته است که مدیران و معاونان پژوهش در مدارس علمی به اهمیت فراوان موضوعات کاربردی بیش از پیش پی برده‌اند، گرچه پژوهش‌های بنیادی هم-اگر به فرض درجایی انجام شوند-

ارزششان کمتر از موضوعات کاربردی نیست. نکته دیگر این که مهم‌ترین اصل در یک ارزیابی آثار پژوهشی، توجه به جدول ارزشیابی ارائه‌شده از سوی دبیرخانه مرکزی است و شاید توجه به ملاحظات درون سازمانی و مصلحت‌اندیشی‌های غیرمنطقی، دور از عدالت باشد؛ زیرا ارزیاب با هیچ یک از شرکت‌کنندگان ملاقات مستقیم ندارد و بدیهی است که تمامی ارزیابی‌ها بر اساس معیارهای علمی مصوب صورت می‌گیرد. کپی‌برداری از آثار دیگران، عدم رعایت امور محتوایی و شکلی، بی‌دقتی در انتخاب موضوع، طراحی غیرعلمی و غیراصولی عناوین پژوهشی، از مهم‌ترین نقاط ضعف طلاب در کار پژوهشی به شمار می‌رود.

آشنا ساختن طلاب با مقوله پژوهش و روش‌های آن، ایجاد انگیزه کافی در آنان برای ورود به دنیای پژوهش، کشف استعدادها و موجود و حمایت جدی از آنان در زمینه‌های مختلف، آشنا کردن طلاب با جشنواره‌ها و همایش‌های علمی، ارائه مشاوره سودمند در زمان و مکان مناسب به آنان از جمله کارهایی هستند که باید در جهت حمایت از طلاب اهل قلم صورت گیرد و بی‌توجهی به آن‌ها موجب اختلال در روند پیشرفت جشنواره خواهد شد.

رویکرد تخصصی در ارزیابی تفصیلی

حجت الاسلام والمسلمین سید محمد مهدی حسینی همدانی، دوره سطح را در تهران و قم سپری کرد سپس یک دوره کامل درس خارج فقه و اصول و نیز دوره تفسیر و فلسفه را گذراند. تدریس، تألیف کتاب، مقاله و مدیریت مدرسه علمیه امام خمینی رحمه الله تهران نیز از سوابق اجرایی ایشان است.

مدیر مدرسه علمیه برتر از لحاظ تعداد آثار راه یافته به بخش تفصیلی

اسلام دین تحقیق و دقت است و به تعبیر مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) - پیشرفت علمی بدون تحقیق امکان ندارد و عنصر تحقیق و پژوهش در همه جا به صورت یک اصل در مجموعه کارها باید مورد توجه قرار گیرد - پژوهش یک نوع بررسی هدف مدار دقیق است که پژوهشگر به کمک آن به تبیین و توضیح مسائل مورد نظرش می پردازد تا به نتایج جدید و قابل دفاع در ماهیت یا موضوع مساله برسد. این عمل، خود نوعی طلب دانش محسوب می گردد. پژوهشگر سعی دارد با استفاده از آموخته ها، استعداد خدادادی و برنامه ریزی دقیق، اطلاعات و دانسته های خویش را با ساختاری نظام مند مدیریت کند تا به نتیجه مطلوب نائل گردد. پس باید در باره موضوع پژوهش خود احاطه علمی و مطالعه کافی داشته باشد تا به حق مطلب برسد و مشمول آیه «بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ» (یونس/ ۳۹) نگردد. خدای متعال را شاکریم که چند سالی است شاهد برگزاری جشنواره علمی، پژوهشی علامه حلی رحمه الله هستیم. حرکت میمون و با برکتی که می رود تا در آینده ای نه چندان دور آثار و برکات فراوانی از علوم اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام به جامعه علمی و پژوهشی کشور ارائه دهد. عرصه ایجاد شده زمینه بسیار مفیدی برای بدست آوردن نقاط ضعف پژوهشی و رفع آن ها و توجه به توانائی ها و پرورش آن هاست. در اینجا لازم می دانم به بعضی از نکات برای بهتر برگزار شدن جشنواره اشاره کنم. اگرچه این موارد قطعاً از منظر عزیزان مسئول دور نیست.

۱- ساختار نظام جامع پژوهشی برای طلاب مدارس علمیه تبیین شود، تا از ابتدا مقالاتی

که فاقد نصاب لازم هستند پذیرش نشوند. در غیر این صورت دچار کمیت گرایی خواهیم شد.
۲- نظارت و ارزیابی اجمالی در خود مدارس و از سوی معاونت پژوهش به عنوان همکار و بازوی توانمند دبیرخانه جشنواره نهادینه شود.

۳- ارزیابی تفصیلی به صورت تخصصی و به دست استادان فن انجام گیرد. مثلاً مقاله کلامی را استاد متخصص در علم کلام ارزیابی کند تا حقوق افراد محفوظ بماند.
۴- معاونان پژوهش در مدارس به عنوان راهنما و یا مشاور در داوری نهائی مقالات حضور داشته باشند.

۵- امتیاز ارزیاب اول در اختیار ارزیاب بعدی قرار نگیرد.

۶- با توجه به فرموده مقام معظم رهبری که رسالت اصلی حوزه تربیت فقیه است، بررسی شود که چرا آثار ارائه شده در زمینه فقهی و اصولی درصد بسیار کمی را به خود اختصاص می دهد.

۷- برای ارتقاء سطح پژوهشی مدارس، چند واحد درسیِ روش تحقیق و پژوهش تدبیر شود.

۸- جشنواره برای سطوح مختلف با توجه به ضرورت ها طرح موضوع کند. برای این کار لازم است قبلاً کارگروهی تخصصی برای شناسائی موضوعات مورد نظر تشکیل شود. گاه موضوع برخی از مقالات در سطح نگارنده نیست.

تقویت بنیه علمی، ضرورت پژوهشگری

حجت الاسلام والمسلمین ظفر قاسمی پس از اتمام سطح سه حوزه علمیه، سه سال اشتغال در درس خارج فقه و اصول و حدود ده سال سابقه تدریس فقه و اصول و ادبیات دارد و هم اکنون مدیر مدرسه علمیه فیلسوف الدوله (آیت الله حق شناس) است.

مدیر مدرسه علمیه برتر از لحاظ تعداد آثار راه یافته به بخش تفصیلی

۱- مسئولان و مدیران محترم مدارس باید در درجه اول روحیه و دغدغه تحقیق و پژوهش را در بین خود و در مرحله بعد این انگیزه را در بین طلاب ترویج دهند. این کار ابتداءً سبب می شود زیر ساخت های تحقیق و پژوهش در مدارس با سرعت بیشتری ایجاد شود و در هنگام تحقیق نیز ارتباط طلاب با ایشان عمیق تر خواهد شد.

۲- طلاب عزیز پژوهشگر باید توجه داشته باشند که لازمه پژوهش برخورداری از بنیه قوی علمی است. یعنی بدون تقویت بنیه علمی نمی توان پژوهشگر شد. قلم زدن بدون پشتوانه علمی آفت بزرگی است که آینده علمی طلاب جوان را به ورطه خطر می اندازد. طلاب عزیز باید توجه کنند که سیره علمای سلف بر این بوده است که در امر نگارش بسیار محتاط عمل می کردند به همان معنا که عرض کردیم، یعنی تا خود را از لحاظ علمی به سر منزل مقصود نمی رساندند شروع به کتابت نمی کردند. البته به همان میزان که دست به قلم بردن پیش از موعد مضر است، دیر نوشتن نیز خطرناک است.

نکته دیگر این که طلاب اهل قلم باید به مسائلی بپردازند که متناسب با سطح علمی آنان است. به طور مثال توقع تولید علم و نظریه پردازی برای طلبه سطح یک، امری غیر معقول و غیر کارشناسی تلقی می گردد. از این رو باید مراقب بود تا از اجتهاد زودرس در بین طلاب پرهیز شود.

۳- چنانچه مسئولان دبیرخانه جشنواره قبل از برگزاری جشنواره، در طول سال برنامه ای برای فراهم شدن زیر ساخت های پژوهشی طلاب داشته باشند، قطعاً سطح کیفی و کمی

آثار ارتقاء خواهد یافت و بعد از برگزاری جشنواره نیز با آسیب شناسی دقیق و مناسب، آموزش‌های طّالّاب را بر اساس آن آسیب شناسی جهت‌دهی کنند.

۴- بعد از برگزاری کلاس‌ها و کارگاه‌های آموزش روش تحقیق، آنچه در موفقیت طّالّاب اثرگذار بوده است، نظارت مستقیم اساتید بر فعالیت پژوهشی طّالّاب در اجرای موفق تمام مراحل تحقیق از انتخاب موضوع تا تدوین نهایی می‌باشد.

۵- مدرسی که در صدد پیوند آموزش و پژوهش هستند باید اساتید مدرسه را توجیه کرده و آموزش‌های لازم را به آنان ارائه دهند و در عین حال از ایشان در کنار طّالّاب به‌عنوان استاد مشاور استفاده کنند.

۶- کمترین وظیفه معاونان پژوهش نسبت به مسئله پژوهش طّالّاب آن است که انگیزه لازم را در طّالّاب ایجاد کرده و امکاناتی نظیر برگزاری کلاس‌های آموزشی، تهیه منابع کتابخانه‌ای و ... فراهم آورند. و از این مهم‌تر آن است که طّالّاب را با فرصت‌ها و تهدیدهای تحقیق و پژوهش آشنا کند.

۷- یکی از بهترین راهکارهای گسترش پژوهش در بین طّالّاب آن است که مسئولین مدارس در حد امکان، طّالّاب اهل قلم موفق را در مدارس خود در قالب‌های مختلف تشویق کنند. با اهداء جوایز در جلسات عمومی طّالّاب، چاپ آثار ایشان در نشریات مدارس، ایجاد امکان استفاده بیشتر از امکانات مدارس و... می‌تواند از جمله این نوع قدردانی‌ها باشد.

آموزش پژوهش محور و سرلوحه فعالیت‌ها در مدارس

خانم قندهاری (فصیح) تحصیلات حوزوی را تا سطح دو به اتمام رسانده است. وی دارای تألیفات متعدّد در زمینه تاریخ، مهدویت و تفسیر است و از سال ۱۳۷۹ تاکنون مدیریت مدرسه علمیّه زهرای اطهر (ع) را بر عهده دارد.

ویژه نامه دلایل موفقیت طلاب مدرسه علمیّه زهرای اطهر (ع) در جشنواره علامه حلی (ع)

را چگونه ارزیابی می کنید؟

این مدرسه با شناسایی طلاب مستعد و علاقه‌مند به پژوهش، به کارگیری اساتید راهنما و مشاوران مجرب و برجسته در امر پژوهش، برگزاری دوره‌های مقاله نویسی و تشویق برگزیدگان دوره‌های قبلی، زمینه رشد و ارتقای کیفی آثار پژوهشی و موفقیت آن‌ها در جشنواره را فراهم آورده است.

ویژه نامه توصیه سرکار عالی به سایر مدیران و نیز طلاب در این خصوص چیست؟

باید طرح آموزشی پژوهش محور، سرلوحه فعالیت‌های مدارس قرار گیرد و طلاب پژوهشگر تربیت شوند. طلاب عزیز نیز لازم است خود را باصلاح علم تقویت کنند و مهارت و توانایی نویسندگی و پژوهش را فرا گیرند.

ویژه نامه جهت آموزش روش تحقیق به طلاب مدرسه خود چه برنامه‌ای در نظر دارید؟

این مدرسه برنامه آشنایی با روش تحقیق را به صورت تحقیقات کلاسی برای طلاب پایه اوّل سازماندهی کرده است و طلاب سال دوم به بعد به طور رسمی با درس روش تحقیق همراه می گردند و شیوه های علمی مقاله نویسی و تدوین تحقیق پایانی را تا سال پنجم آموزش می بینند. این طلاب در پایان دوره مشکلات کمتری از جهت تدوین تحقیق پایانی خواهند داشت. استفاده از اساتید برجسته و اهل قلم جهت آموزش و راهنمایی طلاب یکی از دغدغه های اصلی مدرسه بوده است.

مدرسه علمیّه برتر از لحاظ تعداد آثار راه یافته به بخش تفصیلی

ویژه نامه پیوند آموزش و پژوهش را چگونه ارزیابی می کنید؟

مدارس علمیه تاکنون به ضرورت پژوهش و تحقیق در کنار آموزش واقف نبوده و بدان اهتمام ویژه‌ای نداشته‌اند ولی امروزه با پیشرفت‌های پژوهشی و علمی کشور، زمینه‌های پژوهش و تولید علم در حوزه‌های علمیه فراهم آمده است. پس پیوند آموزش و پژوهش و ایجاد سیستم آموزشی پژوهش محور یکی از بهترین راهکارهای ایجاد روحیه پژوهش و تحقیق و رشد علم در حوزه‌های علمیه می‌باشد.

ویژه نامه وظیفه معاونت پژوهش مدارس علمیه در قبال جشنواره علامه حلی چیست؟

معاونت پژوهش مدارس علمیه جهت ارتقا سطح کمی و کیفی پژوهش‌ها باید ضمن اطلاع رسانی گسترده جشنواره علامه حلی، طلاب را برای حضور در این جشنواره تشویق و آماده کنند تا زمینه رقابت علمی میان آنان به درستی فراهم گردد. برگزاری دوره‌های روش تحقیق و مهارت‌های پژوهشی و نویسندگی نیز از این قبیل حمایت‌ها به‌شمار می‌رود.

ویژه نامه جهت گسترش فرهنگ پژوهش بین طلاب چه راه کارهایی وجود دارد؟

برگزاری همایش‌های سالانه استانی و نشست‌های تخصصی مرتبط، تقدیر از پژوهشگران برتر، برگزاری نمایشگاه آثار پژوهشی طلاب و ایجاد کتابخانه، نرم افزارهای علمی و پژوهشی و سایت، شناسایی طلاب مستعد در امر تحقیق، بالا بردن روحیه خود باوری، امانت‌داری علمی، آزاد اندیشی و پایبندی به اصول و نوآوری در پژوهشگران و توانمند سازی آنان در حوزه پژوهش از راهکارهایی است که در جهت توسعه فرهنگ پژوهش مؤثرند.

علاقه، استعداد و آموزش سه عنصر کلیدی پژوهش

خانم میر مؤمنی مدیر مدرسه علمیه حضرت عبدالعظیم (ع) (خواهران) پس از اتمام دوره سطح و اشتغال در درس خارج فقه و اصول و همچنین گذراندن دوره تخصصی تفسیر و علوم قرآنی، در حال تدریس دروس حوزوی و تألیف چند مقاله و پایان نامه می باشد و مدیریت مدارس علمیه و موسسات گوناگون از سوابق اجرایی او به شمار می رود.

موفقیت در محافل علمی و جمعی نتیجه همدلی و همکاری مسئولان و اساتید و تشکیل جلسات آموزشی پژوهش محور و کارهای تبلیغاتی نظیر نصب پوستر، اعلام برنامه های جشنواره در کلاس های درس و نیز تشویق برگزیدگان است.

ایجاد انگیزه از پایه های دوم به بعد و شناسایی طلاب علاقه مند به پژوهش و فعال در این عرصه و برنامه ریزی ویژه برای آنان، افزایش توان و مهارت طلاب علاقه مند به پژوهش در قالب کارگاه های روش تحقیق و نگارش مقاله از وظایف مهم مدیران مدارس است. طلاب گرامی نیز باید ضمن شناسایی استعدادها و توانایی های خود برای استفاده از فرصت ها و بهره گیری از اساتید، برنامه ریزی کنند و از امکانات پژوهشی مانند کتابخانه، نرم افزار ها، سایت و شرکت در جشنواره ها و... بهره گیرند.

در راستای رشد سطح کیفی آثار ارسالی به دبیرخانه توصیه می شود، دبیرخانه جشنواره علامه حلی (عج) در طول سال با کسانی که مقاله ارسال کرده اند یا مقالاتشان برتر بوده است ارتباط مستمر داشته باشد و برنامه های خاصی را جهت توان افزایی آنان برگزار کنند. جهت دهی و انسجام بخشی به فعالیت ها نیز زمینه ارائه نتایج فعالیت های پژوهشی بهتر را برای ایشان فراهم می سازد. همچنین اشکالاتی که در آثار ارسالی وجود دارد به نویسندگان اعلام شود تا ضمن برطرف ساختن آن ها، در تدوین آثار جدید مورد استفاده قرار گیرد. همچنین اساتید روش تحقیق و راهنما که در تدوین آثار نقش به سزایی

مدرسه علمیه برتر از لحاظ تعداد آثار راه یافته به بخش تفصیلی

داشته‌اند معرفی و مورد تقدیر قرار گیرند تا در سال‌های آتی نیز به یاری طلاب بشتابند و این رابطه علمی بیش از گذشته تقویت شود.

مدیران مدارس علمیه جهت ارتقای مهارت پژوهش و نویسندگی در بین طلاب می‌توانند نظارت داشته باشند تا برنامه‌های مقطعی و مستمر و متناسب با ایام خاص مانند هفته پژوهش، کتابخوانی دوره‌های مقطعی نظیر دوره منبع‌شناسی تفسیر، مسائل زنان، فقه، لغت، دوره مقاله‌نویسی و آشنایی با نرم افزارها و برگزاری مسابقات پژوهشی درون مدرسه‌ای و معرفی جزوات پژوهشی و شیوه‌نامه‌های روش تحقیق با جدیت اجرا گردد. همچنین برگزاری دوره‌های آشنایی با منابع در همه رشته‌های علوم دینی ضروری است. زیرا منبع‌شناسی دارای فواید مختلفی است و می‌تواند ضمن معرفی موضوعات جدید، پژوهشگر را با فضای موضوع بیش از گذشته آشنا کند، در تهیه طرح تحقیق به وی یاری رساند و چارچوبه بحث را برای او روشن سازد.

در تعامل با آموزش می‌توان بخشی از نمره هر درس را به انجام یک پژوهش در آن رشته اختصاص داد یا برگزاری مسابقات پژوهش در حیطه دروس حوزه می‌تواند راه دیگری جهت انجام پژوهش در عرصه‌های مختلف آموزشی باشد. نقش اساتید در برجسته‌کردن امر پژوهش و معرفی موضوع و ارائه راهنمایی به آنان در طول دوره از دیگر فعالیت‌های مثمرتر در این زمینه می‌باشد.

رتبه	نام اثر	مدرسۀ علمیه	مؤلف
سوم	دراسة دلیل الاجماع لمسألة الخلافة	امام خمینی رحمته الله	محمدجواد مونسى
			رضا احمدی
شایسته تقدیر	نقش خیال و وهم در انجام گناه	حضرت عبدالعظیم رحمته الله	مهدی امیری
شایسته تقدیر	بررسی مفهوم حصر انما در آیه ولایت	فیلسوف الدوله	اسدالله علامه
شایسته تقدیر	مشروعیه (حجیه) التقیة عند الکتاب والسنّة والعقل	امام خمینی رحمته الله	محمد رضا شهیمبری
شایسته تقدیر	نقد و بررسی مسئله سهو النبی ص از منظر فریقین	فیلسوف الدوله	میلاّد میرزایی
شایسته تقدیر	ترجمه باب اکل و شرب و نوم کتاب مرآة الکمال	حضرت عبدالعظیم رحمته الله	حامد حیدری
شایسته تقدیر	حکم فقهی استشفاء به تربت ابا عبدالله الحسین ع	مشکات	امیر رضا صفاریان خوزانی
شایسته تقدیر	بررسی حکم تکلیفی اذان و اقامه	مشکات	محمد کربلایی جعفر
شایسته تقدیر	پژوهشی در علل پیدایش جعل حدیث	فیلسوف الدوله	محمد رضا عزیزی
شایسته تقدیر	شرح نموداری صمدیه	امام صادق ع	محمود ملکیان
شایسته تقدیر	رابطه شفاعت و جرأت بر گناه	الامام القائم ع	محمد هاشمی
شایسته تقدیر	باز شناسی مفهوم عماء در عرفان اسلامی	آیت الله ایروانی رحمته الله	حسین زحمتکش
شایسته تقدیر	از آرماگدون تا قرقسیا	شیخ عبدالحسین	حسین سیاح
شایسته تقدیر	پژوهشی در باب حکم تکمیلی استمنا	مشکات	محسن امیدوار
شایسته تقدیر	رابطه کمالات چهاربانوی افضل دنیا با حمایت از ولایت	حضرت عبدالعظیم رحمته الله	یوسف اصغری
شایسته تقدیر	کنترل جمعیت با رویکرد فقهی	جعفریه	جواد خداپرست
شایسته تقدیر	ما هو واجبنا تلقاء الوحدة الاسلامیة	آیت الله مجتهدی رحمته الله	رضا قدمی

مؤلف	مدرسۀ علمیه	نام اثر	رتبه
خانم شهرابی فراهانی	الزهری رحمته الله - ری	جایگاه اجماع در احکام عملی	دوم
خانم کلباسی	الغدیر	بدا در آیات و روایات	دوم
خانم بیجار جیان	الغدیر	بصیرت از دیدگاه قرآن و امام علی علیه السلام	سوم
خانم پور محمد	حضرت فاطمه علیها السلام	مسئله شر و راه‌حل‌های آن	سوم
خانم شعبانی	زهرای اطهر علیها السلام	ادب انبیا اولو العزم در قرآن	سوم
خانم زندی	کریمه اهل بیت علیهم السلام	شیوه قضایی حضرت علی علیه السلام	سوم
خانم یامی	حجت علیه السلام	مفاسد اقتصادی از منظر اسلام	سوم
خانم طالبی	کوثر	شیوه‌های جذب جوانان به دین	سوم
خانم کیایی	کوثریه	غیرت از دیدگاه آیات و روایات	سوم
خانم صادقی گهر	الغدیر	آراء فقهی در زمینه مشروطیت صحت عبادات به ولایت	شایسته تقدیر
خانم نقدی پری	الزهری رحمته الله	علل انحراف جنسی در جوانان و راه‌های مقابله با آن	شایسته تقدیر
خانم نادری	امام خمینی رحمته الله	راهکارهای گسترش عفاف در جامعه و پیامدهای آن	شایسته تقدیر
خانم فرجی	مشکات	حق حضانت در فقه امامیه و اهل سنت و قانون ایران	شایسته تقدیر
خانم اسکندری	باقر العلوم علیه السلام	علل دین‌گریزی جوانان در اسلام	شایسته تقدیر
خانم اسفندیار دولابی	الغدیر	عزت نفس از دیدگاه قرآن کریم و امام سجاد علیه السلام	شایسته تقدیر
خانم علایی	فاطمیه علیها السلام - چنر	تبزی و آثار آن از منظر قرآن و روایات	شایسته تقدیر
خانم خواجوی	الغدیر	نقش نواب و علما در تداوم مکتب تشیع در عصر غیبت	شایسته تقدیر

نام محقق: آقایان محمد جواد مونسى و رضا احمدی

نام اثر: دراسة دليل الاجماع لمسألة الخلافة

مدرسه علمیه: امام خمینی (ع) - تهران

گرایش علمی: کلام (مقاله)

کد اثر: ۶۱۴۷۰

رتبه: سوم

چکیده

«قد عَرَفَهُ الزَّيْدِيُّ بِالْإِجْمَاعِ، أَيْ إِجْمَاعِ الْأُمَّةِ: الْإِتِّفَاقُ، يُقَالُ: هَذَا أَمْرٌ مُجْمَعٌ عَلَيْهِ: أَيْ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.» (الزَّيْدِيُّ ١٤١٤: ١١/٧٥).

والتعبيرات عنه في الاصطلاح مختلفه، قد جمعها العلامة المظفر في كتابه: «المراد منه في الاصطلاح اتفاق خاص وهو إما اتفاق الفقهاء من المسلمين على حكم شرعي أو اتفاق أهل الحل والعقد من المسلمين على الحكم أو اتفاق أمة محمد (ص) على الحكم، على اختلاف التعريفات عندهم.» (المظفر ١٣٩٠: ٤٥١).

نرى اليوم أن بعض العامة لا يهتمون بمسألة الإمامة والخلافة كثيراً و يعدونها من المسائل الفرعية تبعا لمعظم علمائهم الماضين بين أن فريقا منهم قد اعتبروا الخلافة من المسائل الأساسية في الدين وفاقا للشريعة حيث يعدون الإمامة من أهم المسائل في أصول الشريعة الإسلامية.

نريد ان نتطرق في بداية بحثنا الى عقيدة إخواننا أهل السنة حول مسألة اختيار الخليفة و الشرائط المعتمدة في أهل الاختيار و الإمام من كتبهم المعتمدة في الأحكام السياسية كالأحكام السلطانية للمواردى و لأبى يعلى و الكتب الكلامية كشرح المقاصد في علم الكلام للتفتازانى.

نام محقق: آقای مهدی امیری

نام اثر: نقش خیال و وهم در انجام گناه از دیدگاه امام خمینی (ره) و نراقیین

مدرسه علمیه: حضرت عبدالعظیم (ره) - ری

گرایش علمی: اخلاق و تربیت (مقاله)

رتبه: شایسته تقدیر کد اثر: ۶۰۵۳۴

چکیده

خیال و وهم دو قوه تأثیرگذار در تعیین سعادت و شقاوت انسان هستند. تمام مظاهر و شئون عالم ماده، مرکب سواری انسان برای عروج به عالم معنا و مراتب برتر وجود یا از عوامل سقوط به اسفل السافلین به شمار می‌روند. امروزه بسیاری از مردم به دلایل واهی و پوچ از هم دور شده‌اند و رابطه سردی با یکدیگر دارند. از دلایل این امر حاکمیت قوه خیال و وهم بر انسان است. به عبارت دیگر اغلب مردم، عاقل بالقوه و متخیل بالفعل‌اند و میان شئون ظاهر و باطنشان ارتباطی تنگاتنگ وجود دارد به گونه‌ای که یا هر دو رنگ عالی می‌گیرند یا هر دو دانی می‌شوند. مراتب عالی وجود انسان همراه با مرتبه دانی در حیات پست مادی به سر می‌برند. از این رو انسان نباید اجازه دهد که مراتب عالی وجودش به میدان شهوت، غضب و وهم که از الزامات حیات مادی هستند وارد شود. چرا که در غیر این صورت قوه خیال او اسیر شهوت، غضب و وهم می‌گردد و عقل به اسارت هوی در می‌آید. به عبارت دیگر آنچه از خاطر آدمی می‌گذرد بر دو گونه است: اول آن که در ذهن به‌طور اضطراری جنبش می‌کند ولی مبدأ کاری نمی‌شود و تنها خیال محض و مجرد فکر و تصور است. این گونه خواطر، آرزوهای کاذب و اندیشه‌های فاسدند.

دوم خاطراتی که محرک اراده و عزم بر فعل هستند و میل و رغبت را برمی‌انگیزند و اندامها را به فعل وا می‌دارند. این قسم اگر مبدأ خیر باشد الهام است و ستوده و اگر مبدأ شر باشد وسواس است و نکوهیده. در پژوهش حاضر، نقش قوه خیال و وهم در انجام گناه از منظر امام خمینی (ره) و فاضلین نراقی (ره) بررسی شده است.

نام محقق:	آقای اسدالله علامه
نام اثر:	بررسی مفهوم حصر «انما» در آیه ولایت
مدرسه علمیه:	فیلسوف الدوله
گرایش علمی:	تفسیر و علوم قرآنی (مقاله)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۶۱۶۴۲

چکیده

یکی از دلایل مهم و نصوص قرآنی که در مسئله تعیین جانشین برای پیامبر ﷺ و اثبات ولایت امیر المؤمنین (علیه السلام) مورد استناد قرار می گیرد، آیه ۵۵ سوره مائده «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ» است. استدلال به این آیه مبتنی بر اثبات دلالت واژه «انما» بر حصر است و در این صورت مطابق آن چه مفسران و تاریخ نویسان در شأن نزول آیه آورده اند جز امام علی (علیه السلام) نمی توان مصداق دیگری را برای آیه مذکور فرض کرد. بر این اساس، حضرت نیز همانند رسول خدا ﷺ بر همه مردم ولایت دارد و امامت و خلافت ایشان امری الهی و مشروع است. اغلب لغویان به حصر «انما» تصریح کرده اند. مفسران شیعه و سنی نیز دیدگاه مشابهی با اهل لغت دارند. البته عده ای از این افراد از هر گونه اظهار نظری در این زمینه اجتناب ورزیده و سکوت کرده اند که علت آن می تواند مربوط به بداهت این مسئله باشد. چنان که بیشتر اشعار عرب نیز ظهور در حصر «انما» دارد. در این میان تنها فخر رازی نظری مخالف داده و دلالت «انما» بر حصر را رد کرده است. اما با توجه به اجماع نظر اهل لغت، نحویان و مفسران، نظر فخر رازی را نمی توان صائب دانست.

این پژوهش به روش کتابخانه ای و توصیفی سامان یافته است. محورهای مهم این اثر عبارتند از: بررسی واژه انما در منابع لغوی، نحوی و تفسیری شیعه و سنی و نقد دیدگاه های هر گروه؛ بررسی نحوه ی دلالت «انما» بر حصر؛ معرفی موارد دلالت انما بر حصر در اشعار عرب؛ تحلیل چگونگی دلالت آیه شریفه مذکور بر ولایت امام علی (علیه السلام) بنابر محصور بودن معنای انما.

نام محقق: حجت الاسلام محمدرضا شه میری

نام اثر: مشروعية (حجية) التقية عند الكتاب والسنة والعقل

مدرسه علمیه: امام خمینی (ره) - تهران

گرایش علمی: کلام (مقاله)

رتبه: شایسته تقدیر کد اثر: ۶۱۴۷۴

چکیده

كما نعلم أنّ مسألة التقية إحدى مسائل مختلف بين الشيعة والسنة وبلغت الاختلافات إلى حد يسمينا بعض الناس «المنافقين» لجواز بعض حالات التقية عندنا، فيقولون: إنّ الشيعة تخادع في بعض حالاته و يسمونه التقية وفي قلوبهم نفاق؛ لأنّ الشيعة تعتقد بأنّ التقية جائزه عند كل ظالم ولو كان مسلماً ولهذا بين المصنف في هذه المقالة الفرق بين التقية والنفاق والأدله على جوازها في النقل والعقل. وقد ذكر بعض علمائنا بأنّ الاختلاف بين التقية والنفاق من جهتين؛ إمّا من جهة المبادئ النفسية؛ تعني أنّ المتقى مؤمن بالله وكتبه ورسله ولكن المنافق هو من يبطن الكفر ويظهر الايمان وإمّا من جهة الغايات والأغراض؛ تعني أنّ مستعمل التقية لا يهدف إلا صيانته نفسه وعرضه وماله وأما المنافق فإنه يلجأ إلى النفاق ليتداخل في شؤون المسلمين ويشترك معهم في المناصب والمقامات والغنائم وغيره ممّا تلذت به النفوس الحريصة.

وأما الأدله على جوازها كثيرة جدا ونحن نقف بأنّ الأحكام يثبت بأدله الأربعة و هي الكتاب والسنة والإجماع والعقل ولا يمكن لنا أن نستدل هنا بالإجماع لأنّه يوجد هناك خلاف بيننا وبين العامة بشكل واضح فتبقى منها ثلاثة و هي الكتاب والسنة والعقل، أما الكتاب؛ فجوازه فيه واضح لأنه تعالى قال: «إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً» وأما في السنة أيضا دلالاته واضح كحديث الرفع المروية عن النبي (ص) واما العقل فإنّ المصنف أثبت وجوب التقية على طريق القياس الإقتراني الحملي. وفي غايه الأمر أجاب المصنف عن الشبهات التي تدور حول التقية.

نام محقق:	آقای میلاد میرزایی
نام اثر:	نقد و بررسی مسئله سهو النبی ﷺ از منظر فریقین
مدرسه علمیه:	فیلسوف الدوله
گرایش علمی:	کلام (مقاله)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۶۱۶۳۱

چکیده

مسئله جواز سهو النبی ﷺ از جمله مسائل اختلافی میان فرق اسلامی است و هر گروه با استناد به آیات، روایات و دلایل عقلی به رد نظریه مخالف پرداخته‌اند. برای واژه سهو النبی ﷺ یازده مصداق تعیین شده که از جمله می‌توان به سهو در ذنوب، تبلیغ، امور معیشتی و فتوا اشاره کرد. شماری از اهل سنت به ویژه متکلمان، برخی از معانی سهو را پذیرفته‌اند. در میان شیعیان نیز کسانی قائل به سهو النبی ﷺ در برخی از مراتب هستند. بسیاری از روایات مربوط به سهو النبی از جهت سندی ضعیف بوده و با مضامین تاریخی ناسازگارند. به لحاظ دلالت نیز با برخی از روایات و اصول محکم تعارض دارند. در این پژوهش آیات قرآن، تفاسیر و دیگر روایات و اصول محکم که به طور مستقیم و غیرمستقیم سهو رسول خدا ﷺ را به طور مطلق رد می‌کنند مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند. همچنین دیدگاه موافقان سهو النبی ﷺ اعم از شیعه و سنی مورد ارزیابی و نقد قرار گرفته و نظر مختار تبیین گردیده است. ثمره این بحث در مسئله عصمت پیامبر ﷺ و حجیت قول، فعل و تقریر ایشان و نیز میزان اعتماد مردم به سیره آن حضرت ظاهر می‌گردد و نقش مهمی در علوم فقه، کلام و... خواهد داشت. محورهای مهم این پژوهش عبارتند از: واژه شناسی سهو؛ بررسی معانی اصطلاحی سهو النبی ﷺ؛ کلام قائلین به سهو در میان علما و متکلمان سنی و شیعه؛ کلام قائلین به عدم سهو در عامه و خاصه؛ نقد و بررسی سندی - تاریخی روایات خاصه سهو النبی ﷺ و نحوه دلالت آن‌ها؛ بررسی دلائل نقلی از آیات شریفه در رد سهو النبی ﷺ؛ بررسی دلائل نقلی از روایات در رد سهو النبی ﷺ؛

نام محقق: آقای حامد حیدری

نام اثر: ترجمه باب اکل و شرب و نوم کتاب مرآة الکمال

مدرسه علمیه: حضرت عبدالعظیم رحمته الله علیه ری

گرایش علمی: اخلاق و تربیت (مقاله)

رتبه: شایسته تقدیر کد اثر: ۶۰۵۸۹

چکیده

یکی از نیازهای غریزی انسان خوردن و آشامیدن است. چرا که بدون بهرمندی از آن‌ها ادامه حیات برای وی ناممکن خواهد بود. اما خوردن و آشامیدن از دو جهت دارای آدابی است یکی از لحاظ نوع و دیگری چگونگی آن. دانشمندان در هر دو مورد قوانین و روش‌هایی را ابداع کرده‌اند.

اسلام نیز به این امر مهم توجه داشته و آدابی را پیشنهاد داده است. ضمن این که از ضرورت استفاده از خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها و وجوب آن سخن گفته است. این اثر که ترجمه بخشی از کتاب مرآة الکمال نوشته مرحوم مامقانی است به بحث در باره انواع و آداب خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها پرداخته و آن‌ها را با استفاده از آیات و روایات تبیین کرده است.

محورهای اصلی این ترجمه عبارتند از: آداب خوردن و نوشیدن و متعلقات این دو؛ آداب و مستحبات مهمانی؛ خواندن دعاها و روایت شده در هنگام انداختن سفره؛ آداب نوشیدن آب؛ مستحبات آب نوشیدن؛ خواندن دعاها و روایت شده برای نوشیدن آب؛ یادکردن حضرت سیدالشهداء علیه السلام و لعن قاتلان آن حضرت هنگام نوشیدن آب؛ نوشیدن آب از ظرف سفالی؛ توصیه‌های مربوط به خوردن حبوبات؛ مستحبات مربوط به خوردن حبوبات؛ توصیه‌های مربوط به خوردن گوشت، چربی و شیر.

نام محقق:	آقای امیررضا صفاریان خوزانی
نام اثر:	بررسی حکم فقهی استشفاء به تربت ابی عبدالله الحسین (علیه السلام)
مدرسه علمیه:	مشکلت
گرایش علمی:	اخلاق و تربیت (مقاله)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۶۲۲۲۵

چکیده

مقاله پیش رو، حکم فقهی «استشفاء به تربت امام حسین (علیه السلام)» را مورد بررسی قرار داده و در پی پاسخ به این سؤال است که آیا جوازی بر اکل تربت سیدالشهدا (علیه السلام) از سوی شارع بیان شده است یا نه؟ برای پاسخ به این سؤال ابتدا در مقدمه‌ای کوتاه، معنای لغوی و اصطلاحی تربت و استشفاء بررسی شده و سپس صور فقهی استشفاء به طین امام حسین (علیه السلام) تبیین و ابواب فقهی و روایی که ناظر به احکام خاص آن است، معرفی اجمالی گردیده‌اند. در ادامه، روایات عام که در بیان حرمت اکل طین و مضرات ناشی از آن هستند و نیز احکام پنج‌گانه انواع استشفاء تبیین شده‌اند.

همچنین دلیل اجماع بر جواز اکل تربت سیدالشهدا (علیه السلام) و روایات موجود از لحاظ سندی و دلالی، مستندسازی و ارزیابی گردیده‌اند. در پایان، ضمن جمع‌بندی روایات، ادله و چند کبرای رجالی و طرح نظر مختار، فروعاً مسئله جهت انجام تحقیقات آتی پیشنهاد شده‌اند. در این پژوهش سؤالات ذیل مطرح است: مقدار «ما یستشفی به» چه میزان است؟ آیا قصد استشفاء، بر حلیت شرط است یا نه؟ موضع تربت کجاست؟ آیا ادله بر طین قبر صدق می‌کند یا حائر یا اطراف آن؟ آداب استشفاء کدامند و چه تأثیری بر استشفاء دارند؟ آیا اکل تربت سایر معصومان (علیهم السلام) در حکم اکل تربت اباعبدالله الحسین (علیه السلام) است؟ آیا استشفاء، تنها ناظر به امراض جسمی است و یا شامل امراض روحی و معنوی نیز می‌شود؟ محورهای اصلی این پژوهش عبارتند از: مفهوم شناسی استشفاء، تربت و طین؛ انواع حکم تکلیفی استشفاء؛ ادله مورد استناد مسئله اعم از اجماع و دوازده روایت از معصومان (علیهم السلام).

نام محقق: آقای محمد کربلایی جعفر

نام اثر: بررسی حکم تکلیفی اذان و اقامه

مدرسه علمیه: مشکات

گرایش علمی: فقه و حقوق اسلامی (مقاله)

رتبه: شایسته تقدیر کد اثر: ۶۲۱۷۲

چکیده

در این پژوهش سرفصل‌های استدلالی مربوط به حکم تکلیفی اذان و اقامه با رجوع به منابع اصلی روایی، فقهی، اصولی و رجالی مورد بررسی قرار گرفته و پس از ترکیب ادله و تحلیل دقیق آن‌ها، نظر مختار تبیین گردیده است. در برابر نظر مشهور که قائل به استحباب اذان و اقامه است، چهار نظر عمده وجود دارد. بر اساس ادله هفتگانه مشهور، اذان در کلیه نمازهای جماعت، صبح و مغرب به صورت فردی و اقامه در کلیه نمازها، مستحب اکید است. پژوهش حاضر پس از بررسی اصل مشروعیت اذان و اقامه، ابتدا هشت دسته دلیل مخالفان نظر مشهور مطرح گردیده است. سپس تک تک ادله به تفکیک به بوته نقد گذاشته شده است. در نهایت نیز با ارائه هفت دلیل، نظر مشهور مورد پذیرش قرار گرفت. در مجموع بیست و یک روایت جهت اثبات یا رد مسئله ارائه گردیده است.

محورهای مهم این پژوهش عبارتند از: موضوع شناسی و شناخت تمامی شقوق مسئله؛ تعریف لغوی و اصطلاحی اذان و اقامه؛ تعریف حکم تکلیفی؛ بررسی شقوق مختلف مسئله؛ ادله مشروعیت اذان و اقامه؛ حکم تکلیفی اذان و اقامه؛ اقوال مختلف در مسئله شامل قول اول: وجوب اذان و اقامه فقط در نماز جماعت؛ قول دوم: وجوب اذان و اقامه در نماز صبح و مغرب حتی به صورت فردی و در سایر نمازها تنها به جماعت؛ قول سوم: وجوب اقامه مطلقاً حتی برای زنان؛ قول چهارم: وجوب اقامه برای مردان؛ قول مشهور: استحباب اذان و اقامه؛ ادله استحباب اذان و اقامه؛ جمع‌بندی و نتیجه.

نام محقق:	آقای محمد رضا عزیزی
نام اثر:	پژوهشی در علل پیدایش جعل حدیث
مدرسه علمیه:	فیلسوف الدوله
گرایش علمی:	فقه و حقوق اسلامی (مقاله)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۶۱۶۱۷

چکیده

مسئله جعل حدیث یکی از حوادث مهم تاریخ اسلام است که منابع به تفصیل در باره آن سخن گفته‌اند. پیشینه این رویداد به دوره پس از رحلت رسول خدا ﷺ تا پایان غیبت صغرا مربوط می‌شود. در این دوره عده‌ای از مسلمانان با انگیزه‌ها و دلایل مختلف و در حوزه‌های گوناگون، سخنانی را به دروغ به پیامبر ﷺ نسبت دادند که از آن‌ها به احادیث جعلی یاد می‌شود. در این میان مسئله انگیزه‌های جعل حدیث از سایر مباحث از اهمیت بیشتری برخوردار است.

از این رو پژوهش حاضر به بررسی برخی از انگیزه‌ها مانند موجه ساختن دستگاه حاکمه، حفظ قدرت و موقعیت‌های اجتماعی، جبران کمبودهای علمی و فرهنگی و ... پرداخته است. به‌طور کلی می‌توان دوری از اهل بیت عصمت و طهارت ﷺ و رسیدن به قدرت و حفظ آن را عمده‌ترین علل جعل احادیث و افترا به رسول خدا ﷺ دانست و بقیه موارد مذکور را به نوعی به آن‌ها ارجاع داد. دانستن این علل می‌تواند نقش به سزایی را در علم رجال جهت تشخیص احادیث جعلی از واقعی داشته باشد.

محورهای مهم این پژوهش عبارتند از: علل عمومی پیدایش جعل حدیث شامل دوری از اهل بیت رسول خدا ﷺ، حفظ موقعیت‌های اجتماعی و موجه ساختن دستگاه حاکمه؛ اقبال عمومی به مسئله جعل حدیث؛ عوامل خصوصی پیدایش جعل حدیث؛ جعل حدیث در زمینه‌های دفاع از جماعت مسلمانان، تخریب شخصیت امیر المؤمنین ﷺ، ارث نگذاشتن انبیا و عقائد و اسرائیلیات؛

نام محقق: آقای محمود ملکیان

نام اثر: شرح نموداری الفوائد الصمدیه

مدرسه علمیه: امام صادق (ع) - دماوند

گرایش علمی: ادبیات

رتبه: شایسته تقدیر کد اثر: ۶۲۱۱۲

چکیده

یکی از مباحث زیربنایی در ادبیات عرب، علم نحو است. این دانش مانند سایر علوم همچنان در حال تکامل و پیشرفت بوده و تاکنون آثار متعددی در این زمینه تألیف شده است. در یک تقسیم‌بندی کلی می‌توان کتب تدوین شده در این علم را به سه دسته تقسیم کرد: کتب مرحله مقدماتی، مانند: شرح العوامل، کتاب الهدایه، کتاب بداء النحو و کتاب فوائد الصمدیه؛ کتب مرحله متوسط، مانند: شرح الالفیه؛ کتب مرحله عالی و تخصصی، مانند: کتاب سیبویه و شرح الکافیه

اثر پیش رو ترجمه‌ای نسبتاً گویا از کتب مرحله مقدماتی یعنی کتاب الفوائد الصمدیه است که نگارنده بر آن بوده تا تمامی کارکردهای مثبت یک کتاب خودآموز را داشته باشد. از این رو برای آسان شدن فهم آن از شیوه درختواره‌ای به عنوان هدفی مستقل مورد استفاده قرار گرفته است. یکی از اهداف مترجم آن است که نوآموزان ادبیات عرب به جای این که با متن پیچیده و سنگین این کتاب دست و پنجه نرم کنند، وقت خود را صرف فهم مطالب کتاب و کاربردی کردن آن با استفاده از متون قرآنی و روایی کنند.

تاکنون کتاب الفوائد الصمدیه بارها ترجمه و شرح شده است که البته هر یک به نحوی دارای نواقصی هستند. از جمله می‌توان به پیچیدگی در نگارش، برخورداری از تمرین‌های فراتر از مباحث کتاب و حجم گسترده متون که خود از نظر روانی اثر منفی بر طلبه گذاشته و از اعتماد به نفس او در یادگیری مطالب می‌کاهد و راه آموختن ادبیات عرب را بر او سخت جلوه می‌دهد. در این اثر سعی بر آن بوده تا حتی الامکان اشکالات فوق مرتفع گردد و متنی روان، ساده و در خور فهم طلبه در اختیار وی قرار گیرد.

نام محقق:	آقای محمد هاشمی
نام اثر:	رابطه شفاعت و جرأت بر گناه
مدرسه علمیه:	الامام القائم
گرایش علمی:	کلام (مقاله)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۶۰۳۱۰

چکیده

شفاعت در لغت به معنای خواهش گری و پایمردی و از لفظ «شفیع» به معنای ضمیمه کردن چیزی به چیز دیگر و جفت نمودن آن اخذ شده است. شفاعت در اصطلاح مذهبی به معنای کمک کردن اولیای خدا (پیامبران، امامان و مردم صالح و درستکار) برای نجات افرادی است که در طول زندگی مرتکب لغزش‌هایی شده‌اند.

به عبارت دیگر منظور از شفاعت، همراهی شخص با شخص دیگر در جهت بخشش گناهان اوست. شفاعت در حقیقت هشدار است برای افراد گناه کار که دست از گناه بردارند و به سوی پروردگار خویش باز گردند تا از شفاعت شفاعت کنندگان بهره‌مند شوند و از عذاب و جهنم‌رهایی یابند. همچنین شفاعت، افراد خطا کار را نسبت به آینده امیدوار می‌سازد و روحیه یأس و نومیدی را از میان بر می‌دارد و حرکت آنان به سوی بهروزی و جبران مافات را سرعت می‌بخشد. چنان‌که تلاش خویش را در جهت رضای الهی به کار خواهد برد و به این ترتیب از ادامه سقوط در ورطه گناه و آلودگی اجتناب خواهد ورزید. مسئله رابطه شفاعت و جرأت بر گناه از جمله شبهاتی است که امروزه در محافل عمومی و جهانی از آن یاد می‌شود. پژوهش حاضر ضمن بررسی آیات قرآنی و روایات در پی پاسخ به شبهه مذکور بر آمده و اثبات کرده است که اعتقاد صحیح به شفاعت باعث کاهش گناه می‌شود نه افزایش آن. شفاعت روزنه امیدی است که از رهگذر آن پاکی از آلودگی‌ها و بازگشت حقیقی به سوی خدا میسر می‌گردد.

مهم‌ترین عناوین این پژوهش عبارتند از: مفهوم شفاعت؛ فلسفه شفاعت؛ انواع شافعان؛ محرومان از شفاعت؛ شفاعت و جرأت بر انجام گناه.

نام محقق: آقای حسین زحمتکش

نام اثر: بازشناسی مفهوم عماء در عرفان اسلامی

مدرسه علمیه: آیت الله ابروانی

گرایش علمی: فلسفه و منطق (مقاله)

رتبه: شایسته تقدیر کد اثر: ۵۸۰۴۵

چکیده

«عماء» از جمله مفاهیم کلیدی در حوزه عرفان نظری و مکتب ابن عربی است که ارتباط مستقیم با عوالم خلقت و نظام تکوین دارد. این مفهوم برگرفته از حدیثی نبوی علیه السلام است که در تعلیمات روانی شیعی جایگاه چندانی ندارد. از منظر عرفان، عماء، حقیقت خیال مطلق و نخستین ظرف قبل از کینونت الهی است. نخستین بار ابن عربی دوایر مفهوم عماء را به شکل مصطلح آن سامان داد و با بیانی نه چندان صریح، عماء را ناظر بر مرتبه ذات احدیت دانست. این امر تضارب و اختلاف آرای عارفان متأخر را در پی داشت و احتمالات دیگری نظیر مقام واحدیت، فیض اقدس، فیض مقدس، اسم اعظم و انسان کامل برای اطلاق بر حقیقت عمائی مطرح ساخت.

در این مقاله ابعاد ماهوی مفهوم عماء و جایگاه آن در نظام آفرینش و نیز تفاوت دیدگاه‌های مختلف عرفا به روش توصیفی تحلیلی به تفصیل مورد ارزیابی قرار گرفته است. آن طور که از ظاهر کلام کسانی چون قونوی و قیصری که بزرگترین شارحان مکتب عرفانی ابن عربی هستند، برمی آید، آنان تصور واحدی از حقیقت عماء ندارند و بر این اساس در آثار خویش آن را مشعر به ذات احدیت و گاه به سایر مراتب وجود دانسته اند. بعضی دیگر هم شاید از سر احتیاط اساساً از اظهار نظر قطعی امتناع ورزیده اند. به هر حال عماء با همه پهنای و گسیختگی آراء که در بطن آن نهفته است، از جمله مفاهیم بسیار مهم و ارزنده عرفان اسلامی به شمار می رود. برخی از محورهای اصلی این پژوهش عبارتند از: روایت‌شناسی حدیث عماء، ماهیت عماء (حیثیت معرفت‌شناختی)؛ تکوّن نظام عالم (حیثیت هستی‌شناختی)؛ اعتبارات عماء؛ عماء بمثابة ذات غیب الغیوب.

نام محقق:	حجت الاسلام حسین سیاح
نام اثر:	از آرمادون تا قرقسیا
مدرسه علمیه:	شیخ عبدالحسین
گرایش علمی:	پژوهش‌های مرتبط با مهدویت (مقاله)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۵۸۰۴۵

چکیده

«آرمادون» که در اصل هارمجیدون است واژه‌ای عبری است که از دو بخش «هار» به معنای تپه و محل مرتفع و «مجیدو» به معنای اشراف و شریفان تشکیل شده است؛ بنابراین معنای عبری آرمادون تپه شریفان است. آرمادون نام نبردی است که به باور مسیحیان صهیونیست در آخرالزمان در منطقه‌ای به نام «مجدو» رخ خواهد داد و طی آن، نیروهای مسیح و ضد مسیح که نماد حق و باطل اند، با هم می‌آویزند و سرانجام آن، پیروزی نیروهای مسیح خواهد بود. از سوی دیگر منابع تاریخی اسلام نیز از نبردی خانمان سوز بنام «قرقیسیا» خبر داده‌اند که در منطقه‌ای به همین نام اتفاق می‌افتد. به یقین ایجاد ارتباط و همانندی میان دو حادثه مذکور ناشی از سیاست‌های خصمانه یهود با اسلام و نوعی تفکر صهیونیستی و باورنمایی مذهبی است که سعی دارد سراسر جهان را با دود و آتش دمساز کند و از این رهگذر به اهداف شوم خود نائل گردد.

این پژوهش بر تفاوت ماهوی حوادث یاد شده با یکدیگر تاکید داشته و آن را با دلایلی چون یکسان نبودن منطقه جغرافیایی، ناهمگونی در شخص موعود منتظر و دشمنان او، تفاوت علت پیدایی آن‌ها و خرافاتی بودن آرمادون و مبناداری قرقسیا به اثبات رسانده است. محورهای اصلی این پژوهش عبارتند از: آرمادون؛ معنای اصطلاحی و منطقه جغرافیایی، آرمادون، نبردی هسته‌ای، آرمادون و مبلغان انجیلی، آرمادون و دولت مردان آمریکا، نبرد قرقسیا؛ دلایل یکسان نبودن آرمادون و قرقسیا شامل یکسان نبودن در منطقه جغرافیایی، اختلاف در شخص موعود منتظر، اختلاف در تعیین مصداق دشمنان موعود، اختلاف در علت پیدایی، آرمادون و مبناداری قرقسیا.

نام محقق: آقای محسن امیدوار

نام اثر: پژوهشی در باب حکم تکلیفی استمناء

مدرسه علمیه: مشکت

گرایش علمی: فقه و حقوق اسلامی (مقاله)

رتبه: شایسته تقدیر کد اثر: ۶۲۱۳۳

چکیده

استمناء و خودارضایی از رفتارهای ضد اخلاقی و پر خطری است که امروزه سلامت روحی و جسمی شماری از زنان و مردان جامعه را تهدید می کند و در بسیاری از موارد عواقب جبران ناپذیری را در پی دارد. استمناء در فقه شیعی از اعمال حرام به شمار می رود و در روایات نیز به شدت تقبیح شده است.

این مقاله به دنبال پاسخ به دو پرسش اصلی بوده است: ۱- آیا استمناء حرام است؟ ۲- آیا استمناء محرم در زن هم محقق می شود؟ بدین منظور ادله مربوط به حرمت استمناء و نظر فقها مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته و سپس نظر مختار تبیین گردیده است. البته در خصوص اثبات مسئله خودارضایی در زنان و حکم مربوط به آن، مباحث جزئی تری نیز به تناسب طرح شده است. به هر روی با توجه به ادله مستنبط از کتاب و سنت، استمناء عملی حرام و شخص استمناء کننده اعم از زن و مرد مستحق عقاب اخروی است.

محورهای این پژوهش عبارتند از شرح واژگان و اصطلاحات تحقیق؛ سؤالات اصلی و فرعی تحقیق؛ بررسی ادله و بیان نظر فقها و حرمت تکلیفی استمناء.

دلایل فقها در باب حکم تکلیفی استمناء و بررسی آن شامل: الف- علامه راوندی (فقه القرآن)؛ ب- شهید ثانی در الروضة البهیة؛ ج- حائری در ریاض المسائل فی بیان الأحکام بالدلائل؛ د- نجفی در جواهر الکلام؛ نظر مختار، کتاب، سنت، روایت معارض.

استمناء زن؛ دلایل فقها در باب منی زن شامل: الف- نجفی در جواهر الکلام؛ ب- همدانی در مصباح الفقیه؛ نظر مختار، پیشنهاد برای تحقیقات آتی.

نام محقق:	آقای یوسف اصغری
نام اثر:	بررسی رابطه کمالات چهاربانوی افضل دنیا با حمایت از ولایت
مدرسه علمیه:	حضرت عبدالعظیم علیه السلام - ری
گرایش علمی:	تاریخ اسلام و تشیع (مقاله)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۶۱۱۹۱

چکیده

تکامل دنیوی و اخروی از آرزوهای انسانی است و همه تلاش‌ها و رنج‌ها برای دستیابی به آن صورت می‌گیرد. تکامل دارای مراتبی است و هر کس به اندازه تدبیر و کوششی که دارد از رتبه بالاتری برخوردار می‌گردد. گرچه نمی‌توان نقش پروردگار را در این خصوص منتفی دانست و باید پذیرفت که خداوند تکامل حقیقی و آخرین درجه کمال را در بسیاری از مردان و زنان به ودیعت گذاشته است. از جمله این افراد چهار بانوی ارجمند آسیه، مریم، خدیجه و حضرت زهرا علیها السلام هستند.

اثر حاضر ویژگی‌های این بانوان را با استفاده از آیات قرانی و روایات و به روشی توصیفی مورد ارزیابی و کنکاش قرار داده و محور آن را روایت پیامبر صلی الله علیه و آله قرار داده است که فرمود: «لَمْ يَكْمَلْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا أَرْبَعٌ: أَسِيَّةُ بِنْتُ مِزَاحِمٍ، أَمْرَأَةُ فِرْعَوْنَ، وَ مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ، وَ خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ، وَ فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ علیها السلام». آیات مورد بحث و ترجمه آن‌ها به روشی نوین به صورت جدول ذکر شده است.

محورهای اصلی این پژوهش عبارتند از مختصری از بیوگرافی حضرت آسیه علیها السلام، مختصری از زندگی نامه حضرت مریم علیها السلام، مختصری از زندگی نامه حضرت خدیجه علیها السلام، مختصری از زندگی نامه حضرت فاطمه الزهراء علیها السلام.

نام محقق: حجت الاسلام جواد خداپرست

نام اثر: کنترل جمعیت بارویکرد فقهی

مدرسه علمیه: جعفریه-پاکدشت

گرایش علمی: فقه و حقوق اسلامی (مقاله)

رتبه: شایسته تقدیر کد اثر: ۶۰۳۸۰

چکیده

مقاله حاضر به روش توصیفی تحلیلی به بررسی فقهی مسئله کنترل جمعیت و تنظیم خانواده پرداخته و ضمن تفکیک مفاهیم کنترل موالید، پیشگیری و تنظیم خانواده از یکدیگر، نظریه‌های جمعیت شناختی و دیدگاه ادیان مختلف و اسلام را با ذکر ادله آن‌ها مورد مقایسه قرار داده است. همچنین احکام اولیه و ثانویه موضوع، بررسی و اختیارات حکومت اسلامی و ولی فقیه تبیین گردیده است. در فصل پایانی به طور اختصار به احکام پیشگیری از بارداری پرداخته شده است. از نتایج حاصل از این تحقیق آن است که مسئله تنظیم خانواده و کنترل موالید به دلیل اختلاف در عوامل فعال، اهداف و سیاستهای هر یک متفاوتند.

عامل فعال در تنظیم خانواده، والدین هستند که آگاهانه قدم بر می دارند. در حالی که عامل فعال در کنترل موالید دولت است. و آگاهی و عدم آگاهی خانواده‌ها در این زمینه اهمیتی ندارد به هر روی آن چه در تنظیم خانواده مطلوب به شمار می رود سلامت مادر است که باید با رعایت فواصل بین بارداری مورد دقت و رعایت قرار گیرد. ولی در کنترل موالید، سلامت اقتصادی جامعه مورد نظر است و سیاستمداران از هر راه ممکن مانند استفاده از داروها و ابزارهای پیشگیری و یا تأخیر در ازدواج سعی در اجرای آن دارند. اهم سرفصل‌های این پژوهش عبارتند از: کلیات، تعریف واژه‌ها شامل: الف: تنظیم خانواده، ب: کنترل موالید، ج: پیشگیری موالید، د: مقایسه بین مفاهیم؛ نظریات جمعیت‌شناسی شامل الف: طرفداران افزایش جمعیت، ب: مخالفان افزایش جمعیت، ج: جمعیت ثابت، د: جمعیت متناسب؛ حکم ثانوی در مسئله (تکثیر جمعیت، عدم حرمت کنترل موالید، عناوین ثانوی در تکثیر اولاد و...) .

نام محقق:	آقای رضا قدمی
نام اثر:	ما هو واجبنا لقاء الوحدة الإسلامية
مدرسه علمیه:	آیت الله مجتهدی
گرایش علمی:	علوم انسانی - مرتبط با حوزه دین. (مقاله)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۶۴۴۰۶

چکیده

نظراً إلى التيارات والتحولات السياسيّة الناجمة عن الصحوه الإسلاميّه، يلوح التطرق إلى المسئله الخطيرة الوحدة الإسلاميّة ضروريّاً. وقد حاول الكاتب في هذه المقالة الوجيزه في الحيلولة دون التيارات الإفراطيّة والتفريطيّة في هذا المجال، بالفحص في الآيات والأخبار المرتبطة مع الموضوع المطروح للبحث، منذ تشكّل الحكومة الإسلاميّة الأولى في عهد رسول الله ﷺ وأهل بيته وأصحابه وتابعيهم إلى زمننا الحاضر، واستقصاء رواياتهم ووصاياهم حول الموضوع.

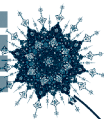
لكنّ التلقّي المشتبه من هذا الموضوع، تسبّب بنفسه عن الإختلاف والتفرّق؛ فلذا مع مراعاة الملاحظات اسبق نحو الإتحاد والمواساة التي قد طلبتهما الشريعة مثلاً. وكان الداعي إلى كتابه هذه الوجيزه، الزحف الإسلاميّ الذي بدأ أخيراً في البلاد الإسلاميّة، ويقلّظ المسلمين بعد مضيّ قرون متمادية، المنتهي إلى العزّه والنجاح إن شاء الله تعالى؛ لكنّ الأعداء والظالمين حين شاهدوا عند الشعوب الذين تحت سيطرتهم، رسوخ العزم والإنسجام بينهم، ابتدؤوا بإيقاع الفتنة والتفرّق، والمؤامرة على تخطئة العقائد بأية ذريعه كانت.

آثار پژوهش طلاب جوان استان تهران

علمی

(۵)

شرایط آثار:

مختوای آثار: علمی پژوهشی، تألیف، تصحیح، ترجمه و تحقیقات کلاسی.
قالب آثار: آثار ارسالی، در قالب مقاله، کتاب و پایان نامه باشد.
تعداد آثار ارسالی: حداکثر ۳ اثر به صورت فردی و گروهی.
ویژگی مقالات: آثار، حتماً به صورت تایپ شده با فرمت Bzar14
در WORD 2007 در صفحات A4، حداقل ۱۰ صفحه ۲۵۰ کلمه‌ای باشد.

تیمار:

- پذیرفتن تحقیقات پایانی حوزه خواهران به عنوان پایان نامه.
- پذیرفته نشدن پایان نامه‌های دانشگاهی.
- حداکثر سن شرکت کنندگان ۳۱ سال، (متولدین سال ۱۳۶۰ به بعد)

ثبت نام و ارسال آثار:

مهلت ارسال آثار: اول خرداد تا ۳۰ مهر ۱۳۹۱.

لینک نام اینترنتی: www.howzeh-tehran.com
www.tismc.hawzahqom.ir

ارسال آثار: اصل اثر، فایل کامل الکترونیکی اثر (Word) به همراه
پرینت فرم ثبت نام اینترنتی به صندوق پستی ۱۹۸-۱۷۳۸۵
نشانی الکترونیکی جشنواره:

Tehran.Helli@Gmail.Com

موضوعات عمومی:

تفسیر و علوم قرآنی
فقه و حقوق اسلامی
کلام
علوم حدیث و درایه
اصول فقه
فلسفه و منطق
اخلاق و تربیت
تاریخ اسلام
ادبیات
علوم انسانی (مرتبط با حوزه دین)

بخش ویژه:

- ۱- مخصوص طلاب پایه هفت به بالا
پژوهش‌های مرتبط با مبدعیت
آراء و اندیشه‌های علامه حلی (ره)
بیداری اسلامی
- ۲- مخصوص طلاب پایه‌های ۲، ۳، ۴
تحقیقات کلاسی

مرکز حوزه علمیه تهران
معاونت پژوهش

جشنواره علامه حلی

مرکز حوزه علمیه تهران
معاونت پژوهش

دفتر خاله سومین جشنواره استانی علامه حلی استان تهران

نشانی دفتر: تهران، خ. بیروزی، خ. دوم نیروی هوایی، فرعی ۲/۳۱ پلاک ۲۵

تلفن: ۷۷۴۸۹۰۰ داخلی ۴۰۷ صندوق پستی ۱۹۸-۱۷۳۸۵

نام محقق:	خانم شهرابی فراهانی
نام اثر:	جایگاه اجماع در احکام عملی
مدرسه علمیه:	الزهراء (ع) - ری
گرایش علمی:	اصول فقه (مقاله)
رتبه: دوم	کد اثر: ۶۰۱۷۹

چکیده

اجماع در اصطلاح فقهای شیعه به اتفاق جماعتی از علما گفته می‌شود که از طریق حس، حدس، لطف و تقریر، به کشف رأی معصوم (علیه السلام) منجر گردد. اما به نظر اهل سنت عبارت است از اتفاق امت محمد (صلی الله علیه و آله) بر امری از امور دینی (احکام عملی). اصطلاح اجماع نخستین بار در سقیفه و بعد از رحلت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) در کنار کتاب و سنت مورد استناد قرار گرفت و برای حجیت آن دلایلی از قرآن، سنت و عقل بیان گردید. نظر به تفاوت اساسی که در بحث اجماع میان فقهای امامیه و عامه وجود دارد و نیز آثار فقهی که بر این بحث مترتب است پژوهش حاضر سامان یافته و به روش توصیفی-اسنادی به تبیین و تفسیر دو دیدگاه پرداخته است. از ادله حجیت اجماع نزد اهل سنت می‌توان به دلیل عقلی و آیه شریفه «وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَ مَصِيرًا» و روایاتی مانند «لا تجتمع امتی علی الضلالة» و «لا تجتمع امتی علی الخطأ» اشاره کرد. طرق کشف اجماع از قول معصوم به اعتقاد فقهای شیعه عبارت است از: حس (حضور امام در میان اجماع کنندگان)، حدس (از راه تحصیل آرا و فتاوی همه فقها حدس قطعی حاصل شود که رأی همین است)، لطف (هرگاه علمای یک عصر بر حکمی از احکام شرعیه اتفاق نظر پیدا کنند این اجماع مطابق با واقع خواهد بود چرا که در غیر این صورت بر امام معصوم (علیه السلام) لازم است تا بنابر قاعده لطف به هر شکل ممکن جلوی تحقق آن را بگیرد.) و تقریر (در منظر و مسمع امام معصوم (علیه السلام) اجماعی تحقق یابد و امام (علیه السلام) در برابر آن سکوت نماید چنین اتفاقی از امضاء و موافقت معصوم کشف می‌کند.)

نام محقق:	خانم کلباسی
نام اثر:	بداء درآیات و روایات
مدرسه علمیه:	الغدیر
گرایش علمی:	کلام (پایان نامه)
رتبه:	دوم
کد اثر:	۹۱۷۳

چکیده

«بداء» اصطلاحی کلامی و به معنی ظهور اراده خداوند است و بر خلاف باور برخی که آن را ابتکار شیعیان یا امامان شیعی دانسته‌اند، ریشه قرآنی دارد. منشأ وقوع بداء، علم ذاتی خداوند و غیر قابل تغییر است و تنها در حوادث زمانی که مشروطند واقع می‌شود. بداء هرچند با دلایل نقلی و عقلی قابل اثبات است ولی اعتقاد به آن مختص امامیه است و معتزله و اشاعره آن را مورد انکار قرار داده‌اند. گرچه باید اذعان کرد که نزاع‌هایی که در منابع اهل سنت بر سر مسئله بداء جریان دارد لفظی است و حقیقت بداء نزد آنان پذیرفتنی است. بداء با علم و اراده الهی هیچ گونه منافاتی ندارد و هرگز مستلزم جهل و پشیمانی در ذات خداوند نمی‌باشد. بسیاری معتقدند که رابطه نزدیکی بین بداء و نسخ وجود دارد جز آن که نسخ در امور تشریعی و بداء در امور تکوینی جاری می‌شود. قرآن کریم و روایات اهل بیت (علیهم‌السلام) زمان وقوع بداء را شب قدر دانسته‌اند و عوامل زیادی را برای تحقق بداء بیان کرده‌اند. بداء ممکن است در زمان ظهور حضرت مهدی (علیه‌السلام) و برخی نشانه‌های آن اتفاق بیفتد؛ اما اصل ظهور از مسائلی است که هرگز بداء در آن رخ نخواهد داد. اعتقاد به بداء فوائد زیادی در حوزه اعتقادی و عملی به دنبال دارد. محورهای مهم این پژوهش عبارتند از: مفهوم شناسی واژگان کلیدی، چستی بداء و تبیین اعتقاد به آن، تاریخچه بحث بداء، وجوه مختلف بداء (بداء در علم، بداء در اراده، بداء در امر، شرایط بداء، منشأ بداء، حوزه وقوع بداء)، وقوع بداء در امور مشروط، وقوع بداء در علم پیامبران و ائمه (علیهم‌السلام)، دلایل عقلی بداء، بداء و اهل سنت، بداء در نظر معتزله، بداء در نظر اشاعره، ارتباط بداء با علم الهی، تبیین اراده الهی، سنت‌های تغییر ناپذیر الهی و بداء.

نام محقق:	خانم بیجارچیان
نام اثر:	بصیرت از دیدگاه قرآن کریم و امام علی علیه السلام
مدرسه علمیه:	الغدیر
گرایش علمی:	علوم انسانی (مرتبط با حوزه دین) (پایان نامه)
رتبه: سوم	کد اثر: ۴۶۶۹

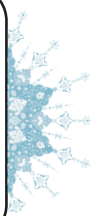

چکیده

خداوند متعال انسان را آفرید و برای او چشم و گوش و قلب قرار داد و استعداد حرکت به سوی کمال را در او به ودیعت نهاد تا از این نعمت های بیکران الهی در جهت رسیدن به کمال مطلوبش استفاده کند و برای این که انسان در مسیر تکامل گرفتار انحراف نشود، او را از درون به نیروی عقل و تفکر مجهز کرد و از بیرون با فرستادن پیامبران الهی زمینه را برای رشد و کمال او فراهم ساخت. با این همه بروز و ظهور فتنه ها و حوادث مختلف اجتماعی در هر جامعه ای محتمل است اما برخورداری از بینش لازم و شایسته یعنی بصیرت، انسان را از گزند این گونه وقایع مصون می دارد. ضمن این که مؤمن از فاسق شناخته شده و از یکدیگر متمایز می گردند. از دیدگاه قرآن کریم و امام علی علیه السلام بصیرت عبارت است از بینشی که موجب شناخت حق و باطل می شود و عواملی چون تمسک به قرآن کریم، تفکر و تعقل، پرهیز از دنیا طلبی، یاد مرگ و داشتن اخلاص در ایجاد و تقویت بصیرت موثرند و انذارپذیری، توحید و شجاعت از آثار بصیرت به شمار می رود. سرفصل های مهم این پژوهش که به روش توصیفی و تحلیلی است عبارتند از فصل اول: معناشناسی، عوامل و موانع بصیرت (عوامل ایجاد بصیرت، موانع بصیرت)؛ فصل دوم: مصادیق اولو الابصار و روش های تبلیغی بصیرت محور انبیاء؛ فصل سوم: آثار بصیرت و راهکارهای دستیابی به آن نتیجه.

نام محقق:	خانم پورمحمد
نام اثر:	مسئله شر و راه حل های آن
مدرسۀ علمیه:	حضرت فاطمه
گرایش علمی:	کلام (پایان نامه)
رتبه: سوم	کد اثر: ۶۰۲۸۲

چکیده

انسان ها در زندگی روزمره خود با حوادث و مشکلات گوناگونی روبرو می شوند که گاه تحمل آن ها برایشان بسیار دشوار است. آنان اغلب این گونه امور را شر می خوانند و درصدد رفع آن بر می آیند. شر به هر چیز نامطلوبی که اگر نباشد وضع موجود بهتر خواهد شد، گفته می شود. شر غیر از نقص است و می تواند به معنایی اعم به کار رود و شامل مطلق کاستی شود. شر گاهی به امور فناپذیر و نیستی ها مانند مرگ و زمانی به تفاوت ها و تبعیض ها مانند فقر و غنا و وقتی به سختی ها و شدائد مانند رنج جسمی و روحی اطلاق می گردد.

اندیشمندان غیر الهی در سده های پیشین مسئله شر را تنها منافی عدالت خدا می دانستند ولی امروزه آن را ناسازگار با اصل وجود خداوند می شمرند. همه جهان بینی های بزرگ اعم از دینی و غیردینی به وجود شر اذعان کرده اند و معتقدند که شر، ایمان دینی را به مخاطره می افکند و جدی ترین نقد عقلانی بر اعتقاد به وجود خداست. بعضی نیز اعتقادات دینی را به دلیل وجود شر در عالم کنار نهاده اند و وجود شرور در جهان را دست مایه انتقادی بسیار قوی علیه اعتقاد دینی دانسته اند. متألّهان و اندیشمندان خداپاور نیز با ارائه راه حل هایی در این باره مشکل را به نحوی حل کرده اند. در خصوص این نکته که عامل به وجود آمدن شرور چه کسی یا چه چیزی است می توان گفت که هر خوبی و بدی به دست نظم دهنده جهان یعنی خداوند متعال است. گر چه این انسان است که زمینه های نزول خیر و شر را بنیان می نهد. شرور در بدو امر، لغو و بیهوده یا مخالف با اغراض عمومی آفرینش به نظر می آید اما شرور دارای فواید مهمی چون شکوفایی استعدادها، بیداری و توفیق توبه و بازگشت از گناه نیز هستند.

نام محقق:	خانم شعبانی
نام اثر:	ادب انبیاء اولو العزم در قرآن کریم
مدرسه علمیه:	زهرای اطهر
گرایش علمی:	تفسیر و علوم قرآنی (پایان نامه)
رتبه: سوم	کد اثر: ۶۳۸۰۱

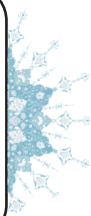
چکیده

بدون تردید جالب ترین صفحات اوراق تاریخ، شرح حال تربیت شدگان مکتب ربوبی است. برگزیده ترین افراد، انبیاء الهی هستند که طلایه داران کمال و زیبایی بوده با تعالیم الهی به آداب کامله مؤدبند. شناخت انبیا و تاسی به زندگی ایشان موجب تأمین سعادت و نیکبختی خواهد بود و برای تمام بیماریهای روحی و اخلاقی بشر، داروی شفا بخشی است که آدمی را از ورطه ی هولناک حوادث زندگی به سعادت لایق خود می رساند و از طوفان دریای عمیق و مواج ضلالت و گمراهی به ساحل نجات علم و فضیلت سوق می دهد و راه مستقیم و کوتاه و روشن خوشبختی را می نمایاند. این شخصیت های آسمانی از آغاز آفرینش تا پایان آن، همراه قافله بشریت بوده اند، و در هیچ عصری زمین، خالی از وجود آنان یا اوصیای ایشان نبوده و نیست. در مدرسه دنیا خوشبخت و سعادت مند کسی است که با الطاف الهی، با این شخصیت های الهی و علمی، معرفت و آشنایی یافته و از محضر آنان به کسب علوم و تربیت و آموزش و پرورش بپردازد. ادب و تربیت یکی از حیاتی ترین ویژگی های انسانی است که بستر خوشبختی و بدبختی را فراهم می سازد. ادب عبارت است از هر عملی که مورد پسند عقل و دین باشد. تأثیر ادب بر رفتار انسان تا بدان جاست که انسان را به مقام انبیای اولو العزم نائل می گرداند. به همین دلیل پژوهش حاضر مفاهیم ادبی، اخلاقی و تربیتی را از منظر قرآن کریم مورد بررسی قرار داده و سپس ضرورت وجود الگوی رفتاری را با دلایل عقلی و نقلی اثبات کرده است. همچنین انبیای الهی و روش های تربیتی آنان به عنوان بهترین الگو و شیوه تربیتی معرفی شده اند.

نام محقق:	خانم زندگی
نام اثر:	شیوه قضایی حضرت علی (ع)
مدرسه علمیه:	کریمه اهل بیت (ع)
گرایش علمی:	فقه و حقوق اسلامی (پایان نامه)
رتبه:	سوم
کد اثر:	۶۲۵۱۴

چکیده

قضاوت از مهم‌ترین امور زندگی اجتماعی بشر است که به وسیله آن حقوق و امنیت مردم مورد توجه قرار می‌گیرد. در سایه سیستم قضایی سالم، عدالت در جامعه حکم فرما می‌شود و مجرمان به مجازات می‌رسند. در این میان، آموزه‌های اسلام سودمندترین توصیه‌ها را به قضات و دستگاه‌های قضایی داشته است. به ویژه نظام دادرسی علوی چه در امور حقوقی و کیفری و چه در امور مدنی و خصوصی برجسته‌ترین الگو در سیستم‌های قضایی به شمار می‌رود و دستیابی به اهداف متعالی و تحقق عدالت را ممکن می‌سازد. اصول حاکم در نظام قضایی امام علی (ع) متضمن حقوق طرفین دعوی و مصلحت جامعه است. از این رو در تحقیق حاضر این شیوه مورد بررسی و مذاقه قرار گرفته است. مهم‌ترین محورهای این پژوهش عبارتند از: بررسی مفاهیم کلیدی، احکام قضا شامل شروط گزینش قاضی، اقسام قاضی، جایگاه خطیر قاضی، قضا و داوری در صدر اسلام، آداب توصیه شده به قضات، روش و سیره قضایی امام علی (ع) شامل نظام دادرسی علوی، اصول حاکم در امر قضاوت، تشکیلات قضایی، آثار و نتایج قضایی امام علی (ع)، از نتایج حاصل از این تحقیق می‌توان به این موضوع اشاره کرد که فلسفه‌ای خردمندانه در شیوه قضایی امام علی (ع) وجود داشت و حدود اسلامی با هدف مجازات و یا تحقیر متهم به اجرا در نمی‌آمد. بلکه عاملی برای تپهیر و تهذیب مجرم از گناه و بخشودگی وی از عذاب اخروی به شمار می‌رفت. این فرهنگ در اصلاح مجرمان به قدری مؤثر بود که عده‌ای از مجرمان به صورت داوطلبانه نزد حضرت آمده و تقاضای مجازات می‌کردند.

نام محقق:	خانمیامی
نام اثر:	مفاسد اقتصادی از منظر اسلام
مدرسۀ علمیه:	حضرت حجت
گرایش علمی:	علوم انسانی (مرتبط با حوزه دین) (پایان نامه)
رتبه: سوم	کد اثر: ۸۸۲۲

چکیده

اقتصاد در اصطلاح، بهره‌گیری از روش‌ها و ابزارهایی است که به‌وسیله آن‌ها می‌توان با صرف کم‌ترین هزینه، بیشترین میزان بازدهی در تولید، توزیع و مصرف را به‌دست آورد. به عبارت دیگر اقتصاد، علمی است که پدیده‌ها و رخداد‌های اقتصادی و نیز چگونگی استفاده از منابع تولیدی را جهت تأمین نیازمندی‌های اقتصادی و بهبود وضعیت جامعه ارزیابی می‌کند. مفاسد اقتصادی نوعی انحراف از ضوابط شرعی در تخصیص منابع، توزیع درآمد، بازار و خدمات است و آسیب‌های جبران‌ناپذیری نظیر فقر، شکاف طبقاتی، تبعیض و تضییع حقوق مردم، رانت‌خواری و انحطاط اخلاق فردی و اجتماعی را در پی دارد. از این رو پیشگیری و رفع مفاسد مالی در جامعه همواره مورد نظر شارع مقدس بوده و آیات فراوانی در این زمینه فرود آمده است. رسول خدا ﷺ و امامان معصومین علیهم‌السلام نیز توصیه‌هایی چند داشته‌اند. مجموعه حاضر برخی از مفاسد اقتصادی، عوامل و آثار آن را با استناد به منابع قرآنی و روایی و به‌روش توصیفی، معرفی و تبیین کرده است. از نتایج حاصل از این پژوهش آن است که دخالت حکومت‌ها در مسائل اقتصادی در باب مصلحت و اقتضای جامعه اسلامی مجاز شمرده شده و فقیهان اتفاق نظر دارند که ولی امر مسلمین در منطقه مباحات شریعت می‌تواند با وضع قوانین، مردم را به انجام کاری امر کند یا از ارتکاب عملی بازدارد. پس حکومت اسلامی تنها وظیفه نظارت بر فعالیت‌های اقتصادی که از سوی بخش خصوصی انجام می‌پذیرد را ندارد بلکه در بسیاری از موارد دارای حق دخالت مستقیم و وضع قوانین است.

نام محقق:	خانم طالبی
نام اثر:	شیوه‌های جذب جوانان به دین
مدرسه علمیه:	کوثر
گرایش علمی:	علوم انسانی (مرتبط با حوزه دین) (پایان نامه)
رتبه: سوم	کد اثر: ۱۴۲۵۵

چکیده

«جوانان» از مهم‌ترین و کاراترین اعضای جامعه هستند که صلاح و فساد آنان موجب ترقی یا انحطاط جامعه خواهد بود. به باور ما دینداری جوانان موجب صلاح و سعادت‌مندی آنان و جامعه می‌شود و دوری از باورهای دینی و فضایل اخلاقی، ایشان را به کج‌راهه سقوط خواهد کشاند. جذب جوانان به دین باوری و کسب فضایل، شیوه‌هایی دارد که در این پژوهش ضمن دو بحث نظری و عملی به روشی توصیفی تبیین گردیده است. عناوین فصول این پژوهش عبارتند از: کلیات تحقیق؛ تعریف جوان و مهم‌ترین ویژگی‌های دوران جوانی از نظر اسلام و شیوه‌های جذب جوانان به دین. در بخش نتیجه‌گیری نیز آمده است: تربیت دینی جوان نیازمند شناخت او در ابعاد مختلف زیستی، روانی و اقتصادی و در رأس آن‌ها گرایش‌های دینی اوست. چرا که رشد اعتقادات و میزان پایداری‌های افراد به دین در سن جوانی اتفاق می‌افتد. زیرا هنوز فطرت دین‌گرایی او بیدار و توانمند است. با این همه ممکن است او دچار لغزش‌هایی در زندگی شود که دلیل آن می‌تواند ناشی از ضعف عقیدتی، نقش معاشران، سرخوردگی از مذهب و ... باشد. از این رو از وظایف مربیان آن است که جوانان را در همه مراحل زندگی همراهی کنند تا آنان در سایه مذهب و احکام اسلامی پرورش یابند. همچنین شیوه‌های مختلفی برای جذب جوانان به سوی دین وجود دارد که بهترین این شیوه‌ها به دو دسته تقسیم می‌شود: ۱- شیوه‌های عملی مانند: اظهار محبت به آنان، پاسخ‌گویی به شبهات دینی و نهادینه کردن دین در خانواده؛ ۲- شیوه‌های نظری مانند: خودشناسی جوانان و توجه آن‌ها به استعدادها و نهفته خود.

نام محقق:	خانم کیایی
نام اثر:	غیرت از دیدگاه آیات و روایات
مدرسۀ علمیه:	کوثریه
گرایش علمی:	اخلاق و تربیت (پایان نامه)
رتبه: سوم	کد اثر: ۱۴۶۰۶

چکیده

«غیرت» همچون عصبیت و حمیت از شریف‌ترین فضائل اخلاقی به شمار می‌رود که در آیات و روایات متعددی به آن پرداخته شده است. مفهوم غیرت در مسائل خانوادگی، دینی و ملی مصادیقی روشن دارد. خاستگاه حقیقی این صفت در انسان، فطرت، ایمان و شجاعت است. انسان فطرتاً به گونه‌ای آفریده شده که از امور مورد احترامش همچون زن، فرزند، مقام، ثروت و امثال آن محافظت می‌کند. البته این دفاع در موارد حق، پس‌نبدیده است و زمانی نکوهیده می‌نماید. غیرت ورزی بیجا و افراطی به سوء ظن و بدگمانی منجر می‌گردد و تفریط در آن موجب سست شدن نظام خانواده و در نهایت بروز ناامنی در جامعه می‌شود. حفظ حیا و عفت و سلامت جنسی فرد، صیانت از نهاد خانواده و سلامت معنوی جامعه از آثار غیرت فردی و اجتماعی است و از دست رفتن وطن و ناموس اجتماع و رهایی خانواده از قیود اخلاقی از نتایج بی غیرتی محسوب می‌گردد. در بخشی از نتایج تحقیق که به روشی توصیفی انجام گرفته آمده است: در نظام آفرینش غیرت جایگاه ویژه‌ای دارد، وجود این حالت یک ارزش انسانی است که از اراده اخلاقی اش سرچشمه می‌گیرد و به هر نسبت که آدمی در گرداب خواسته‌های شهوانی و حیوانی فرو رود و از عفاف و تقوا و طهارت دور شود، این حالت رنگ می‌بازد و به جایی می‌رسد که این احساس در او می‌میرد و بی تفاوت و بی غیرت می‌گردد. غیرت ملی آمیخته‌ای از غیرت دینی و ناموسی است که احساس مسئولیت در برابر تمامیت ارضی کشور و دلسوزی و حمایت از مسلمانان و عزت و شرف آنان را در بر می‌گیرد. افراط و تفریط، غیرت را از مسیر الهی آن باز می‌دارد و باعث سوء ظن و یا بی غیرتی می‌گردد.

نام محقق:	خانم صادقی گهر
نام اثر:	بررسی آراء فقهی در زمینه مشروطیت صحت عبادات به ولایت
مدرسۀ علمیه:	الغدیر
گرایش علمی:	فقه و حقوق اسلامی (پایان نامه)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۹۵۸۴

چکیده

پژوهش حاضر به روش توصیفی، دیدگاه فقههای بنام شیعه را درباره رابطه میان صحت عبادات و پذیرش ولایت جمع آوری کرده و از رهگذر آن به بحث و بررسی دلایل پرداخته است. کاربرد ولایت در فقه، کلام و عرفان از گستره وسیعی برخوردار است و به گونه‌های متعدد تکوینی و تشریعی، بالذات و بالعرض، الهی و شیطانی و... تقسیم می‌گردد. آرای فقها در این باب نیز گوناگون است. برخی از آنان هیچگونه رابطه‌ای را نپذیرفته‌اند و عده‌ای ولایت را مساوق اسلام خوانده‌اند و معتقدند قبولی عبادات سایر فرق جز نواصب و غلات و خوارج، به عدالت و فضل خداوند وابسته است. همه گروه‌ها برای اثبات نظر خود به نصوص آیات و روایات و عقل استناد کرده‌اند. این تحقیق در سه فصل با عناوین بررسی مفهوم ولایت، ادله مخالفان صحت عبادات اهل سنت، ادله موافقان صحت عبادات اهل سنت، تنظیم گردیده است. در فصل نخست به منظور معرفی ولایت، تعریفی از لغت و اصطلاح آن در سه علم فقه، عرفان و کلام بیان شده و در ادامه تقسیم بندی‌های مختلفی از آن ارائه گردیده است. در فصل دوم نظرات برخی از مجتهدین و فقهایی که موافق صحت اعمال اهل سنت نبوده‌اند، مورد بررسی قرار گرفته است. و عبادات اهل سنت را هم از طریق نسبت دادن عناوینی چون کفر و نصب به ایشان و هم از طریق رد دلایلی که بر صحت طاعات آنان دلالت دارد، از درجه اعتبار ساقط کرده است. و در فصل سوم آرای فقهایی که نظری مثبت نسبت به صحت عبادات اهل سنت دارند، بیان شده و ادله‌ای چون، اصالت طهارت و سیره عملی فقها مورد استناد قرار گرفته است.

نام محقق:	خانم نقدی پری
نام اثر:	علل انحراف جنسی در جوانان
مدرسۀ علمیه:	الزهراء - ری
گرایش علمی:	اخلاق و تربیت (پایان نامه)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۵۸۷۸۱

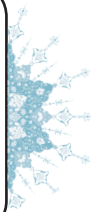
چکیده

از معضلاتی که در جوامع بشری کم و بیش وجود دارد پدیده انحرافات جنسی در نسل جوان است. انحراف جنسی به رفتارهای جنسی مغایر با معیارهای مورد قبول جامعه، قانون و شرع گفته می‌شود. گرچه گزینه جنسی یک خواسته و نیاز طبیعی بشر و جزئی از سرشت و نیاز روانی اوست اما روش صحیح و عقلانی آن است که از مسیر طبیعی و با تکیه بر آموزه‌های وحیانی و کلام معصومان (علیهم‌السلام) برآورده و ارضا شود. البته روانشناسان در خصوص تعریف انحرافات جنسی و راه حل آن‌ها دیدگاه‌هایی دارند که بعضاً با نظر اسلام مغایر بوده و از غنای لازم برخوردار نیستند. در این پژوهش به روش توصیفی، علل انحرافات جنسی در سه حیطه فردی، خانوادگی و اجتماعی و نیز ضررهای جسمی، روحی، روانی و اخلاقی آن مورد بررسی قرار گرفته است. سپس راهکارهایی برگرفته از آموزه‌های وحیانی و کلام اهل بیت (علیهم‌السلام) برای مقابله با انحرافات جنسی و پیشگیری از آن ارائه شده‌اند. عناوین مهم این پژوهش عبارتند از: مباحث پیش‌نیاز پیرامون مسائل جنسی، بررسی زمینه‌ها و عوامل انحرافات جنسی و راه‌های پیشگیری از انحرافات جنسی. در بخشی از نتایج این تحقیق آمده است: ایجاد خانواده سالم بر اساس توصیه‌های اسلام و تربیت جنسی صحیح کودک توسط خانواده، مهم‌ترین نقش را در پیشگیری دارد. جامعه و افراد آن نیز در پیشگیری از انحرافات جنسی جوانان نقش به‌سزایی دارند. آگاهی بخشی به والدین و جوانان در مسائل جنسی و آشنا کردن آن‌ها با پیامدها و مضرات آن، رعایت حجاب و عفاف در محیط جامعه و تأثیر آن در بهداشت روانی افراد و اجتماع و پر کردن اوقات فراغت جوانان از جمله راه‌های مقابله با انحرافات جنسی است.

نام محقق:	خانم نادری
نام اثر:	راهکارهای گسترش عفاف در جامعه
مدرسه علمیه:	امام خمینی ره - رباط کریم
گرایش علمی:	اخلاق و تربیت (پایان نامه)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۱۴۸۸۹

چکیده

«عفاف» حالتی نفسانی است که با اجتناب از تن دادن به خواهش‌ها و تمایلات فطری و خارج نشدن از حد اعتدال حاصل می‌شود و عقیف کسی است که بتواند در حد اعتدال، شهوات و غرایز خود را تحت کنترل درآورد. عفاف یکی از اساسی‌ترین تعلیم اخلاقی اسلام به شمار می‌رود و مسلمانان وظیفه دارند با رعایت موازین آن، حریم زن و مرد را پاس داشته و خود را از انحرافات اخلاقی و اجتماعی حفظ کنند. این امر بر استحکام نهاد خانواده و کاهش آمار طلاق تأثیر خواهد گذاشت و سلامت جامعه اسلامی و آرامش روانی افراد را تضمین خواهد کرد. این تحقیق با جمع‌آوری اطلاعات از منابع روایی، تفسیری، اخلاقی و ... نگرشی نو به راهکارهای گسترش عفاف در جامعه داشته و آن را به روش توصیفی و نظری بررسی کرده است. پژوهش حاضر طی سه فصل کلیات، راهکارهای گسترش عفاف و پیامدهای آن تنظیم گردیده است. در بخشی از نتیجه این پژوهش آمده است:

اهمیت عفاف به عنوان یکی از اساسی‌ترین قوانین الهی بر هیچ متفکری پوشیده نیست و اسلام با طرح آن، تدابیری اساسی در حوزه خانواده و اجتماع اندیشیده است. امروزه باید برای گسترش عفاف در جامعه جهت ایجاد امنیت اجتماعی اموری از جمله امر به معروف و نهی از منکر، تقویت باورهای دینی و معرفی الگوی مناسب به فرزندان، تربیت صحیح آنان و ... را به کار بست. بنابراین برای داشتن جامعه‌ای سالم همه باید پاسدار عفاف باشند. یعنی از یک سو زنان جامعه اسلامی باید از خودنمایی، خودآرایی و دلربایی در محیط بیرون از خانه پرهیز کنند و از سوی دیگر مردان جامعه نیز از چشم‌چرانی و هوسرانی اجتناب ورزند.

نام محقق:	خانم فرجی
نام اثر:	بررسی حق حضانت در فقه امامیه و قانون ایران
مدرسه علمیه:	مشکت
گرایش علمی:	فقه و حقوق اسلامی (پایان نامه)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۹۷۰۵

چکیده

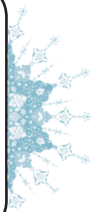
حضانت نوعی ولایت و سلطنت بر کودک و مجنون به منظور نگهداری و تربیت آن هاست. این امر از حقوق و تکالیف والدین به شمار می‌رود. موضوع حضانت از مباحث پیچیده حقوق خانواده است و با وجود مطالعات گسترده فقها و حقوقدانان، هنوز مسائلی از آن ناشناخته مانده است. بر این اساس، در نوشتار حاضر حضانت کودک از دیدگاه فقه امامیه و اهل سنت و قانون مدنی ایران طی سه بخش شامل مباحثی چون مفهوم شناسی، فلسفه حضانت، تربیت کودک، شرایط و موانع حضانت به روش توصیفی مورد بحث قرار گرفته است. اهم عناوین این پژوهش عبارتند از: کلیات شامل مفهوم شناسی حق، ولایت و حضانت در لغت و اصطلاح فقهی و حقوقی؛ مبانی نظری حضانت مشتمل بر فلسفه حضانت، شرایط و موانع حضانت؛ مستحقین امر حضانت و زمان پایان آن؛ کاستی ها و اشکالات در قوانین مربوط به حضانت.

در بخشی از نتیجه آمده است: حضانت به معنای ولایت بر طفل و مجنون به جهت تربیت، نگهداری و هر کاری است که به مصلحت او باشد زیرا فلسفه و هدف اصلی از حضانت، نگهداشت مصلحت کودک است. حضانت نسبت به مادر حق است و نسبت به پدر هم حق است و هم تکلیف. یعنی مادر می‌تواند حضانت طفل را قبول نکند ولی پدر نمی‌تواند. حضانت با ولایت تفاوت دارد زیرا حضانت ناظر به نگهداری کودک است اما ولایت، مربوط به نظارت بر اموال و ازدواج اوست. هر چند رابطه‌ای مستقیم بین آن‌ها برقرار است بدین صورت که میزان توان مالی کودک و چگونگی مصرف آن در چگونگی حضانت، تأثیر می‌گذارد.

نام محقق:	خانم اسکندری نصرت آباد
نام اثر:	علل دین گریزی جوانان در اسلام
مدرسه علمیه:	باقرالعلوم (ع) - شهر قدس
گرایش علمی:	علوم انسانی (مرتبط با حوزه دین) (پایان نامه)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۱۶۰۷۱

چکیده

گرچه انسان فطرتاً خداجوست و به دین گرایش دارد، ولی همواره افرادی در جامعه هستند که از دین گریزانند. دین گریزی به قشر خاص و یا سن خاصی از افراد جامعه محدود نمی‌شود. اما به دلایلی این امر در جوانان نمود بیشتری دارد از این رو در تحقیق پیش رو علل و عوامل آن نظیر عدم تربیت صحیح خانواده، ضعف مبلغان دینی، فقر، تأثیر محیط، دوستان و همسالان مورد بررسی قرار گرفته است. البته راهکارهایی نیز در این زمینه ارائه شده‌اند. در بخشی از نتیجه این پژوهش می‌خوانیم:

دوره جوانی بهترین و با نشاط‌ترین دوره زندگی هر انسانی است که در دین مبین اسلام به این دوران، ارزش و اهمیت زیادی داده شده و اولیاء گرامی اسلام همواره از جوانان حمایت کرده و پیروان جوان خود را به استفاده از آن دوران ارزشمند تشویق می‌کرده‌اند. آیین اسلام که در نظر دارد جامعه بشری را به راه رستگاری هدایت کند تمایل به مذهب را در سن دوازده سالگی برای جوانان قرار داده است تا در این سن که آغاز فعالیت بلوغ است به صورت فطری به سمت پاکی‌ها گرایش پیدا کنند. بنابراین مربیانی که قصد دارند جوانان را به شایستگی تربیت کنند، باید از آیین خلقت پیروی کرده و برنامه‌های تربیتی خود را با خواسته‌های فطری آن هماهنگ سازند. همچنین این دوره مهم از زندگی، دارای ویژگی‌هایی است که توجه به آن‌ها می‌تواند مسیر هدایت این نسل را به سوی دین و ارزش‌های دینی برای هر صاحب نظری روشن کند. در این زمینه راه کارهای نظری و عملی مانند شناخت جوان، خودشناسی، بیان اهداف دین و نقش آن در زندگی و رفتارشناسی جوان، دین گرایی خانواده وجود دارد.

نام محقق:	خانم اسفندیار دولابی
نام اثر:	عزت نفس از دیدگاه امام سجاد (ع)
مدرسۀ علمیه:	الغدیر
گرایش علمی:	اخلاق و تربیت (پایان نامه)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۴۶۸۸

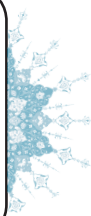
چکیده

«عزت نفس»، یکی از پایه‌های اساسی شخصیت انسان و عامل کسب افتخار و سربلندی و مایه آزادی اوست. عزت مندان هرگز به ذلت و بندگی در برابر دیگران تن در نمی‌دهند و سرمایه شرافت و آزادی خویش را با هیچ قیمتی معامله نمی‌کنند. عزت نفس محرک آدمی در اجرای برنامه‌های اخلاقی است. عزت در معنای خود متضمن شدت و صلابت است و گاهی پسندیده و زمانی ناپسند می‌نماید. کسب عزت نیازمند عواملی نظیر ایمان و عمل صالح، تمسک به قرآن کریم، پذیرش ولایت اهل بیت (ع)، صبر و صداقت است و موانع آن عبارت‌اند از گناه، فقر، دروغ‌گویی، تکبر، دورویی و دنیا دوستی. عزت تام و حقیقی از آن حق تعالی است و هر که طالب عزت است باید آن را در پیشگاه خداوند متعال بجوید. بخشی از نتایج حاصل از این پژوهش عبارت است از: اسلام مکتب عزت و سربلندی است و خواری و ذلت به ساحت مقدس این مکتب راه نخواهد داشت.

از نظر اسلام، انسان در سایه اتصال به خداوند از همه اسارت‌ها و تعلّق‌ها رهایی می‌یابد. در حقیقت با عزت زندگی کردن و از خفت و خواری دوری گزیدن خواسته هر فرد با ایمان از خداوند متعال است که واقعاً تأمین کننده والاترین کرامت‌ها برای یک فرد است. در کلام نورانی خداوند و سخنان گوهر بار امام سجاد (ع) عزت نفس از اهمیت والایی برخوردار است. برخی از سوالات این پژوهش عبارتند از: مفهوم عزت و ذلت از دیدگاه قرآن کریم چیست؟ حقیقت عزت کدام است؟ صاحبان عزت چه کسانی هستند؟ عوامل مؤثر در عزت و ذلت انسان از دیدگاه قرآن کریم کدامند؟

نام محقق:	خانم علایی
نام اثر:	تبری و آثار آن از منظر قرآن کریم و روایات
مدرسه علمیه:	فاطمیه (ع) چیدر
گرایش علمی:	کلام (پایان نامه)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۱۶۶۶۸

چکیده

«تبری»، یکی از واجبات شرعی و فروع دین است که همیشه با تولی ذکر می شود و به معنی اعلام بیزاری از دشمنان خدا، انبیا و اولیای او خصوصاً نبی مکرم اسلام (ص) و امامان معصوم (ع) است. ولی گاه به دلیل اوضاع سخت سیاسی و حفظ مصالح مسلمانان می توان آن را کتمان کرد. تولی و تبری نقش مستقیمی در اعمال و رفتار انسان و رسیدن وی به کمال دارد و تمامی امور دنیوی، اخروی و اخلاقی را شامل می شود. نکته دیگر این که هیچ گاه نمی توان محبت دو فرد یا گروه مخالف را جمع کرد و دوستی خدا و پیامبران با علاقه به دشمنان ایشان ناممکن است. در قرآن کریم و اهل بیت (ع) مصادیقی برای تبری بیان شده است که از جمله می توان به منحرفان اعتقادی، مشرکان، کفار، ظالمان و طاغوت اشاره کرد. پیش گیری از انحراف و کفر مسلمانان، حفظ وحدت، هویت و ارزش های اخلاقی، قبولی اعمال و آموزش گناهان از آثار تبری به شمار می روند. از نتایج این پژوهش می توان به این نکته اشاره کرد که تبری از کسانی واجب است که ویژگی های آنان چون کفر، شرک و ظلم و... در قرآن کریم و احادیث معصومان (ع) آمده است. مسلمانان در سایه عمل به تبری می توانند خود و جامعه اسلامی را از انحراف، گسستگی، ضعف، نابودی، از دست رفتن هویت و ارزش ها و شراکت در باطل حفظ کنند و به شناخت حقیقی خدا و قبولی اعمال و صدق و قبولی محبت خدا، انبیا و معصومین (ع) دست یابند. همچنین در سایه عمل به این واجب الهی است که ایمان پذیرفته و محقق می شود، چرا که تبری، حقیقت ایمان و جزء آن است و سبب حفظ مرزهای ایمان و کمال آن خواهد شد.

نام محقق:	خانم خواجهوي
نام اثر:	نقش نَوّاب و علمادر تداوم مکتب تشيع
مدرسۀ علميه:	الغدیر
گرایش علمی:	پژوهش های مرتبط با مهدویت (پایان نامه)
رتبه:	شایسته تقدیر
کد اثر:	۵۸۰۲

چکیده

عصر غیبت صغری، دورانی حیاتی برای شیعه و تاریخ اسلام به شمار می رود که با شهادت امام حسن عسکری (ع) و غیبت امام مهدی (ع) آغاز گردید و تا سال ۳۲۹ق ادامه یافت. در این محدوده زمانی عثمان بن سعید عمری، محمد بن عثمان، حسین بن روح و علی بن محمد سمري به نیابت از آن حضرت، امور مربوط به شیعیان را سامان داده و زمینه ارتباط مکتوب یا حضوری آنان با امام (ع) را فراهم می آوردند.

این تحقیق به روش توصیفی نقش نایبان خاص امام (ع) و علما در تداوم تشیع در عصر غیبت صغری را مورد بحث و بررسی قرار داده و ضمن اشاره به زندگی نامه آنان، مباحثی را نظیر انواع غیبت، غیر منتظره نبودن موضوع غیبت و فعالیت های مستمر ائمه برای آشنایی مردم با مسئله غیبت و... طرح کرده است. نتایج حاصل از این تحقیق آن است که نایبان خاص و علما به درستی توانستند شیعیان را از تشتت و چند دستگی خارج کرده و به آنان انسجام بخشند. همچنین احادیث و متون روایی شیعه را جمع آوری و حفظ کردند.

این رساله در پایان به این نتیجه رسید که نایبان خاص حضرت مهدی (ع) با اجرای صحیح وظیفه نیابت خاصه توانستند شیعیان امامیه را از تشتت و چند دستگی خارج نموده و انسجام آنها را حفظ نمایند که علمای دینی نیز در این راه کمک حال آنها بوده اند. و از دیگر خدمات علما مدوّن نمودن و جمع آوری احادیث شیعه است که در آن زمان شروع شد و به عنوان سرمایه های علمی جهان شیعه به حساب می رود که از جمله آنها کتاب گرانقدر کافی می باشد.

سخن برگزیدگان

نحوه ارزیابی آثار طلاب جوان در سومین دوره از جشنواره استانی علامه حلی رحمته الله علیه با رشد کیفی چشمگیری همراه بود. نقد عالمانه، نمایانگر نقاط قوت و ضعف یک اثر علمی و تضمین کننده اعتبار علمی آن خواهد بود؛ چنانچه در ارزیابی و نقادی آثار از هر گونه جانبداری و پیش داوری غیرمنصفانه پرهیز شود و نقاط ضعف و قوت آنها با تکیه بر معیارهای علمی و کاربردی به محقق ارائه گردد، روند بالندگی و توسعه دانش سرعت بیشتری خواهد گرفت.

جشنواره علامه حلی رحمته الله علیه استان تهران کوشیده است تا با فراهم آوردن زمینه های مناسب، آثار پژوهندگان جوان را مورد ارزیابی و نقد منصفانه قرار دهد. در ادامه نظرات برگزیدگان و برخی از اساتید جشنواره را درباره فرایند کیفی و کمی جشنواره مشاهده خواهید نمود.

پژوهش، رسالت دانش آموختگان حوزوی

پژوهش و کنکاش علمی، رسالتی است که بر دوش دانش آموختگان مکتب امام صادق علیه السلام گذاشته شده و زینده عنوان طلبه است. یادگیری علوم آلی حوزوی بدون پژوهش بی فایده است و طلبه نخواهد توانست به گونه ای روشمند به پرسش ها و مسائل روز پاسخ دهد و نقشی در تولید علم نخواهد داشت. از این رو در کنار منابع ناب دین یعنی قرآن کریم و احادیث معصومین علیهم السلام و ثراث ارزشمند فقهی، کلامی و معرفتی شیعه که منابعی غنی و گسترده برای پژوهش به شمار می روند امکان پاسخگویی به هر پرسش جدید برای محقق مدرسه امام صادق علیه السلام فراهم است؛ اما موانعی نیز در این زمینه وجود دارند که از جمله می توان به نبود روحیه تحقیق در برخی از طلاب، عدم تعریف خروجی های مفید، نبود نظارت کافی اساتید بر فعالیت های پژوهشی طلاب و فقدان موضوعات مناسب و جزئی برای پژوهش اشاره کرد. در پایان از دست اندرکاران جشنواره کمال تشکر و قدردانی را دارم.

نویسندگی و سخنرانی ضرورت طلبگی

طلبه ضمن این که باید سخنران خوبی باشد بتواند خوب بنویسد. در این میان تشویق و ترغیب طلاب جوان به مقاله نویسی، حمایت از آنان و نیز برگزاری دوره های آموزشی می تواند در توسعه فرهنگ نویسندگی در حوزه ها مؤثر باشد. در حال حاضر فعالیت های پژوهشی مدرسه خوب ارزیابی می شوند و امید است در آینده سطح تلاش ها ارتقا یابد. فراخوان جشنواره از طریق بنرهای تبلیغاتی و ارسال پیامک، روشی نوین و پسندیده است که باید هم از لحاظ کیفیت و هم از جهت کمیت، متنوع شده و گسترش یابد. در پایان از همه کسانی که برای پیشرفت علمی طلاب تلاش می کنند و نیز دبیرخانه جشنواره تشکر می کنم.

ارائه موضوع جهت تسهیل امر پژوهش

اطلاع‌رسانی در خصوص برگزاری جشنواره علامه حلی رحمته چه در بدو امر و چه در ادامه متأسفانه ضعیف بود. پیشنهاد می‌کنم اولاً اطلاع‌رسانی بیشتری در خصوص برنامه‌های جشنواره صورت گیرد؛ ثانیاً با ارائه موضوعات مختلف و جدید به طلاب، فعالیت پژوهشی آنان تسهیل شده و بدین‌وسیله سرگردانی طلاب در انتخاب موضوع کاهش یابد. همچنین در داوری آثار از اساتید برجسته و دانای به امر پژوهش استفاده شود و با تعیین جوایز ارزنده‌تر و چاپ آثار برگزیده، انگیزه طلاب برای گرایش به امر تحقیق افزایش یابد. همچنین باید پژوهش در حوزه اجباری شود تا طلاب به هر شکل ممکن در امر پژوهش وارد گردند.

لزوم بهره‌مندی نفرات برتر از مزایای نخبگی

جشنواره سوم از جهت رشد کمی و کیفی آثار ارسالی و نیز ارزیابی دقیق‌تر آن‌ها بسیار مطلوب بود، گرچه تا رسیدن به نقطه آرمانی راه طولانی در پیش دارد. در این زمینه پیشنهاد می‌شود جشنواره در دو رده سنی جوانان (زیر سی سال) و بزرگسالان (بالای سی سال) برگزار گردد، برگزیدگان به‌عنوان نخبگان حوزوی قلمداد شوند و از مزایای نخبگی برخوردار گردند. به هر حال جشنواره علامه حلی رحمته فرصت مغتنمی است که می‌توان در سایه آن، روند پژوهش محوری حوزه را تسریع بخشید و آن‌را با نیازها و مقتضیات جهانی هماهنگ ساخت. در پایان ضمن تشکر از برگزارکنندگان جشنواره ذکر این نکته ضروری است که جشنواره هنوز از زمان‌بندی یکنواختی برخوردار نیست و تاریخ آغاز و فرجام آن در هر سال تغییر می‌کند.

ضرورت توجه مدارس به نفقات برتر

برنامه‌های جشنواره در مجموع خوب است ولی پیشنهاد می‌کنم سطح مدیریت جشنواره و داوری آثار ارتقا یابد و داوری‌ها کمی تخصصی‌تر شوند. همچنین زمان برگزاری جشنواره با فعالیت‌های درسی طالاب هماهنگ باشد. معاونت پژوهش مدارس نیز همچون معاونت آموزش باید برای طالاب محقق امتیازاتی را در نظر بگیرد. متأسفانه برخی از مدارس، طالاب پژوهشگر خود را که بارها رتبه آورده اند ارج نمی‌نهند و اهمیتی به برگزیدگی آنان نمی‌دهند. همچنین لازم است برای پژوهشگران حوزه، کار پژوهشی فراهم شود و آنان در پژوهش‌گاه‌هایی به امور پژوهشی مشغول گردند و مورد حمایت قرار گیرند. در غیر این صورت، پژوهش به فرجام نیکویی نخواهد رسید.

لزوم ارتباط با مؤسسات و نهادهای فرهنگی

حضور اساتید در مدارس علمیّه و تبیین ضرورت‌های نگارش برای طالاب، برگزاری دوره‌های آموزش روش تحقیق و معرفی موضوعات جدید فقهی، اصولی و کلامی در جهت تقویت جشنواره مؤثر هستند. ارتباط دبیرخانه جشنواره یا مدارس علمیّه با مؤسسات و نهادهای اجتماعی، فرهنگی و دانشگاهی نیز هدفمندی پژوهش‌ها را در پی خواهد داشت و پژوهش‌گر حوزوی را با فضای تحقیقاتی در سطح جامعه بیش از پیش آشنا کرده و فرصت‌های جدیدی را در عرصه پژوهش برای وی فراهم خواهد آورد. ایجاد فضای نقد مقالات از سوی اساتید و سایر طالاب هم از جمله مواردی است که می‌تواند سطح علمی آثار را ارتقا بخشد.

توجه بیشتر به تحقیقات کلاسی

حوزه‌های علمی به‌عنوان مهد تمدن اسلامی باید پیش‌تاز عرصه پژوهش و تولید علم به‌ویژه در حوزه علوم انسانی - اسلامی همچون اقتصاد، مدیریت، حقوق، روانشناسی و ... باشند که به‌شدت مورد نیاز جامعه ماست و جشنواره علامه حلی رحمته محل مناسبی است که می‌تواند طلاب را برای رسیدن به این اهداف راهنمایی کرده و با اجرای برنامه‌هایی، انگیزه لازم را در آنان به وجود آورد. چرا که پژوهش و تولید علم به موازات امور تحصیل و تبلیغ ضرورت دارند. پیشنهاد می‌شود مسئولان جشنواره بحث تحقیقات کلاسی در مدارس را بیشتر مورد توجه قرار دهند تا طلاب بتوانند از موضوعات کوچک‌تر و آسان‌تر شروع کرده و از استعداد های خود بهره‌گیرند. جشنواره علامه حلی رحمته طی چند دوره گذشته تا حدودی چرخ پژوهش را در مدارس علمی به حرکت در آورده است و ان شاءالله در آینده نیز توفیق بیشتری خواهد یافت.

ضرورت شناسایی نخبگان و تربیت آنان

نویسندگی دارای ارزش فراوانی است. چرا که به فرموده امام صادق علیه السلام اگر نوشتن نبود علوم، مندرس می‌گردید و آداب از میان می‌رفت. جشنواره علامه حلی رحمته فرصت مغتنمی برای طلاب علوم دینی به‌شمار می‌رود و آنان می‌توانند همانند علمای پیشین وارد عرصه تألیف و تحقیق شوند.

البته برای رسیدن به این مهم لازم است دبیرخانه، طلاب نخبه را در سراسر مدارس علمی تهران شناسایی و برای آن‌ها دوره‌های مختلف و فوق تخصص پژوهش و تحقیق طراحی کرده و به اجرا درآورد تا آنان با متد علمی جدید به تحقیق بپردازند و شمار پژوهشگران حوزوی در هر سال افزایش یابد. انتظار این است که کارنامه نهایی در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گیرد و دلایل رد یا قبول اثر، به صاحبان آن اعلام گردد تا بتوانند به رفع اشکالات خود بپردازند.

لزوم تامین امکانات پژوهشی در مدارس

ضعف اصلی پژوهش در حوزه‌های علمیّه مربوط به سیستم آموزشی و درسی است که هنوز برنامه‌ای جدی برای پژوهش طلاب تعریف نشده است همچنین کمبود امکانات تحقیقاتی نظیر رایانه و اینترنت و نیز عدم آشنایی طلاب با نحوه استفاده از آن‌ها، از دلایل مهم دوری طلاب از مباحث پژوهشی است که مسئولان حوزه باید چاره‌ای برای آن بیندیشند. پیشنهاد می‌کنم جشنواره شرایط و ویژه‌ای در خصوص شیوه گذراندن درس‌ها و شرکت در امتحان‌های ارتقایی و ... برای پژوهشگران قائل شود. پشتیبانی مادی نیز در این زمینه بسیار مهم است. نکته پایانی این که راهنمایی اساتید بسیار مؤثر است به‌ویژه اگر اساتید راهنما فرصت قابل توجهی را در اختیار پژوهشگران قرار دهند و نظارت بیشتری بر فعالیت آنان داشته باشند آثار کامل‌تری عرضه خواهد شد.

تشکیل کانون پژوهشگران حوزوی

امروزه قلم‌زدن طلاب از اهمیت بسزایی برخوردار است، چرا که جامعه ما نیازمند تولید علم و نظریه‌پردازی است و شکوفایی و بالندگی جامعه به این امر بستگی دارد. برنامه‌های تبلیغی و آموزشی جشنواره سوم علامه حلی رحمته، بسیار گسترده‌تر و با سرعت عمل بهتری نسبت به سال‌های قبل برگزار گردید و از روند رو به رشد و مناسبی برخوردار بود.

انتظار این است که به کیفیت و محتوای آثار امتیاز بیشتری تعلق گیرد و آثار برگزیده به صورت کتابی مستقل منتشر گردد. همچنین پیشنهاد می‌شود کانون طلاب اهل قلم تشکیل شده و از همه پژوهشگران علاقه‌مند و برگزیده برای عضویت در آن دعوت به عمل آید تا ضمن فراهم آمدن زمینه بیشتر برای فعالیت‌های علمی آنان، مورد حمایت علمی، معنوی و مالی بیشتری قرار گیرند.

نقش کارنامه نهایی در رشد آثار پژوهشی

پیشنهاد می‌کنم نحوه ارزیابی آثار و کارنامه نهایی آن‌ها برای نویسندگان ارسال شود تا طلاب بتوانند با دقت بیشتری به تدوین اثر خود در سال‌های آینده پرداخته و از این طریق در تقویت برنامه‌های جشنواره بکوشند.

همچنین به جای چاپ چکیده آثار برتر، اصل آن‌ها در قالب کتاب منتشر گردد، اخبار جشنواره و نتایج آن هم از طریق صدا و سیما اطلاع رسانی شود، منابع اصلی در اختیار طلاب پژوهشگر قرار گیرد تا بر غنای اثر آنان افزوده شود، قوانین مربوط به پایان نویسی نیز باید تغییر کند و اصل پژوهش محوری در تدوین پایان نامه‌ها لحاظ گردد. استادان حوزه هم بیش از گذشته در زمینه هدایت طلاب در مسئله پایان نامه نویسی اهتمام بیشتر و جدی‌تری داشته باشند و نظارت بیشتری بر فعالیت پژوهشی آنان داشته باشند.

تلاش مستمر، رمز مهارت افزایی

به نظر می‌رسد اگر دبیرخانه در طول سال فعال باشد قطعاً می‌تواند توفیقات خود را دو چندان کند. همچنین چنانچه کارگروهی متشکل از اساتید و پژوهشگران نخبه حوزوی به عنوان اتاق فکر جشنواره، فعالیت کرده و طلاب و اساتید را به امر پژوهش تشویق کنند جشنواره برآیند مناسب‌تر و عملکرد شایسته‌تری خواهد داشت.

به طور قطع طلاب نیز هر قدر تلاش مستمر و بیشتری در امر پژوهش داشته باشند مهارت آنان افزایش خواهد یافت و می‌توانند در زمینه‌ها و موضوعات مهم و مؤثر علمی و پژوهشی آثار بهتری را ارائه کنند.

ضرورت پژوهش کاربردی در حوزه قرآن و روایات

انجام کارهای پژوهشی به‌ویژه در موضوعات کاربردی مربوط به مضامین قرآن کریم و روایات، بسیار ضروری و از نیازهای امروز جامعه به شمار می‌رود. در این زمینه آموزش‌هایی که اساتید در اختیار طلاب می‌گذارند و نیز حمایت بی‌دریغ معاونت‌های پژوهش در مدارس، موجب جوشش بیشتر طلاب خواهد بود.

انتظار این است که با برنامه‌ریزی بهتر بر کیفیت فعالیت‌های جشنواره افزوده شود. در این دوره از جشنواره، اطلاع‌رسانی به موقع و مناسب صورت نگرفت و هماهنگی لازم میان اعضای دبیرخانه وجود نداشت. پیشنهاد می‌کنم محدودیت سنی لغو گردد تا پژوهشگرانی که آثار ارزشمندی دارند ولی سن آنان بیشتر از سی سال است بتوانند در جشنواره شرکت کنند.

تداوم جشنواره عامل افزایش انگیزه پژوهشی

گرچه سطح مشارکت حوزه‌ها در این دوره کاهش پیدا کرده‌بود ولی تداوم برگزاری جشنواره، انگیزه طلاب برای پژوهش را افزایش داده است. پیشنهاد می‌کنم مسئولان جشنواره در مدارس حضور یابند تا طلاب و معاونت‌های پژوهش از نزدیک با آنان آشنا شده و انگیزه بیشتری نسبت به فعالیت‌های پژوهشی و ارائه پژوهش‌های قوی‌تر پیدا کنند.

استادان راهنمای آثار برتر معرفی و تقدیر شوند، زمان ارسال اثر مشخص باشد و تلاش شود تا طی این مدت، مشکلی برای ارسال آثار وجود نداشته باشد. تغییر در سمت‌های اجرایی و علمی جشنواره بسیار مؤثر بوده و در روند پیشرفت آن تأثیر زیادی داشته است. ایرادهای سایت جشنواره نیز که در این دوره با مشکلاتی مواجه بود بررسی و مرتفع گردد.

هدفدار شدن خروجی های جشنواره

پس از برگزاری سه دوره جشنواره، اکنون لازم است طلاب اهل قلم، گروه‌بندی شده و با برگزاری دوره‌های آموزشی پیوسته، در جهت رشد علمی و پژوهشی آنان اقدام شود. البته زحماتی که هم اکنون اساتید در جهت دهی به این استعدادها تقبل می‌کنند نیز قابل تقدیر است. همچنین باید خروجی‌های جشنواره هدفمند شود.

یعنی هدف بلند مدت جشنواره باید تربیت پژوهشگران مستعد حوزوی در گروه‌های تخصصی باشد که طبعاً نتیجه‌اش تولید آثار متقن و اصولی از میان همین گروه‌هاست. البته اگر آثار برگزیده هر دوره‌ای در چند مجلد چاپ و در اختیار تمام حوزه‌ها و مدارس قرار گیرد نیز کاری مفید است و می‌تواند آثار و برکات فراوانی در آینده داشته باشد.

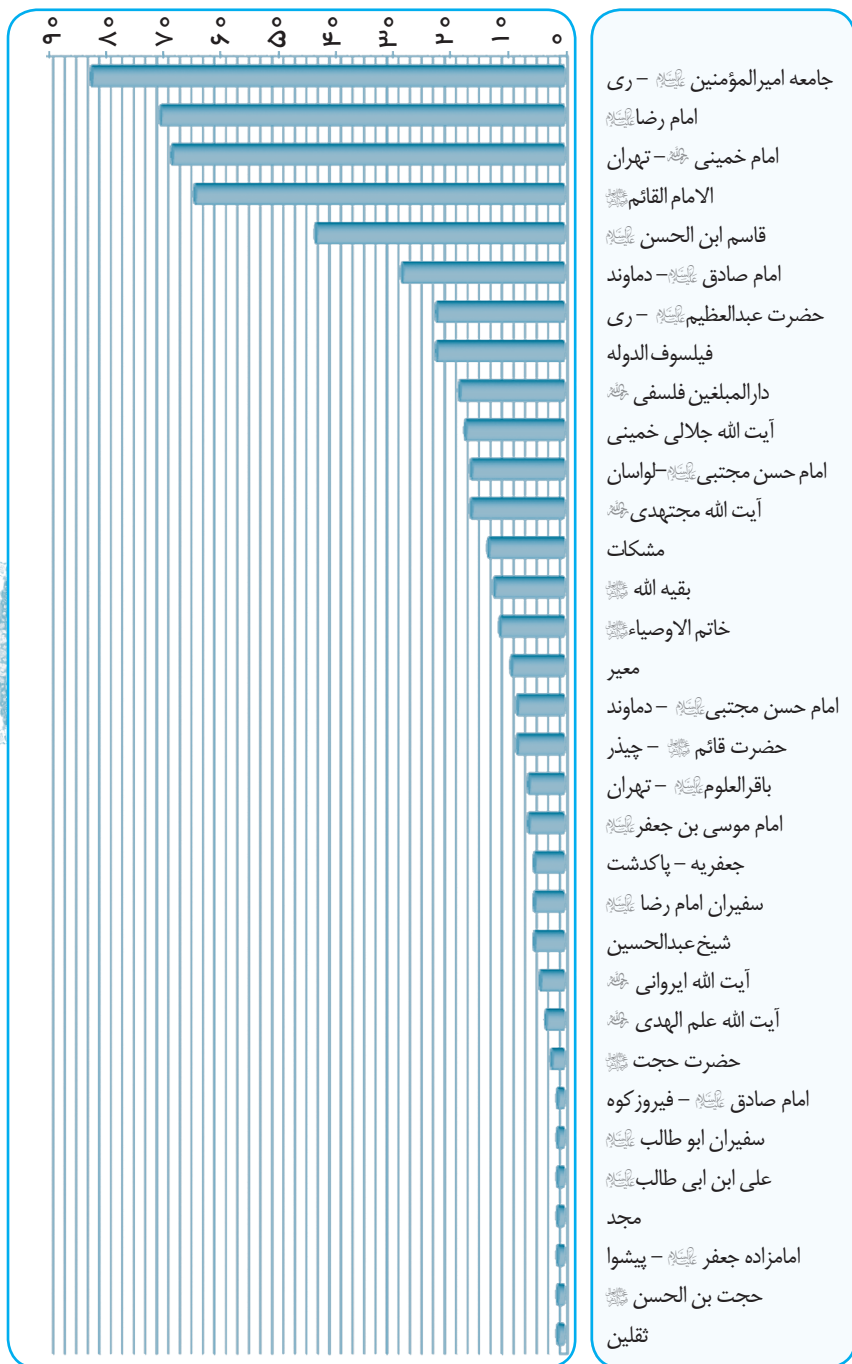
لزوم تشکیل کارگروه آموزشی ویژه نفرات برتر

باید با تشکیل کارگروه‌های متعدد برای برگزیده‌ها و منتخبان هر دوره در جهت حفظ، آموزش و پیشرفت آن‌ها تلاش شود تا بدین وسیله در سال‌های آینده شاهد رشد روزافزون و رقابتی سخت‌تر در جشنواره باشیم.

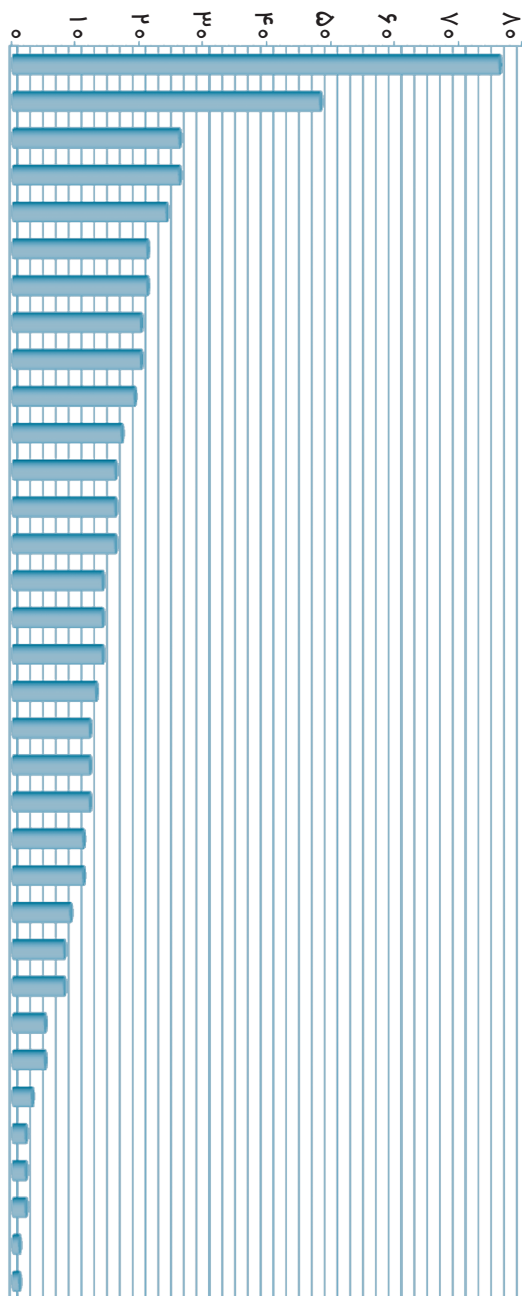
اگر نقاط ضعف و قوت پژوهش‌ها به پژوهشگران اعلام شود قطعاً تجربه بسیار ارزشمندی برای آن‌ها خواهد بود. زمانبندی مناسب‌تر و اطلاع‌رسانی بهتر در تمام زمینه‌های جشنواره نیز خصوصاً برای فارغ التحصیلان، استقبال بیشتری را موجب می‌شود.

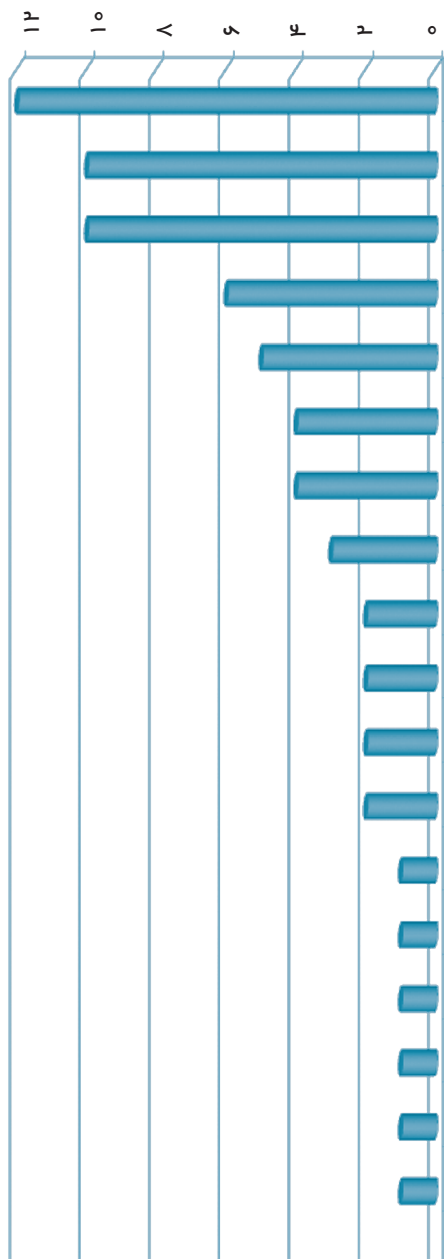

زهراى اطهر علیها السلام
 حضرت عبدالعظیم علیه السلام - ری
 الزهرا علیها السلام - تهران
 الزهرا علیها السلام - ری
 خدیجه امّ المؤمنین علیها السلام
 حضرت خدیجه علیها السلام
 فاطمیه علیها السلام - ورامین
 الغدير
 قاسم ابن الحسن علیه السلام
 مشکات
 امام خمینی علیه السلام - رباط کریم
 باقر العلوم علیه السلام - شهر قدس
 حضرت حجت علیه السلام
 حضرت فاطمه علیها السلام
 فاطمه الزهرا علیها السلام
 حضرت زینب کبری علیها السلام
 فاطمیه علیها السلام - پاکدشت
 کوثر - تهران
 بانو امین
 قبا
 حضرت معصومه علیها السلام
 کوثریه
 حضرت زینب علیها السلام شاهد
 کوثر - ورامین
 نور الزهرا علیها السلام
 حضرت ولی عصر علیه السلام
 نجمه خاتون علیها السلام
 فاطمیه علیها السلام - چیتزر
 کریمه اهل بیت علیها السلام
 امام حسن مجتبی علیه السلام
 معصومیه
 الزهرا علیها السلام - رودهن
 امام صادق علیه السلام - اسلام شهر
 الزهرا علیها السلام - ولوان

مشکات

امام خمینی (ره) - تهران

فیلسوف الدوله

امام صادق (ع) - دماوند

حضرت عبدالعظیم (ع) - ری

دارالمبلغین فلسفی (ع)

امام رضا (ع)

آیت الله ایروانی (ع)

الامام القائم (ع)

جامعه امیرالمؤمنین (ع)

شیخ عبدالحسین

بقیه الله (ع)

مجد

معیر

آیت الله مجتهدی (ع)

جعفریه - پاکدشت

باقرالعلوم (ع) - تهران

قاسم ابن الحسن (ع)

حضرت عبدالعظیم علیه السلام - ری

زهراى اطهر علیه السلام

الغدیر

الزهرا علیه السلام - ری

فاطمیه علیه السلام - پاکدشت

کوثر

حضرت زینب کبری علیه السلام

الزهرا علیه السلام - تهران

حضرت خدیجه علیه السلام

حضرت فاطمه علیه السلام

باقرالعلوم علیه السلام - شهر قدس

امام خمینی علیه السلام - رباط کریم

حضرت معصومه علیه السلام

فاطمیه علیه السلام - ورامین

قبا

کوثریه

حضرت حجت علیه السلام

نور

حضرت زینب علیه السلام شاهد

قاسم ابن الحسن علیه السلام

کریمه اهل بیت علیه السلام

بانو امین

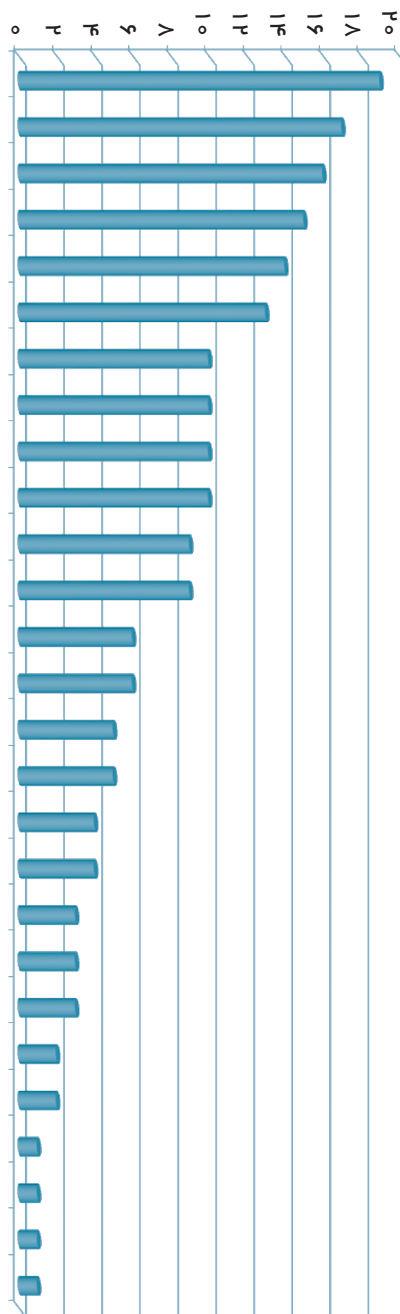
فاطمیه علیه السلام - تهران

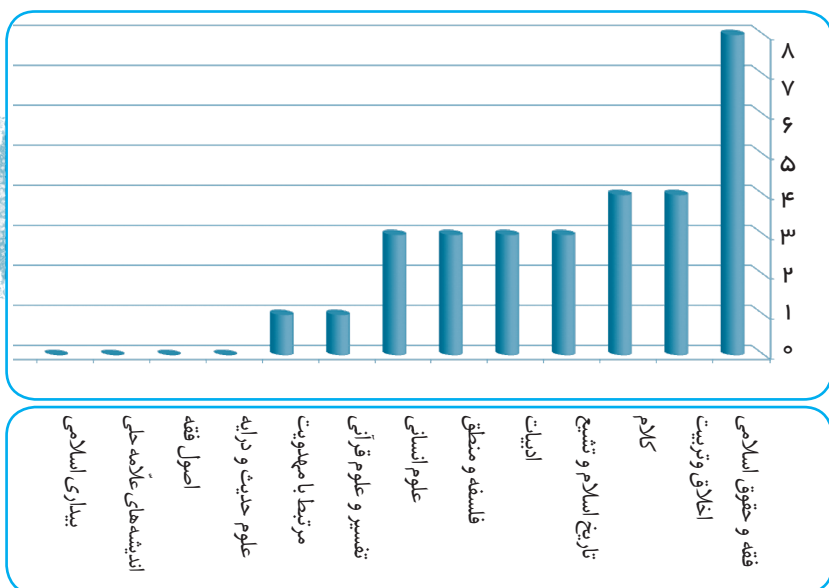
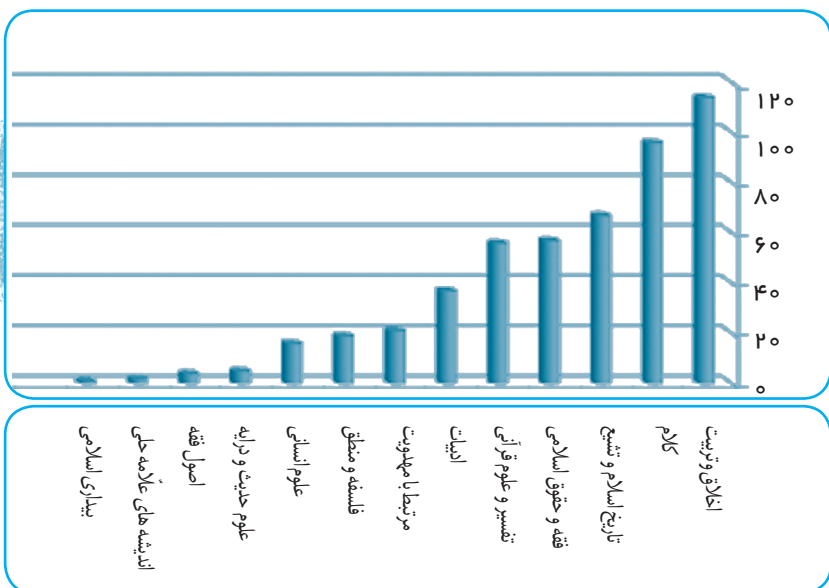
فاطمه الزهرا علیه السلام

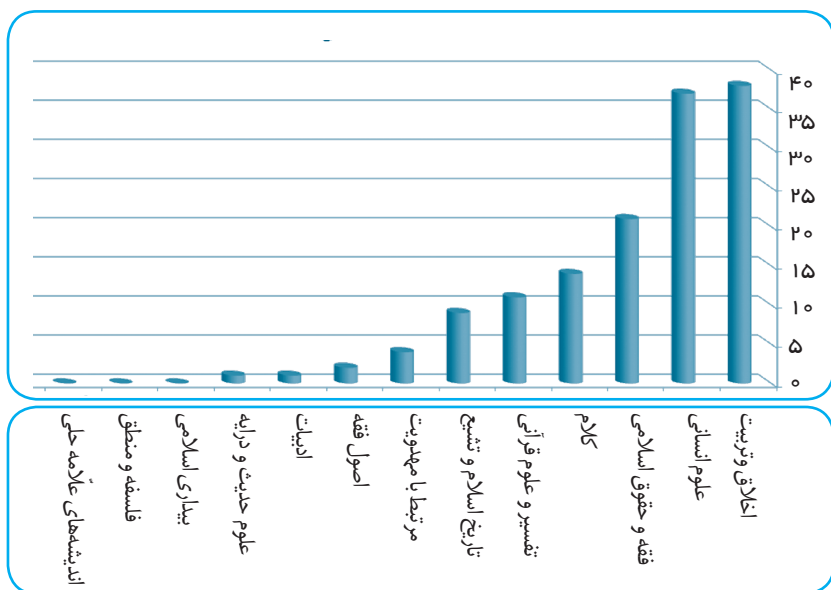
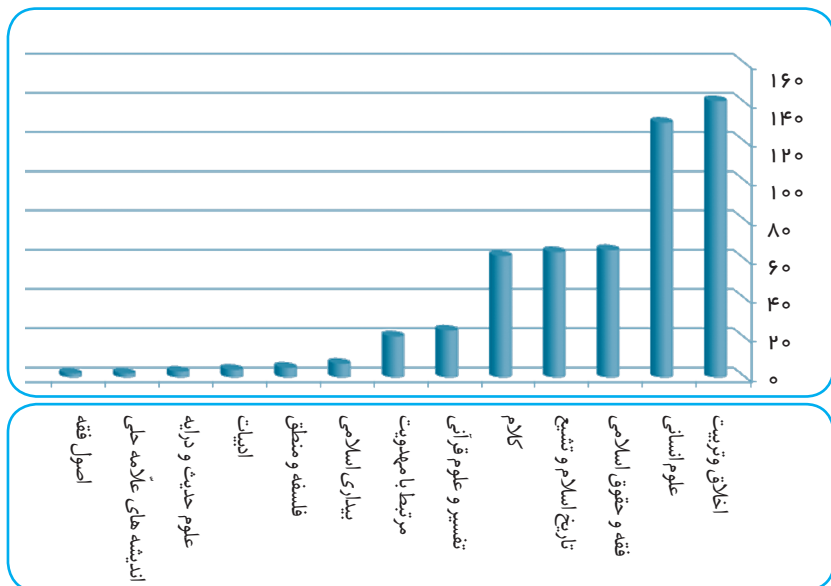
امام حسن مجتبی علیه السلام

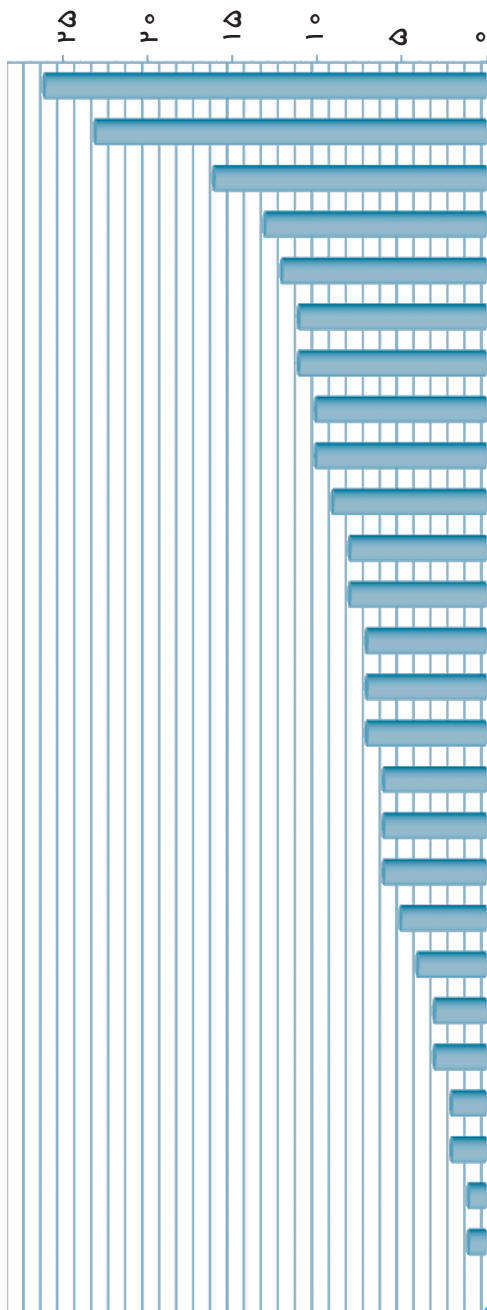
حضرت خدیجه علیه السلام

حضرت ولی عصر علیه السلام

قبولی	مجموع آثار	قبولی			توقف در اجمالی	گرایش آثار برادران
		سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱		
۴	۱۱۴	۱	۲	۱	۱۱۰	اخلاق و تربیت
۳	۳۷	۰	۱	۲	۳۴	ادبیات
۰	۲	۰	۰	۰	۲	آراء و اندیشه های علامه حلی رحمته الله علیه
۰	۴	۰	۰	۰	۴	اصول فقه
۰	۱	۰	۰	۰	۱	بیداری اسلامی
۱	۲۱	۰	۱	۰	۲۰	پژوهش های مرتبط با مهدویت
۳	۶۷	۱	۲	۰	۶۴	تاریخ اسلام و تشیع
۱	۵۶	۰	۱	۰	۵۵	تفسیر و علوم قرآنی
۳	۱۶	۱	۱	۱	۱۳	علوم انسانی (مرتبط با حوزه دین)
۰	۵	۰	۰	۰	۵	علوم حدیث و درایه
۸	۵۷	۰	۶	۲	۴۹	فقه و حقوق اسلامی
۳	۱۹	۱	۲	۰	۱۶	فلسفه و منطق
۴	۹۶	۰	۳	۱	۹۲	کلام

قبولی	مجموع آثار	قبولی			توقف در اجمالی	گرایش آثار خواهران
		سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱		
۳۸	۱۴۱	۰	۳۸	۰	۱۰۳	اخلاق و تربیت
۱	۴	۰	۱	۰	۳	ادبیات
۰	۲	۰	۰	۰	۲	آراء و اندیشه های علامه حلی رحمته الله علیه
۲	۲	۰	۲	۰	۰	اصول فقه
۰	۷	۰	۰	۰	۷	بیداری اسلامی
۴	۲۱	۰	۴	۰	۱۷	پژوهش های مرتبط با مهدویت
۹	۶۴	۰	۹	۰	۵۵	تاریخ اسلام و تشیع
۱۱	۲۴	۰	۱۱	۰	۱۳	تفسیر و علوم قرآنی
۳۷	۱۳۰	۰	۳۷	۰	۹۳	علوم انسانی (مرتبط با حوزه دین)
۱	۳	۰	۱	۰	۲	علوم حدیث و درایه
۲۱	۶۵	۰	۲۱	۰	۴۴	فقه و حقوق اسلامی
۰	۵	۰	۰	۰	۵	فلسفه و منطق
۱۴	۶۲	۰	۱۴	۰	۴۸	کلام

مدرسۀ علمیه	توقف در اجمالی	قبولی	برگزیده	شایسته تقدیر	جمع آثار ارسالی
الامام القائم علیه السلام	۶۲	۲	۰	۱	۶۴
امام حسن مجتبی علیه السلام - دماوند	۸	۰	۰	۰	۸
امام حسن مجتبی علیه السلام - لواسان	۱۶	۰	۰	۰	۱۶
امام خمینی علیه السلام - تهران	۵۸	۱۰	۱	۱	۶۸
امام رضا علیه السلام	۶۶	۴	۰	۰	۷۰
امام صادق علیه السلام - دماوند	۲۲	۶	۰	۱	۲۸
امام صادق علیه السلام - فیروزکوه	۱	۰	۰	۰	۱
آیت الله ایروانی رحمته الله	۱	۳	۰	۱	۴
باقر العلوم علیه السلام - تهران	۵	۱	۰	۰	۶
بقیه الله رحمته الله	۱۰	۲	۰	۰	۱۲
آیت الله مجتهدی رحمته الله	۱۵	۱	۰	۱	۱۶
امام موسی بن جعفر علیه السلام	۶	۰	۰	۰	۶
جامعه امیرالمومنین علیه السلام	۸۰	۲	۰	۰	۸۲
جعفریه - پاکدشت	۴	۱	۰	۱	۵
قائم رحمته الله - چذر	۸	۰	۰	۰	۸
حضرت حجت علیه السلام	۲	۰	۰	۰	۲
حضرت عبدالعظیم علیه السلام - ری	۱۷	۵	۰	۳	۲۲
خاتم الاوصیاء علیه السلام	۱۱	۰	۰	۰	۱۱
دارالمبلغین فلسفی رحمته الله	۱۴	۴	۰	۰	۱۸
سفیران امام رضا علیه السلام	۵	۰	۰	۰	۵
سفیران ابو طالب علیه السلام	۱	۰	۰	۰	۱
شیخ عبدالحسین	۳	۲	۰	۱	۵
آیت الله علم الهدی رحمته الله	۳	۰	۰	۰	۳
علی ابن ابی طالب علیه السلام	۱	۰	۰	۰	۱
فیلسوف الدوله	۱۲	۱۰	۰	۳	۲۲
قاسم ابن الحسن علیه السلام	۴۲	۱	۰	۰	۴۳
مجد	۰	۱	۰	۰	۱
مشکات	۱	۱۲	۰	۳	۱۳
معیر	۸	۱	۰	۰	۹
امامزاده جعفر - پیشوا	۱	۰	۰	۰	۱
حجت بن الحسن علیه السلام	۱	۰	۰	۰	۱
ثقلین	۱	۰	۰	۰	۱
آیت الله جلالی خمینی	۱۷	۰	۰	۰	۱۷

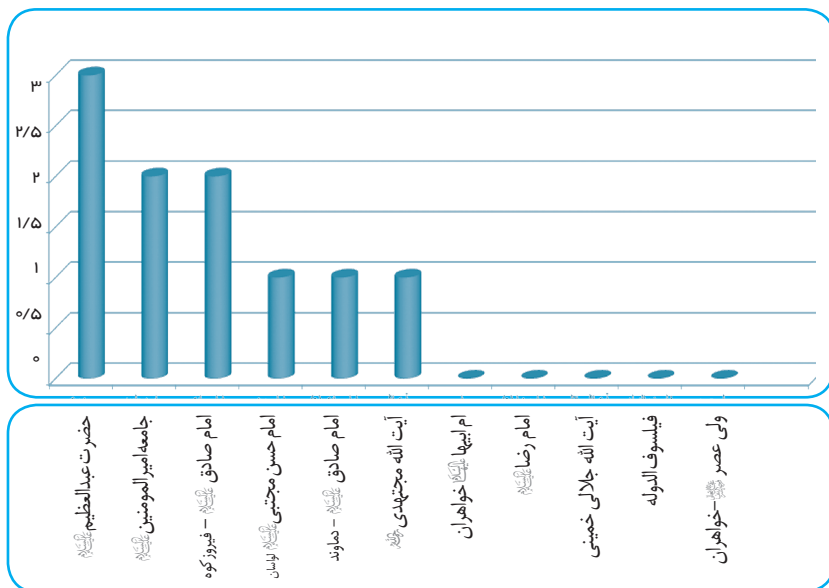
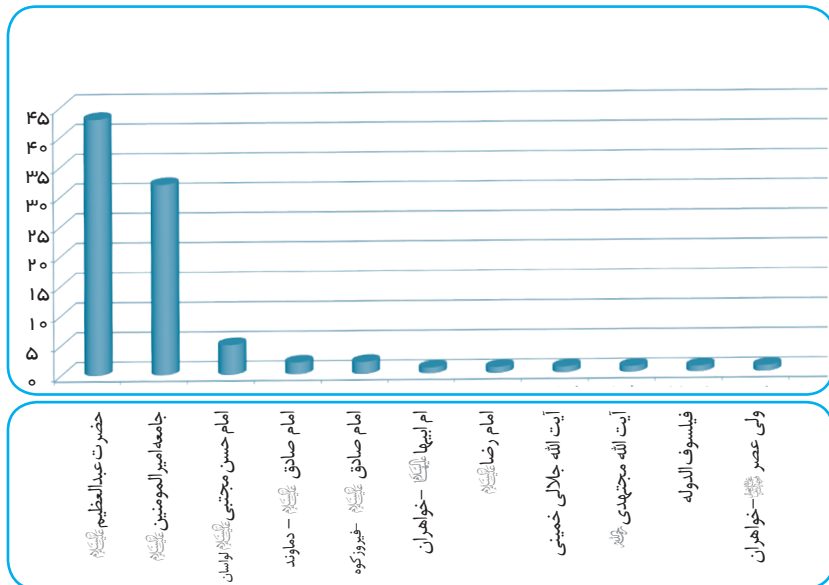

مدرسه علمیه	توقف در اجمالی	قبولی	برگزیده	شایسته تقدیر	جمع آثار ارسالی
الغدیر	۳	۱۶	۲	۲	۱۹
امام حسن مجتبی (ع)	۱	۱	۰	۰	۲
امام خمینی (ع)	۸	۹	۰	۱	۱۷
امام صادق (ع) - اسلام شهر	۱	۰	۰	۰	۱
باقرالعلوم (ع) - شهر قدس	۷	۹	۰	۱	۱۶
بانو امین	۱۰	۲	۰	۰	۱۲
حضرت حجت (ع)	۱۲	۴	۱	۰	۱۶
حضرت عبدالعظیم (ع)	۲۹	۱۹	۱	۰	۴۸
حضرت فاطمه (ع)	۶	۱۱	۱	۱	۱۷
زهرا ی اطهر (ع)	۵۹	۱۷	۱	۰	۷۶
فاطمه الزهرا (ع)	۱۳	۱	۰	۰	۱۴
قاسم ابن الحسن (ع)	۱۷	۳	۰	۰	۲۰
قبا	۷	۵	۰	۰	۱۲
کریمه اهل بیت (ع)	۰	۳	۱	۰	۳
کوثریه	۶	۵	۱	۰	۱۱
مشکوه	۱۹	۰	۰	۱	۱۹
نجمه خاتون (ع)	۵	۰	۰	۰	۵
معصومیه	۲	۰	۰	۰	۲
نور الزهرا (ع)	۴	۴	۰	۰	۸
حضرت ولی عصر (ع)	۷	۱	۰	۰	۸
حضرت معصومه (ع) - دماوند	۶	۶	۰	۰	۱۲
کوثر - تهران	۴	۹	۱	۰	۱۳
کوثر - ورامین	۴	۵	۰	۰	۹
الزهرا (ع) - تهران	۱۶	۱۰	۰	۰	۲۶
الزهرا (ع) - رودهن	۲	۰	۰	۰	۲
الزهرا (ع) - ری	۱۱	۱۵	۰	۱	۲۶
الزهرا (ع) - واوان	۱	۰	۰	۰	۱
حضرت زینب کبری (ع)	۴	۱۰	۰	۰	۱۴
حضرت زینب (ع) شاهد	۸	۳	۰	۰	۱۱
حضرت خدیجه (ع)	۱۱	۱۰	۰	۰	۲۱
خدیجه ام المؤمنین (ع)	۲۳	۱	۰	۰	۲۴
فاطمیه (ع) - پاکدشت	۰	۱۴	۰	۰	۱۴
فاطمیه (ع) - چینر	۳	۲	۰	۱	۵
فاطمیه (ع) - ورامین	۱۵	۶	۰	۰	۲۱

سخن‌دیرخانه

امروزه کمتر کسی را می‌توان یافت که در مسائل مربوط به زندگی مادی و معنوی خود کنجکاوی نکند و در او شوق دستیابی به حقایق نابافته وجود نداشته نباشد. گویی این مسئله امری فطری و همگانی می‌نماید. حال چنان‌چه این کنجکاوی در مسائل علمی و توأم با جدیت و بهره‌گیری از نتایج حاصله باشد هرگز بیهوده نخواهد بود. ضمن آن‌که بهره‌مندی و پیشرفت پژوهشگر را افزایش خواهد داد، روحیه پژوهشی را تقویت کرده و دریچه‌های دانایی را به روی او خواهد گشود. بررسی اجمالی تاریخ حوزه‌های علمیّه و زندگی علمای دینی - از آغاز دوره اسلامی تاکنون - بیانگر این واقعیت است که حوزیان هیچ‌گاه از فعالیت‌های علمی و کنجکاوی‌های عالمانه بیگانه نبوده و همواره در کنار برنامه‌های آموزشی و برگزاری کلاس‌های درس به فراخور فرصت و امکاناتی که در اختیار داشتند به فعالیت پژوهشی و نگارشی می‌پرداختند. توجّه به این امر مهم، مسئولان جشنواره را بر آن داشت تا فرهنگ پژوهیدن را در سطح مدارس علمیّه تهران فراگیر کرده و تمهیداتی را فراهم آورند تا همه پایه‌های تحصیلی بتوانند در جشنواره علامه حلی رحمه‌الله حضور یابند. بدین منظور برای نخستین بار در کشور مقرر گردید تا طلاب پایه‌های اوّل تا سوم همانند سایر طلاب، آثار خود را با عنوان «تحقیق کلاسی» به جشنواره ارسال کنند تا مطابق معیارهای خاصی که البته به شکلی سهل‌گیرانه تنظیم شده، ارزیابی و برگزیده‌های این بخش نیز مورد تقدیر و تشویق قرار گیرند. خوشبختانه این امر مورد استقبال طلاب قرار گرفت و مجریان جشنواره را نسبت به آینده این حرکت امیدوار ساخت. از میان نود تحقیق کلاسی که به دبیرخانه ارسال گردید، تعدادی اثر برتر از مدارس علمیّه شناخته شده که اسامی آنان و چکیده آثارشان در ادامه این ویژه‌نامه درج گردیده است.

چکیده اثر:

باب الفاعل

رساله الحاضر هو مبحث الفاعل من كتاب النهجه المرضيه (سيوطي) يطرح باسلوب دراسي جديد بصوره مختصره و بعباره سهله للمتعلم في مستوى كتاب النهجه مع ذكر العناوين و التعليق في كل مسئله جديده للبحث في باب الفاعل نحو تعريف الفاعل، اعرابه، موضعه، حذف الفاعل و ... و حتى الرسم البياني لذالك و يطرح عناوين بشكل جيد موضعه في مجموع المطالب و من مميزات اخرى لهذه المکتوب جهد اخذ الامثال من آيات القرآن الكريم و تطبيق مطالبه عليها.

آقای حجت صديق نژاد

مدرسہ علمیہ امام حسن مجتبیٰ (علیه السلام) اوسان

رتبه برتر مدرسه

چکیده اثر:

قاعده تشنيه در ثلاثی محذوف الاصل

صرف، علمی است که درباره تغییرات واژگانی و چگونگی ساختن آن‌ها سخن می‌گوید بحث ملحقات جمع‌های سالم (مذکر و مؤنث)، مثنی، شیوه‌های تشنيه بستن ثلاثی محذوف الاصل، مرکب اضافی و اوزان اطردای از مباحث مهم صرفی است که در این تحقیق به‌روش توصیفی مورد بحث قرار گرفته و نتایجی را به دست داده است.

آقای فرزاد مومینوند

مدرسہ علمیہ حضرت عبدالعظیم (علیه السلام)

رتبه برتر مدرسه

۱۲۰

آقای سعید نادری

مدرسۀ علمیه حضرت عبدالعظیم علیه السلام

رتبه برتر مدرسۀ

معانی حروف جر

یکی از مباحثی که در علم نحو کاربرد فراوانی دارد «حروف جر» است. حروف جر بر سر اسم وارد شده و آن را جر می‌دهد. درباره اقسام و انواع حروف جر و معانی هر یک، اظهار نظرهای متفاوتی وجود دارد. این پژوهش نظر نحویان بصری و کوفی را به‌روش توصیفی مورد بررسی و ارزیابی قرار داده و نتایج آن را تبیین کرده است.

افعال ناقصه

یکی از مباحث مهمی که در علم نحو و ادبیات عرب کاربرد فراوانی دارد موضوع «افعال ناقصه» است. افعال ناقصه یا نواسخ فعلی افعالی هستند که بر جمله اسمیه وارد شده و مبتدا را مرفوع و خبر را منصوب می‌کنند. این افعال از آن‌رو که نیازمند خبر هستند «ناقصه» نامیده شده‌اند. البته گاه این نیاز به خبر در این افعال وجود ندارد به‌همین دلیل، می‌توانند به صورت تام در جمله واقع شوند. این پژوهش به روشی توصیفی دیدگاه نحویان در خصوص افعال ناقصه و موارد تام بودن آن‌ها را مورد ارزیابی قرار داده است.

آقای جلال منصوری

مدرسۀ علمیه حضرت عبدالعظیم علیه السلام

رتبه برتر مدرسۀ

چکیده اثر:

مفعول له، مفعول معه

ادبیات عرب دارای ویژگی‌های منحصر به فردی است که جایگاه آن را در میان زبان‌های دیگر برجسته کرده است؛ قواعد ادبیات عرب به دلیل قوت استدلال و گستره شمول و قاعده‌مندی شیواترین قواعد است.

یکی از این قواعد «مفعول له» و «مفعول معه» است که کاربرد فراوانی دارد. در این پژوهش تعریف، اقسام و موارد استعمال «مفعول له» و «مفعول معه» به روشی توصیفی بررسی شده است.

آقای ابوالفضل سبزی آبادی

مدرس علمیه امام صادق (ع) - فیروزکوه

رئیس هیئت مدیره

چکیده اثر:

تنقیح بحث الف و لام در علم نحو

بی‌شک نظام آموزشی حوزه در قلمرو موضوعات سنتی خود نیازمند تجدید نظر جدی است و باید تغییرات اساسی و مبتنی بر نیازهای امروزمین در کتب درسی و مباحث آن‌ها ایجاد گردد. از جمله مواردی که دارای مباحث زائد است و باید از کتاب‌های ادبی حوزه حذف گردد مباحث مربوط به الف و لام است. در این نوشتار سعی بر آن است تا با روشی توصیفی موارد زائد بحث، معرفی و دلایل آن را به تفصیل مورد ارزیابی قرار دهد.

آقای سعید رسولی

مدرس علمیه امام صادق (ع) - دماوند

رئیس هیئت مدیره

آقای محمد امین صلواتی

مدرسۀ علمیه جامعہ امیر المومنین

رتبه برتر مدرسه

تلخیص نموداری بخش تصورات منطقی یک

منطق علمی است که رعایت قواعد آن، انسان را از خطای در فکر مصون می‌دارد. رعایت قواعد منطق نیازمند بحث از احوال الفاظ از جهت عامه است. یعنی منطقی به ضرورت قاعده فهم و تفهیم در ارتباط با دیگران، به بررسی قواعدی از لفظ که جنبه عمومی دارد و مختص لغت خاصی نیست می‌پردازد. نکته دیگر این که مباحث مربوط به الفاظ به دلیل اهمیتی که دارد لازم است به شکلی ارائه شود که برای همگان قابل فهم باشد. پژوهش حاضر به سبک نموداری برخی از مباحث منطق و الفاظ را برای استفاده طلاب تدوین کرده است.

آن تفسیریه

لفظ «آن» در ادبیات عرب و علم نحو دارای معانی و اقسام گوناگونی است و موارد استعمال متعددی دارد. یکی از آن‌ها «آن» تفسیریه است که به چند بخش تقسیم می‌شود در تحقیق حاضر معانی و موارد استعمال «آن» تفسیریه مورد بحث و بررسی قرار گرفته و جایگاه آن در مباحث مربوط به روش توصیفی تبیین گردیده است.

آقای محسن محمد علی زاده

مدرسۀ علمیه جامعہ امیر المومنین

رتبه برتر مدرسه

چکیده اثر:

توابع در نحو

توابع یکی از مباحث مهم در علم نحو به شمار می‌رود و دارای پنج قسم نعت، تأکید، بدل، عطف نسق است. مراد از توابع، الفاضلی هستند که به واسطه ماقبل خود حرکت می‌پذیرند. تحقیق حاضر با استفاده از روش توصیفی به بررسی موارد استعمال توابع پرداخته و به نتایجی نیز دست یافته است.

آقای علی صدیقی

مدرسه علمیه امام صادق (علیه السلام) - فیروزکوه

رتبه برتر مدرسه

چکیده اثر:

بررسی تطبیقی توحید در قرآن و انجیل

توحید و خداشناسی یکی از اصول اعتقادی است که جایگاه مهمی در میان ادیان مختلف از جمله اسلام و مسیحیت دارد. مسئله توحید و وحدت وجود باری تعالی در قرآن کریم به روشنی تبیین گردیده و عاری از هرگونه صفت شرک‌آلود و نادرست است. اما انجیل که البته از دیدگاه ما تحریف شده و به هیچ‌وجه انجیل منزل بر حضرت عیسی (علیه السلام) نیست مملو از صفات شرک‌آمیز و نسبت‌های ناروا به پروردگار است به گونه‌ای که باید آن را منبعی برای نفی توحید خواند. به هرحال این پژوهش به روشی توصیفی، دو دیدگاه قرآن و انجیل را مورد بررسی قرار داده است.

آقای علی کشمیری

مدرسه علمیه آیت الله مجتهدی چلباشی

رتبه برتر مدرسه

درمان اضطراب به وسیله ذکر

اولین مطلبی که در مقاله حاضر مورد بررسی قرار گرفته است، این است که ذکر چیست؟ و ذاکر و مذکور چه خصوصیتی باید داشته باشند که ذکر بر آن‌ها اطلاق شود. در ادامه اضطراب از جهات مختلف مورد بررسی قرار گرفته و روشن می‌شود که خوف و خزن و اضطراب مضر و مفید از این اقسام مباحث بیان گردیده است و در پایان مقاله رابطه ذکر و اضطراب که منجر به آرامش شده بیان گردیده است.

رتبه برتر مدرسه
مدرسۀ علمیه امام حسن مجتبی (ع) اوسان
آقای مصطفی طاهری

بررسی حرف «لو»

بانظر به سخن امام صادق (ع) کسی که طالب فهم مفاهیم قرآن است باید به دنبال فراگیری ادبیات عرب برود. در همین راستا با توجه به گستردگی مطالب ادبیات عرب، که شامل دو بخش کلی صرف و نحو می‌شود سعی بر این است که بخشی از مباحث نحوی آن که تقریباً شامل یکی از پرکاربردترین مباحث نحوی محسوب می‌شود یعنی «لو شرطیه» مطرح می‌گردد که بر پنج وجه استعمال شده است. در مقاله حاضر انواع لو شرطیه، احکام آن و مطابقت آن با برخی آیات شریفه و روایات و اشعار و بررسی اقوال نحویون همچون ابن هشام، سیبویه، اخفش، فراء و کسائی مورد بحث قرار گرفته است.

رتبه برتر مدرسه
مدرسۀ علمیه امام صادق (ع) دماوند
آقای عباس یعقوبی

بررسی علت تقدیم بحث مبتدا بر بحث فاعل

اولین بحث در بخش مرفوعات در بعضی از منابع نحوی، بحث فاعل و در بعضی کتب دیگر بحث مبتدا و خبر می باشد. در نظر اول شاید این تقدیم و تأخیر مباحث جلب نظر نکند ولی با توجه بیشتر به سبقه علمای نحوی - در تبویب بحث ها - متوجه خواهیم شد که این تقدیم و تأخیر بی علت نیست و مؤید این نظر علت هایی است که برخی علمای نحوی در آغاز بحث مرفوعات برای تقدیم یا تأخیر هر کدام از این دو بحث آورده اند. به طور خلاصه در این بحث چهار نظر مطرح است؛ این تحقیق کلاسی، به طرح دلایل هر کدام از این چهار نظر پرداخته است.

آقای سید محسن موسوی

مدرسۀ علمیه فیلسوف الدوله

رتبه برتر مدرسه

تقریری بر مبادی العربیه - قسم النحو

کتاب مبادی العربیه یکی از منابع مهم علم نحو است که در حوزه های علمیه و دانشگاه های سراسر کشور مورد استفاده قرار می گیرد.

با توجه به سنگینی مباحث آن، نوشتار حاضر تهیه شده که یک جزوه آموزشی ساده است و مباحث این کتاب را به طور خلاصه و روان برای استفاده، پیش روی طلاب محترم قرار می دهد.

خانم علیپور

مدرسۀ علمیه ولی عصر (عج) - خوانهران

رتبه برتر مدرسه

بِالْقَلَمِ وَهَیْ سِطْرُونِ^۲

امام علیؑ

کتاب الرجل عنوان عقلم و برهان فضلہ.

نوشته انسان نشانه خرد و دلیل فضل اوست.

شماره ۷۳۶۰

گنجینه علامه حلی
استان تهران

پرونده ارجمند

براساس رأی هیأت داوران دبیرخانه گنجینه علامه حلی استان تهران اثر پروبشی جناب عالی

با عنوان
حائز مقام برتر و رتبه
کردید.

عنوان پژوهشگری براننده فرزانه‌گانی چون شماست که رنج کاویدن را بر خود هموار ساخته و اثری ارجمند

پدید آورده‌اید. امید که گامهای بالنده و استوارتان پیوسته در مسیر اهداف حوزه و مشون از مراحم پرورگار

والطاف حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه باشد.

نایب رئیس شورای گنجینه

سید محمد رضا آقا میر

رئیس شورای گنجینه

سید باقر خسرو شایر

سهمینان حج و عمره

پیشینه و مبانی

- ۱- مخصوص طلاب پایه هفتم به بالا
بزرگش های مرتبط با مهدویت
آراء و اندیشه های علامه حلی (ع)
بنیادری اسلامی
- ۲- مخصوص طلاب پایه های ۱، ۲، ۳
تطبیقات لایسی

موضوعات عمومی

- تفسیر و علوم قرآنی
- فقه و حقوق اسلامی
- کلام
- علوم حدیث و درایه
- اصول فقه
- فلسفه و منطق
- اخلاق و تربیت
- تاریخ اسلام
- ادبیات
- علوم انسانی (مرتبط با حوزه دینی)

